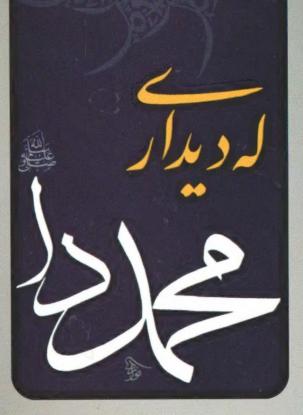
محـمد کانگ تـراه 34

زنجیرهی هزری هاوچەرخى ئیسلامى

د.عــائض القــرنــــى منتدى إقرأ الثقافي www.iqra.ahlamontada.com

> نارا فی گدانی نندلا فرکسعیر

مەبىس _ دۇنجىرى ھزرى ھەن ھەدى فىرىسى

ده ولدمه ندکردنی کبتخانه ی کوردیه به گرفترین و کاریگر ترین ده تی نه وکیبانه
 که مرتشعه نی سه در بی هزری هم آوجه دئیسلامین

و المشاكرون خونسد دو لاوی موسلان کورده بدده ادوکت بازی

كەسەرچادەن بۇرونىشىنىرى ئىيلامى دىسەنىندى رايونى ئىسلامىن .

ی شاره زاکردنی باسسته وخوی لاوی کورد برم سه رچا دانه ، امازادکردنیا دکشت کوت و به ندو بزیری پیسسی حزبایه تی و تاکره وی و رو و کمرایی .

ناغه یک بی بونیاد تا نی کرس بر تیک نیس ای بیس بر بوحد را کیکی موسل نی کورد ، ثانوانای نیجا موانی نه و کو دا کاریان حبان ، که خوای پدروه در کارینی کسیاردوه .

دمگرن ریزو ته قدیرمان بوببرورای نوسه رای شم زنجیره یه ، مرجبش نیه پنهریا به ندی هسسه موبیرو بوچونه کانیان بن

بادمستوديثمان لدوه دكرتن فدرهايشتركى خاى پرده دردكاربيت، الّذِينَ يَسْتَعِمُونَ الْفَوْلَ فَيَسَبِّعُونَ أَحْسَنَهُ، أَوْلَتِيكَ الّذِينَ هَدَنهُمُ اللّهُ وَأُولَتِهِكَ هُمُ أُولُوا الْأَلْبَبِ ﴿ اللَّهِ الْكَالِكُلُهُ الْكَلْالِكُلُا

نوسینی:

دكتور عائض القرنى

وەرگێڕانى:

نــهوا موحهممهد سهعيد

يێداچونەوەي:

ئــارام گەلالى

له دیداری ج

نوسسينسى دكتور عائض القرنى ودركيّرانسسى أسارام كهلّالي پنداچـونـهوهی [نهوا موحهممهد سهعید نوّره و سالّی چاپ 📗 چوارهم ۱٤۳۱ك - ۲۰۱۵ز ۱۰۰۰ دانه

نەخشەسازى ناوەوە 📗 زەردەشىت كاوانى خـــــه 🛉 نـهوزاد كۆپى نه خشه سازی به رگ امین مخلص تــــــراژ

له بەرپوەبەرايەتى گشتى كتيبخانە گشتيەكان ژمارەي سیاردنی (۳۳۱) سالّی ۲۰۰۹ ییّدراوه

ماف له جایدانهٔوهی باریزراوه

نوسينگمي تمضيير بة بلاوكردنهومو راگميلادن هموليّر - شعقامت دادگا - إيّر توليّلت ڤيرين يالاي Mob: +964 750 460 51 22 Tel: +964 750 818 08 66 www.tafseer-pub.com tafscerufficu@gahes.com

پێشەكى

کهلیک دلفوشم به چوار باره لهچاپدانهوهی نهم کتیبه نازیزه، لهبه نهوهی لهبارهی پنغهمبه ریکی زور زور نازیزه، فوزکه به هرهیه کی فره به ههراوی زمانه وانیم هه بوایه تا هه ههموم هه دله پیتاوی وه سفی نهو زاته پیروزه به کارهیتابایه. دیاره نهم چاپه به بونه ی سالروژی له دایکبونی فه فری کائیتاته وه ده که ویته وه به دریری فوینه دارد دیدی فوینه دارد. هه در به م بونه وه ش فه می نوسیوه ا

موحهممهد نوری رزگاری

بهر لهوه می فه خری کائینات له دایك بین..مروّقایه تی له ته واوی دنیادا له ناو چه ندین جوّر کاره سات و مهرگه سات و ئیش و ئازاری جهرگبردا ناله نال و هاوار هاواری بو، ئازاریکی له یه خه نه ده بوه وه ئازاریکی دی سه رباری بوو. ویّل و سهرگه دان ده خولایه وه، هه ر روّژه و به سه ره نیّزه بی برینه کانی ده کولایه وه. چاره نوسی نادیار و ون بو، فیّل و قرّلبرین نه خشهیّنان و راستی و سه رراستی پیره دوژمن بو. حه یران و داماو ده سور ایه وه نهیده توانی پاکایه تی و پوکایه تی ، به دایه تی و چاکایه تی جویّکاته وه، مه شخه لی نه بو سوّمای چاوی له به دیکردنی هم قیقه ت و له دوّرینه و هدوی دروّی به پینه نوی کاته وه.

ئهوانی تاکوتوك خوایان دهناسی و رینگهی دینیان گرتبو، رییهکی بی تاو و تینیان گرتبو. همقیان به هیچ شتی دانهبو، رؤژیک له رؤژان هیچ کهسیکیان له پیناوی دین رانهبو.

مرو قایه تیش به گشتی له رهوشیکی پر پهشیری، بی ریوشویننی پر نشیوی، ژینیکی رهمه کیانه ی کوڵ و ویڵ، دیدیکی رهمه کیانه ی شپرزه و لیڵ، روحیکی رهنگپه ریوی کرچ و کال، زمانیکی بیبه زهبی تفت و تال، زولمیکی بیسنور و بینهدوا، شه ریکی بینامان و بی په روا. ژیانی له تونیلی تاریکیدا به ریده کرد. مروفایه تی هه لکروزابو، تیکشکابو. چون هه لنه کروزی که نیمپراتوری تاگر په رستی گری له نیوه ی دنیادا به ردایی! چون تیکنه شکی که نیمپراتوری به رد په رستی نیوه که ی له گوبه ندی و نرانکاری تیکبه ردا بی !

مرزفایه تیی شده تکراو و قدلشینندراوی بیده ره تان، هدر جاره ی به به زمی سامالی لیده کرایه ته متومان. هدر روزه ی به رهنگی سیتای شه پیکیان لهسه ری دهبه ستا، خوین جوگه له و روباری هدلدهبه ستا، هدمیشه به ناچاری و به زورداری، بدزه بروزه نگ و جدزره به ده خرایه به ریگاری.

مرو قایدتی له بیریی ندمابو که بدندهن و بدنده ی پدروه رد گاریکن، هدرچی هدید له توزقال و گدردی ورده وه تا که شکه شان وه دیها تدی کرد گاریکن! مد شخه لمی پدیامی پدیامبدران خاموش و هدر ندوه ته پرتدوی کی لیده هات و نده هات، بیری خواپدرستی راستینه له ندندیشان فدراموش و هدر ندوه ته بیران داده هات و دانده هات. له ژینیکی ناژه لیاندی به گدللایی و هیچ ندناسی، له ندفامیی خواندناسی به که ساسی تیوه گلابون.

ئهری چاوی به دنیا هه لدهانی، له درنده بی و که لبه تیژی یا خوگرتن به توندوتیژی چیدیکه به توندوتیژی چیدیکه به توندوتیژی به دیوه خان و جمخانه کی ئیبلیسانی دهبوه سهماکه ریکی ژهنه موتی، له پیناوی چیژیکی خز پهرستانی ههرچی دهستیکه و تبایه هه لیده لوشی و دیکرده قوتی.

مروقایهتی لهناو تاریك و تونی تاریكستانی تاریك تاریك وهك كویر و به كویرهوهری پهلیدهكوتا و گیژی دهخوارد و دهكهوت و ههلنهدهستایهوه، تاریكی له ناو تاریكی، تاریكی له بن تاریكی، تاریكی لهسهر تاریكی، تاریكی بو تاریكی، تاریكی لهتهك تاریكی، تاریكی تاریكی رادهدا و ههر تاریكی ههلدههات و نهدهبرایهوه.

ناوهابو رهوشی دنیا، چاوهری بون روناکاییهك، تامهزرو بون تروسکاییهك، به هومید بون دهرهتانی، بههیز و تینوتاویکی واپهیدایی که بتوانی لهو زونگاوهی که مروقایهتی تیدا خنکاوه، ته کانیکیان پیبدات و بهروو ژیانیکی بهختهوه و

کهنارینکی پر له نارامی دهستیان بگری و رزگاریان کا.

هدر هینندهیان زانی فریادر هسی، که روناکی بو بو گشت کهسی، بانگی رزگاری راهیّلا، زهوینی مروّی سهرلهنوی کیّلا، نهو دارهبدرزهی له رهگ چاندهوه، که سیّبهرهکهی دنیای گرتهوه، نهوانهی شهیدای خوّشی و خوّشبهختین، دهیانهوی لهو نیش و نازارهی که پهکیخستون یا زوّرداران وه نهرشی بهرییّیان که رایانخستون، با بیّن له بهری نهو داره بهرزه نوّشی گیانی کهن تا ههم له دنیا و همه له دوای دنیا به هممیشهیی بهنازادی و بیّنازار برین.

پنغهمبه رکه به و نوره بنسنوره ی خوا پنیدابو، بن رزگاری گشت مهردومانی زولمستانی رابو، نه و نوره پرته و و درهوشاوه، نه و زاته پاکه ی که له پاکیدا پوخته رسکاوه، که له مهردومانی روانی، دیتی له ناسینی خوای تاقانه رنیان لهبه بزربوه و لهناو رهشهبای نه فامیدا وه کو پوشن، سوژده بن دار و بهرد و رؤژ و ئهستیران دهبه و لهمه و زوردارانیش وره روخاوی سه و به کرنوشن.

دهیدی به دکاری شاباشی بو دهباری، هزری پوکه له پیاوی پی که له، نهوی به هیز بوو بیهیزانی ده هاری، نیر نهبو بلی له ل که به سه ریاندا ده قاری. ناره ق و شهراب گیژی کردبون، ژینی لیکردبون به سه راب، بیهوده بی بالی به سه ریاندا راکشاوه، بویه مرو له بیزاری و بیهیوایی لیی راکشاوه. زیناکاری و ده ستدریژی بو سه رناموسان، ریگری و دزی و جه رده بی و روتکردنی کاروانان و راوه دونانی بیکه سان، په رهی ستاندوه ده ستی له خه لکی ستاندوه. ریباخوریی و پاره ستاندنی به سوره سوری به ربینگی له خه لکی بریوه و ریی بازرگانی و پاره داری و خوشگوزه رانی له زورینه ی خه لکان دا پی جریوه.

دمیدی پاشا و قهشه کان، کاربه دهسته دلّ وهشه کان، به رپرسانی خوّبه زلزان، سه ره که هوّزی هیچ پینه زان، دهستیان له خنخنو کهی خهلکی راژهنیوه، زولم و زوّریان گشت شوینی کی ته نیوه. خوّیان له خهلکی کردوّته خوا، به به رژهوهندی خوّیان بریارده ده ن که چ حه رامه یا حه لال، چ شت شیرینه یاوه خوّ تال، کامه رهنگ تو خه و کامیش ناردوا.

ئه و نوره هات و ره گوریشالی نه فامی لهناو دلان ده کیشا، دلانی وه عیشق و شهیدای پهروانه بهرو نه و نوره راکیشا، بیروباوه ریکی نازاد و ریبازیکی پر له دادی پیبه خشین، وه ک گول گهشانه و و به سه دان ره نگی جوان جوان نه خشین و رازانه وه. ژیانی کی پی نیشاندان ته واو جیاوازبوو له گهل ژیانی پیشان. نه م ژیانه شهوق و روناکی، ساده ی و پاکی، پیاوه تی و چاکی، مه ردی و بیباکی، و وه کی زانایی، هیزی دانایی، روحی رزگاری، پیزی نیجگاری، به های به رز و جوان، ریجاره و هه توان، نه رمونیانی، ناسینی جوانی، ههستی خواناسی، دیدی هم قناسی، نارامی و هه دا، به زهبی خودا، ده ستی یارمه تی، نییه تی په تی، دلسیزی و نه وا، چه سپانی ره وا، روحی خیرخوازی، دنیانه خوازی، هه رچی خوشیوده، له و ژیانه دایه.

نهم ژیانه تهواو جوید. وجود مانای تازهی هدید. مردن نه ناسراوی نیه، ژیان تاسانراوی نیه، غهیب و پهنهان ناشنایه، وجود خه لقی خوای دانایه، همول و تیکوشان له نارایه، نامانجی جوان له دلان دایه. که سه به بیزاری و بیهودهیی وه ختی خوی نافه و تینی به لکو له پیناو ریخی خیر و چاکه به کاری دینی نهو و به شدی نه به نهویش ترسان له خوای تاك و تهنیا. ریانه به هه شتیکه له سهر دنیا، یه که ترس هه یه نهویش ترسان له خوای تاك و تهنیا. لهم ژیانه دا نیسلام به رنامه و ریبازی تاقانه بو، نه وی به موسلمانی ده ریا دلی پی له خوشیی شاهانه بو. په یتا په یتا ئیسلام پتر بلاو ده بویه وه ده سه لاتی داوین بیباوه پی کورتی دینا و به رهو نه مان ده چویه وه نیسلام بویه ده له تیکی خاوین په یامی رزگاریخوازی، پایه به رز و توکه و به هیز، جینی شانازی، زوله مت و زوله ستانی به رد په رستی تارومار کرد، ژیرده ستان و به نده و کویله و مه زلومانی رزگار کرد. خه لك وه كول گه شانه وه، به روحیکی و کویله و مه زلومانی رزگار کرد. خه لك وه كول گه شانه وه، به روحیکی زیندوی تازه سه ر له نوی ژیانه وه.

لهم ژیانه دا که س نیه له که س گرنگتر بی مهگدر له ته قوا ره گاژ و تر بی، خوینی که س له هیچ که س به پهرژینتر نیه، بونی که س له هیچ که س به پهرژینتر نیه، هه مو یه کسان و وه کو یه کن، خاوهن یه ک ماف و هه قن، کومه لگه به پنی داد و یه کسانی، قایم چه سپیوه ژیانی.

لهم ژیانه دا نیشتمان نیشتمانی ئیسلامه، بیروباوه پر بوته پیناس و ره گهزنامه، سنور و کهوشه دانه ندراوه، خه لک گشتی یه ک چینه به چین چینی نیوانیان نه بچراوه. مروّف ههر مروّفه و بهنده ی خوایه، خاک ههر خاکه و نهرزی خوایه.

نوری نهو پهیامبهره خوشهویسته دنیای ئینسانی روناك كردموه، ژیانی له ژهنگی بهردپهستی و گرپهرستی و مروپهرستی و خوپهرستی پاك كردموه. همزاران همزار درود و سملام نهی پیغهمبهرهكهی همره نازیز. له گمل تودا و ورزی دل همر بههاره و قهت قهت بهسمری دانایی پایز.

فيداتم يارسول الله

شهو من شهیرام وهک پهروانه رؤژ بیتهوام وهک ریوانه هیتره تهنیام له ههلوهرام رل بی لانهم و ههلوهرام

فیرای هؤلهٔ کهی بهرپیتم یارسول الله تاشقی روناکی ریّتم یارسول الله

مەمەبىـــەتت رىمى پېر كىرد بەيەك چـۆرى بونمى سېكرد ئىشق بە رەنكىنى نەڧشى خۇشى رومى بەمن بەڧشى

فیدای هٔوّلهٔ که ی بهرپیتّع یارسول الله تاشقی روناکی ریّتم یارسول الله

> کۆل بەشانى وەک كۆپەرى پەندىن سالە كەوتومەرى بە مەزرەتىم بەس بۆبارى تاسەم بشكى بە دىدارى

فیرای هۆلەكەی بەرپیتم یارسول الله ئاشقی روناكی ریتم یارسول الله

لهروری تۆ هەر فۆم و فۆم بەرەوری فۆم وا فول رەفۆم هەر پایزەو بن بەھارم هەلـرەوەریع تارومارم

فیرای هۆلەكەی بەرپیتم یارسول الله تاشقی روناكی ریتم یارسول الله

ههزار پاشایی سهرته فتی ناکا هاوره میت بو نه فتی ریده نی تو ساته وه فتی بیباکییه له کشت سه فتی

فیرای خۆلەكەی بەرپىتم يارسول الله ئاشقى روناكى رينم يارسول الله

ئەمى رورىت پەنرە سەئتە ئەوى تۆى رى پەنىر بەبەئتە ئۆشەويستىت ئەم تارىنە ئۆشى و پىژە سۆز بارىنە

فیدای هوّلهٔ که ی به ربیتم یارسول الله تاشقی روناکی ریّتم یارسول الله

> نوری پاکت وهکو باران دادهباری بهسهر یـاران تهوی یار بی بهفتهوهره له کهرمهسیّر بهرسیّبهره

فیدای خۆلەكەی بەرپیتم یارسول الله ئاشقی روناكی ریّتم یارسول الله

پێشـەكى وەرگێړ

ومرگیّن، له ومرگیّزانی هدر کتیّبی تاموچیژینك ومرده گری، وشه به وشه و رسته به رسته به رسته له گهلیدا تیّکه ل دمیی. هدر وشهیه ك بریسکهیه كی تایبهت و هدر رستهیه ك تیشكیّكی سهربه خوّ و هدر كوّهلهیه ك شهبه نگیّكی جیاواز په خش ده كهن، ومرگیّن ده خه نه دنیایه كی پر له ههست و به روحیه تی تیّكست و ماناكانی ناشنا ده كهن.

له ناخی هدر تیکستیکدا ژیانیک هدیدو خویندر له ساتی خویندندوهکانیدا، دهبیته ندو گدشتیاره ی که به خدیال تیدا دهسوریتدوهو دهچیته بدر کایه و سیحری نوسینهکاندوه. به لام وهرگیی ویرای گدشته که ی قه لهم و هدست و تیروانینه کانیشی ده کاته کامیراید و تا پیده کری به جوانترین و هونه ریترین شیواز، ویندی گدشته که ی ده گری و دوای میزنتاژ کردن، بی هاوزمانانی راده نوینی .

من لهم گهشته دا تا ئهوپه پی چیژم وهرگر توه و هه و لمداوه به کامیزاکه م، به جوانترین شیّوه له دیداره کانی نه و ژیانه پامینم و دیمه نه کانی بگرم. ره نگه و نه گریکی باش نه بم، به لام د لنیام که چیژیکی ئیجگار روحی له دیمه نه کانی ژیانی ناو نهم کتیبه دا هه یه، چونکه دیمه نی ژیانی زاتیکی نهوه نده به رزو بالایه، که له دونیا تاقانه یه و له به به شخصی بو ناده میزادان سازاندویه تی بالایه، نوسه ریش له په وانبیزی و په خشاننوسیدا بالاده سیّنکی دانسته یه و خیری زانستیکی به رهه راوه، توانیویه تی وه که نه دیبینکی قدام به به شت و که سیّکی کاراو کارامه، زور به کورتی و به ته واوی تیشک بخاته سه ردیمه نه کان و له میژوی می دیمه نمی بینهاوتان و له میژوی مرو قایه تیدا یه که جار دیمه نمی بینهاوتان و له میژوی مرو قایه تیدا یه که جار دیمه نمی ناشنا بوه، می که بار ناسمان و زه وی شاگه شکه کردوه، یه کجار بیابانه کان گه رمه سیّری خزیان یه که جار ناسمان و زه وی شاگه شکه کردوه، یه کجار بیابانه کان گه رمه سیّری خزیان

ونکردوه، یه کجار دیهاته کان به ره که تیان به سه ردا باریوه، یه کجار مروّقه کان دووجار له دایک بونه ته موه که از روحیه تو سوّز و به زهبی و نازایه تی و نارامی و به خشنده یی له جوانترین دیمه ندا وه ده رکه و تون.

توّش! کچه کورد و کوره کوردی دینپهروهر و ناشقانی رهوشته بهرزه کی پینه میهر، وهره یه به جار گهشتی به و دیمه نه دلّ و فینانه دا بکه، تا سه دان جار چیّر و ناسوده بی وهرگری. وهره یه به جار له دیداری نهم ژیانه پاك و پیروزه دا ناماده به، تا هه زار جار به خته وهر بی، روحت وه ك په په سیل که یه ناسمانی شادیدا هم لفری و شادی به ژیانت وهرین ته وه.

ئارامى گەلالى ۲۰۰٦-٤-۲۱

بەختەوەرىي ياران

چهند بهختهوهرن نهوانهی گهورهترین جیهانی خوشهویستی راستهقینهیان بهدیکردو لهگه فرشهویسترین خوشهویستیان سهردهمینکیان بهسهر برد! چهند بیخهمن نهوانهی لهسهر فرهوانترین بالمی بهرزه فردا، گهشتینکی راستهقینهیان بهناو جیهانی میهرهبانیدا کردو لهگه ل جوانترین دیمهنی دلر فیندا روز گارینکیان بهری کرد!

چەند روح رەنگاورەنگن ئەوانەي لەسەر جوانترين پەلكە زيرپىنەي راستەقىنەدا، لەگەل رەنگە جوانەكانى وجوددا تەمەنيان پيشكەش بەروح كرد!

چهند ئاسودهن ئهوانهی وه جوانترین ماسی لهناو فرهوانترین دهریای بیسنوردا، مهلهیان کردو کریستالیترین گهوههریان تیدا دوزیهوهو کردیانه مهدالیایه کی سهرمهدی و له سینهیان ههلواسی!

چهند خوشبه ختن ئه وانهی روحانیترین گهشتیان، له گه ل پیروزترین روحدا کردو توانییان سپیترین روح بکهن به نارامگاو تا نهبه د له گه لیدا سه ربرده بینگهرده کان بو یه کتری بگیرنه وه!

جهند دلْخوْشن ئهوانهی لهسهر پشتی روناکی بون بهمیوانی کوّتره بن بال سورهکان و نهرمترین و گهرمترین هیّلانهیان بوّ بالْنده تهریوهکان پیّکهوه ناو پاشان دلّوپ دلّوپ توانهوهو بون بهتاقگهیهك لهخویّن!

جهند روخوشن نهوانهی بونه ریبواری ریی پهپولان و ناسکترین ژوانیان بو ناشقانی چیزی نهبهدی رهخساندو پاشان لهمه شخه لمی سوتاندنی گوناح و حمسره تدا بونه روناکی بهردلان و سوّمایان دایه چاوان!

چهند بههرهوهرن ئهوانهی لهسافترین کانیاوی مهعریفهوه تینویتیان شکاندو لهگهل نایابترین تروسکه دا پیکهنین و سرودیان بهبالای هزردا چری و بؤ جاریکی تر خهونی به دیوه زمه یان نه بینیه وه! چهند تاسودهن نهوانهی ههمیشه خهونی شیرنیان دهدی و بهبالای لاولاوه بالاکاندا هه لده چون و لهبهرزی ههره بهرزهوه پا، له گه ل گهردی بهیانی، لهبههاریکی هممیشه ییدا به خهبه ر دهاتن و دنیایه له له له دهره خنایی بیسنوریان لهدلدا هه لدهبو! چهند شادن نهوانهی له بیابانی کاکی به کاکی تهنیاییداو له هه لقرچاوترین گهرمهسیری روح سوتیندا، له گه ل نازیزترین یاری بیوینهدا، سهدان کانیاویان هه لقولاندو به هاریترین دیمه نیان له سهر خوانیکی به هه شتی ساز کردو زهماوهندی فهره حنایی تا نه به دیان به هه دار ناوازه ده نگی دایه وه.

ئای که چهند خوّشه لهگه لیاندا ببین به و خوناوانه ی که ههمو روزی لهبهر گزنگی پر له شادمانیدا، تهمه نیّکی نهبه دی به روحیان دهبه خشنه و هو تا هه تایه لهگه ل کریستالله روناکه کاندا ببریسکیینه و هم شهبه نگی شادی په خش که ین.

* * *

يێشـەكى نوسـەر

سوپاسی بیّسنور بو خوای بالادهست و کار پر لهخیرو میهرهبانی، درودو سلّاویش لهسهر محمد (صلی الله علیه و سلم) ی پهیامبهرو ههم خانهوادهو یارانی.

من که لهبارهی خوشهویسترین که سی ناو دلّم که محمدی پیخهمهبهره (صلی الله علیه و سلم) شت بنوسم، ههرگیز ناتوانم بیّلایهن بم. چونکه من لهبارهی سهرکردهیه کی سیاسیهوه نانوسم که چهند تویژینهوهیه کی پیشکه ش به گهله که ی کردبی، یا راوبو چونه کانی بو شویّنکهوتوانی رانواندبی (۱) تا له سوچیّك له سوچه کانی سهرزهمین دهولهتیك دامه زریّنی، بهلکو من لهباره ی نازیزترین په یامبه ری په روه ردگاری گشت جیهانه وه دهنوسم که نیردراویّکی میهره بانه بو ته واوی خهلکانی دنیا.

هدرگیز ناتوانم بیلایهن بم، چونکه من لهبارهی سولتانیکی به دهستوپیوهندو خاوهن سهربازو سوپاو نهسپ و چارهوی و زهوی و زارو گهنجینهی پر لهزیرو گهرههرهوه شت نانوسم، بهلکو من لهبارهی نهو خهلاته میهرهبان و بههره رئیشاندهرهوه دهنوسم که موحهمهده (صلی الله علیه و سلم).

هدرگیز ناتوانم بیّلایهن بم، چونکه من لهبارهی سولّتانیّکی به زهبروزهنگی به تهنته نهی گهل چهوسیّن و توّقیّنهرو خوّرانویّن و لوتبهرزهوه نادویّم، بهلّکو لهبارهی ثهو زاته پاکهوه دهدویّم که خوا سینهی گوشاد کردوهو له گوناحان پهرژینی کردوهو ناو و دهنگی بهرز کردوّتهوه.

هدرگیز ناتوانم بیّلایدن بم، چونکه من لدبارهی شاعیریّکی بددهنگوگو یا وتاربیّریّکی بلّندگو یا فدیلدسوفیّکی سدرگدردان یاوتدبیّریّکی قسدزان یا رقرماننوسیّکی خدیالیّندر یا نوسهریّکی و «پازیّندر یا لهباره ی بازرگانیّکی خوشگوزهراندوه نادویّم، به لکو لهباره ی دواهه مین نه و پدیامبه ره وه دهدویّم که سروشی بق نیّردراوه و جبریلی بق به پیّکراوه و گهیشتوّته سیدره ی مونته ها ۱٬۰۰۱، که خاوه نی تکای مه زن و پایه ی مه زن و کانی که و سه دو پایه ی ستایشکراو (المقام المحمود) و تالای شه کاوه ی رقری دواییه، که واته چوّن ده توانم بیّلایه ن بم انایا گهره کته سوّزه کانم له زیندان به ستم و مهیله کانم له کوّتوبه ند بخه م و خوریه کانی دلم راگرم که من لهباره ی خوشه و بستی داوایه کی عد تیکه یه گهره کته فرمیّسکه کانم قه تیس بکه م که ریّرینه که ی بنوسه وه اکلّه ی روحم که که معوه اگهره کته فرمیّسکه کانم قه تیس بکه م که ریّرینه که ی بنوسه وه اکلّه ی روحم که که معوه این با ناتوانم، نا، هه زار جار نا، چونکه من له باره ی پیشه نگ و پیشر و بِ که و ده دویّم، که سه رتایای ژیانه که ی به نوری هیدایه ت روناک بوته وه.

که نویژ دهکهم یادی دهکهمهوه، چونکه خوی فهرمویهتی:

صلوا کما رأیتمونی أصلی: چونتان دیوه که نویژم کردوه نیوهش ناوا نویژ کهن (۲).

که حدج دهکهم یادی دهکهمهوه، چونکه خوی فهرمویهتی:

لتأخذوا عنى مناسككُم (٣): ريورهسمه كاني حدج لهمندوه ومركرن.

له هدر جاو لێکداني يادي دهکهمهوه، چونکه خوٚي فهرمويهتي:

من رغبَ عن سنّتي فليس منّي⁽¹⁾: نهووي له ريوشويني من لادا، لهمن نيه.

له گشت چرکهیهك یادی دهکهمهوه، چونکه خوا فهرمویهتی:

﴿ لَّقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ ٱللَّهِ أَسْوَةً حَسَنَةً ﴾ ":

⁽١) سدره المنتهى: دواههمين قوناغى ميعراج .

⁽۲) البخاري ٦٣١.

⁽۳) مسلم ۱۲۹۷.

⁽٤) البخاري ٥٠٦٣ ومسلم ١٤٠١.

⁽٥) (الأحزاب - ٢١).

بيْگومان له پيغهمبهري خواوه پيشهنگينکي چاکتان بۆ ههيه.

تاسهی دیداری

ئەي يىغەمبەرى فەفرى كائىنات رونایی هاوان ههند بهرزه بههات که هاتی نهما بهنری و بیگاری لەئاسۆ ھەلات ھۆرى رزگارى بەتۆ ئارامە رومى راماوم روناکه شهوی ژینی تـــاراوم که ریمه هزمهت جوانی و پاکی تو بیناییم رونه بهروناکی تو ههرچهنر له شهوقی سیمات رامیتم بروا بهراستی و کهورهییت رینم ئازيزي رلان أ بهروح فيراتم تا رواههناسه لهسهر ريكاتم ئاشقی سام و میهرهبانی توم زامى ئىشقى تۆ سارىڭ نابى بۆم قوربانی تو بع سهرههزار ماری نەتبىنم ناشكى تاسەي رىدارىي

ناوی علیه و سلم)

محمد، ناوزکه سازه له گه آل که سیتی نه و پیغه مبه ره (صلی الله علیه و سلم)، هیمایه بر بلندی، وهسفه بر پیشرهوی. ته واوی واتاکانی ستایشی له خزدا هم آگرتوه، گشت پایه و ریزیکی گرتوته وه، بالی به سه رگشت به هاکاندا کیشاوه. له ناوان تاقانه یه، له سه رمه شقیی بیوینه یه خوا به په سنی هم آلیداوه و پر به چاکی لیدواوه، چونکه دوایین نیر دراوه، به نده ی نازیزی خوایه و له ناو خه آلکان بر پر دراوه.

لهلای خه لکیش ستایشکراوه چونکه نزیکی دلان و خوشه ویستی دهرونان و خهلاتی میهرهبان و به هره ی رینیشانده رو پی و قدده م به خیرو بیره. له هم شوینی بوایه خوا چاودیری بو، له هم کوی مابایه وه یا بو هم کوی ده رچوبایه خه لک ریزی لیده ناکاره کانی جی سوپاس و ستایش بون چونکه سروش مشتومالی کردبون. ره فتاره کانی پرشکو بون، چونکه به نوری پیغه مبه ریتی بیگه رد ببون موحه ممه د له لای نه و خوایه ی که خاوه نی ستایشی هه میشه یی و بیسنوره، ستایشکی اوه.

هدروهها ناوی نه حمه دیشه، عیسا به م ناوه موژده ی هاتنی نه و پیغه مبه ره ی به گهله که ی داوه. هدروهها (عاقیب: پاشه نگ و حاشیر: کو که رهوه و ماحی: کو فر سرینه وه) ش ناوی نهم پهیامبه ره پیروزهن که دوایه مینی پهیامبه رانه، لهروزی مه حشه رکه دینه لای و تاریز یانه، بو چونه سه رکانی که وسه ریش دوایانه.

خاوهنی کانی کهوسهرو نالای شهکاوه پایهی ستایشکراو و نوممهتی دهست و باسک و نیّوچهوانی سپی و نورانییه. له تهورات و لهنینجیلدا باسی کراوه به جبریل پالپشتی کراوه. ههلگری نالای شکو بو لهبهنی لونهی، پلهو پایهبهرز بو لهبهنی عهبدومهنافی بهنی قوصهی. خاوهن ریّزیکی مهزنه، بهشکوّترین کهسه

لهناو دلان، هه لبری تردراوه له سهرتاپای شارو بیابانان، پربههاترین چاکهخوازه، ههم رنبهرو رننوینسازه. روگهش و سینگ فرهوانه، ناوبانگی بهربلاوه وا لهتهشقی ناسمانه، کاری لهجی و بینگرییه، پهیامبهری شارو دییه. خاوهن ناکاری سوپاسگوزار، بهسهرکهوتن پاریزراو، له گوناهان پهرژین کراو، لهولاتان دیارو ناسراو. بی سهردهمان بهرهکهته، بی بونهوهران نیعمهته.

نهی محمد (صلی الله علیه و سلم) بهقهد زریوه زریوهی نهستیران و جریوه جریوهی بارانان، به گهل جریوهی بالندان، بهقهد ریژهنی دفریاکان و ریژهی دلوپی بارانان، له گهل ههرهه لکردنیکی سروهی بهیانان و بهقهد ژمارهی گهشتی فریشتان، درودو سلاوی خودا له تو و له خانه واده و یارانت بی .

رِهچـهلهکی عِید الله علیه و سلم)

پنغهمبهر (صلى الله عليه و سلم) چاكنك بو له چاكان بو. رهچه له كى يشت بدپشت هدر به پاکی و بدرهسدنی هاتؤته خواری. باوانی، گدورهی خدلگی بون. باپیرانی سدره هززو عهشیرهت بون. له هدوهلیان همتا ناخیر جوامیرو دلیّرو مدرد بون. خاوین هدلُویّستی جوان و پیاوی مدندو ندبدرد بون. کدس ندبو له عهبدولموتهلليب بهشانوشكۆتر بي، كهس نهبو له هاشم نهجيمزادهتر بي، كهس نهبو له عهبدومهناف يايهدارتر بين، كهس نهبو له كهعب بهريزتر بين، بهمجوّره تا بهنادهم ده گاتهوه. پیغهمبهریش مهزنی کوری مهزنان بو، ریزو ر وشتی پشت بەپشتى بابوباپيرانى ھەبو،

زيدى عليه و سلم)

خوا لهنیّو ههمو خاك و ناوچه کانی سهر زوری خوّشهویستترین زیدی (۱) شایهن کرد بهوی. زیّدیّکی به حورمهت و پاریزراو و چاودیّریکراو، خوّلیّکی پاک، خاکیّکی پیروّز . محمد (صلی الله علیه و سلم) لهم زیّده -که مه ککهیه-له اله اله بو، نهو مه ککهیهی که پیخهمبهران نویژیان تیّدا کردوه، نیّردراوان (۱) شهونخونییان تیّدا کیشاوهو له خوا پاراونه تهوه، که سروشی لا دابه زیروه روناکایی لا هه لهاتوهو پهیام شهوقی تیا داوه تهوه، پیخهمبهرایه تی لا در موشاوه تهوهو گزنگی پیخهمبهرایه تی تیّدا ده رکهوتوه. نهو مه ککهیه ی که که عبه ی دیّرین و پهیمانی پتهو و خوّشهویستیه کی بینه ندازه ی له نامیزیدیایه، نا نهو مه ککهیه زیّدی پهیامبه ری پاکه، که لانه ی ساوایه تی و جیّگه ی گهمه ی مندالیّتی و پیاسه ی جویّلایه تی و سهیرانگه ی لاویتی و واری (۱) دلخوّشیی نهو بو.

لهوی شیری پاکی پیدراوه، لهوی همناسهی مهردایه تی وهرگرتوهو له کانیاوی جوامیری نهویی خواردو ته اهوی هه لساوهو دانیشتوه هات و چوهو خهوتوهو رابوه، نهوی یه کهم زیدو نیشتیمانی بو، دایه و بابهم قوربانی بن، نهوی زیدی خوشه ویستی ناو دلی بو، نهوی نارامی روحی بو.

لهوی - له مه ککه دا - داستانه هه ره گهوره کهی ده سپیکرد، بانگه وازه مه زنه کهی به ریخکرد، و تاره راست و پرته وه کانی به دنیا دا بلاو کرده و هو په یامه روناك و

⁽١) زيد: جينگهي لهدايكبوون، نيشتمان .

⁽٢) نيردراوان: مرسلون .

⁽٣) وار: هموار.

شکۆدارەکەى بۆ گەلان نارد. تەنانەت كە لەم زىدە شيرنە پەرگەندەيان كرد، ئەوەندە سۆزو غوربەتى ھەلسا خەربىكبو بەرگە نەگرى:

﴿ لاَ أُقْيِمُ بِهَذَا ٱلْبِلَدِ ﴿ وَأَنتَ حِلَّ بِهَذَا ٱلْبِلَدِ ﴿ ﴾

سوينند د اخوم بهم زيده - كه مهككهيه-. توش لهم زيده كه نيشتهجيي (۱۱).

منداليتي و گهنجيتي

(صلى الله عليه و سلم)

که هاته دنیا پاکی و مزگینی لهگه لیدا هاتن، سه رکه و تنیش بوه یاری. له مندالانی دیکه جیاواز بو، مندالیکی سه نگین و پاکژ و بلیمه ت و زیره و لیهاتو و زیت (۱) و زرنگ و هر شمه ند بو. چاوی چاودیری ناگاداری بو، دهستی پاراستن هاریکاری بو، گه لاکانی سه رپه رشتی سیبه ریان لیده کرد. له ناو مندالان لیشاویك بو له روناکی، خوا له هه له پاسی و ره فتاری به دو ناکاری بیزه و موه لیشاویك بو له روناکی، خوا له هه له پاسی و ره فتاری به دو ناکاری بیزه و هه له ها سوکه و تا یا ده به و به خته و مرفقایه تی ساز کراوه، تا خه له له تا به تا نام کاری به دو و روناکی رزگار بکا.

ئه پیار بو به لام پیغه مبهر بو، مروق بو به لام خاوهن پهیام بو، بهنده بو به لام گوناحنه کرده بو، ناده میزاد بو به لام سروشی بز دابه زی بو.

محمد (صلی الله علیه و سلم) ههر به تهنها رابهر نهبو، چونکه رابهرهکان بهقه د ژمارهی موی سهر زورن و تهماحگیری جوّرهها نیّوبانگ و پلهوپایهو دهسکهوتهکانی دنیاشن، به لام نهو ههم چاك و ههم چاكسازیش بو، ریّنویّن و ریّنویّنکاریش بو، قوربان و سوننهت و روناکی و هیدایهت و زانستی سودبهخش و كردهوهی چاكی ههبو، نهو ریّنویّنی دنیاو دوایی بو، ناسودهبهخشی روح و جهسته بو.

⁽١) زيت: نازاو توندو تؤلّ و وريا .

محمد (صلی الله علیه و سلم) ههر بهتهنها زانا نهبو، به لکو -به ثیزنی خوا-زانایانیشی فیر ده کرد، فه قیهانیشی شاره زا ده کرد، به رچاوی و تاریی ژانیشی روشن ده کرده وه، دانایانیشی رینوین ده کرد، خه لکانیشی به ریگای راست ناشنا ده کرد.

﴿ ... وَإِنَّكَ لَتَهُدِئَ إِلَىٰ صِرَطِ مُسْتَقِيمٍ ﴾

تۆ خەڭك بەرەو راستەرى رېنوين دەكەي ١١٠٠.

محمد (صلی الله علیه و سلم) پاشایه کنهبو ده سه لاتی فرهوان بکاو ده ستوپیوه ندو سه ریازانی بلاو کاته وه، به لکو پیشه وایه کی پاک و پیغه مبه ریخی نیر دراو بو، موژده ده رو ترسینه ری هه مو پاشاو میلله تان و نازادو کویلان و سپی و پهش و عاره بان بو:

﴿ وَمَا أَرْسَلْنَكَ إِلَّا رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ ﴾

ئێمه همر بۆيه تۆمان نارد كه بهزهيى بيت بۆ هممو خەڵكى دنيا(٢).

هدروهها ينغدمبدر (صلى الله عليه و سلم) فدرمويدتي:

والّذي نفسي بيده لا يسمع بي أحد من هذه الأمّة يهوديّ ولا نصرانيّ ثمّ والّذي فرسلت به إلاّ كان من أصحاب النار"

سوینند بهخوا ههر کهسیکی نهم نومهه ته، جوله که بی یاخود فهله، نه گهر لهبارهی من ببیستی و باوه رم پینه هینی و بمری نه وا دهبیته یه کیك له دوزه خیه کان.

له گهنجیّتیدا لهناو ههمو گهنجان دیارو له ههمویان کهشخهتر بو، خاوهن بیبرو هو شیکی فرهوان و دهرو دهرون روناك هو شیکی فرهوان و دهرو دهرون روناك

⁽١) (الشورى- ٥٢)

⁽٢) (الأنبياء- ١٠٧).

⁽٣) أخرجه مسلم ١٥٣ عن أبي هريرة رضي الله عنه.

و بینگدردو جوامیرو بهویقارو بهحورمهت و بهبرادهرایهتی و ناکار شیرن و قسه رووان و درق نهکردهو خاوهن ههلویستی پیاوانهو راستگو بو، ریزیکی زوری له میوانان دهنا، نهزانراوهو نهبیسراوه هیچ لهکهیهکی ههبویی و قهت نهنگی و کهموکورتی لا نهوهشابیتهوه.

﴿ وَإِنَّكَ لَعَلَى خُلُقٍ عَظِيمٍ ﴾

بەراستى تۆ لەسەر خورەوشتىكى بەرزى (۱۱).

پيغهمبهريتي عِيْ (صلى الله عليه و سلم)

ننی دهنگویاسی مغزن و رودلوی گفورتو هغوالله سفرسورهین و دوزه مغزندکه بن

﴿ عَمَّ يَتَسَآ الْوَنَ ﴿ عَنِ النَّهَ إِلَهُ طَلِيدِ ﴿ كَا اللَّهُ الَّذِي هُمْ فِيهِ مُعْلَلْفُونَ ﴾:

لهچى لهيه كدى دەپرسن. له دەنگوباسه كهى مهزن. كه لهبارهيه وه ناكۆكن (۱۱).

هموالی پیخهمبهرایهتی محمد (صلی الله علیه و سلم)، گرنگترین و گهورهترین هموالی سهر زهمین بو. له دنیادا به همزار ناوازه دهنگی دایهوه، له دیوهخانان گیردرایهوهو له لادی و شاران به پهیك^(۱) و سواران بلاوكرایهوه. بهم همواله جیهان دو شداما، روزگار هملوهستمی كرد، رهوتی سهردهم گوراو و میژو و هرچهرخا. تاریكی نهیتوانی بهسهریدا راشكی، رهشهبا نهیتوانی بهسهریدا راکشی، تممومژ نهیتوانی بنبزری كا، بگره دهریاكانی بری و بیابانهكانی تیپهراند و بهتهواوی دنیادا گوزهری كردو له ناسمانان دهنگی دایهوه، وهكو بارانی پر له میهرهبانی بهسهر جیهان داباری و وهك تاوی خور گزنگیدا. بهكورتی نمو روناكی بو، روناكیش پهردهپوش ناكری.

﴿ يُرِيدُونَ لِيُطْفِعُواْ فُورَ ٱللَّهِ بِأَفْوَهِمِ مَاللَّهُ مُتِمُّ فُورِهِ وَلَوْ كَرِهِ ٱلْكَفِرُونَ ﴾ ""

⁽١) (النبأ: ١-٣).

⁽٢) پەيك: نامەبەر.

⁽٣) (الصف - ٨).

نهوان دهیانهوی تیشکی خودا به فوی دهمیان بکوژیننهوهو خوداش تیشکی خوی همراسان بن. خوی همراسان بن. مثل ما بعثنی الله به من الهدی والعلم کمثل الغیث(۱)

من و نمو هیدایدت و زانستهی که خوا پنی ناردوم وهکو بارانی پر بهرهکدت وایه.

نامهزانت ههزار بار لهسهر زار به کشت _به نکی ریسوان، بیوهمن با لهههر کوی بن و که نکی لهبهر رازیکه خوا پیبه خشیوی ریّزو بهرزی قسهی پوچ و نابه مِییه وهسفی توّ به نامهزی

ثه و (صلی الله علیه و سلم) بو ثه وه نیردراوه تا خوا به بی هاوه فی و به تاك و ته نیایی بیدرستری، تا خواوه نده ساخته کان له ناوبه ری و خواناسیی پراسته قینه بینیته دی، تا مرؤف له سهر زهمین ده نگ هه فیرن: خوا یه که و تاقانه یه موحه مه دیش پیغه مبه ری تا ثاخیر زه مانه یه، تا راستی بیچه سینی و ناراستیش بیچه پینی، تا دادگه ری و چاکه کاری و خزمد و ستی به رپا کاته وه، تا خیروخوشی و ناشته وایی و چاکه په روه ری و خوشه و ستی و ناسوده یی و ته بایی و له گه فی یه کسازی و نارامی و برواداری زندو کاته وه، تا پاکژی و نویژ و زه کات و روژی و حه و جیها دو فه رمان به کردنی چاکه و ریگرتن له خراپه به رپه یپ و کا، تا به های به رزو په و شوشتی جوان و سروشتی چاك و هه فریستی په سند بلاوکاته وه، تا ها و هه فریستی هه فره شینی و بت و کوته لان تیک بشکینی، تا نه وانی هه فیته کینی و له گه فی زوف و به فی دون و ره وان و پیرشوینی پیروز و پیروژونی پر بنه بر کا. نیردراوه و به فی هی دون و ره وان و پیرشوینی پیروز و پیروژونی پر ره حمه تی له گه فی خوی هیناوه. خه فی که بی خیرو چاکه کاری هه فیناوه و له شه پر و خیران و ریابی داوه.

(١) أخرجه البخاري ٧٩، ومسلم ٢٢٨٢ عن أبي موسى الأشعري رضي الله عنه.

با بنینه سدر باسی رموشته کانی .. خوا پهرومرده ی کردوه پهرومرده یه کسی جوان و رنگوینک له ههمو کهس رموشت و ناکار جوانترو کار تهواوترو راسته رینترو هموال وردترو قسه راستترو حوکم دادترو سمرجی پاکترو ریزین سافترو رهزا سوکترو دمرون نیانترو دلانیاترو سینگ فرموانترو به ته قواتر و خوپاریزترو دلاواترو زاناترو به خزمایه تیترو رمسه نترو جوامیرترو به جمر گترو خوراگرترو به لگم حازرتر بو باشترین که س و دیندارترین که س بو، خاوه نی چاکترین ره چه له ک و باشترین رموشت بو.

ناکار رون و روخسار جوان و خو شهویستی ناو دلان بو، روح شیرن و ره فتار نهرم و خاوهن ریبازی ساناو زاتیکی پیروزو ساده و پر له خیرو بهره که ت بو، ههیبه ت و سامیکی گهروه ی ههبو، روناکایی پهیامه کهی له نیرچهوانی دهباری، بزه ی مه مهمه به لیستی له سهر لیوانی ده پیشکوت، هو شیارو دل زندو و به زمین و زیره و و بوزوز رازان و راته واو بو، ههست و نهستی له دیراوی خیرو چاکه دا تیراو بو، ههاونشینانی دلخوش و هاوه لانی دلخارام و ره فیقانی به خته وه ربون. له شنه بایان به خشنده ترو له ره هیلان به ریروترو له مانگی چوارده به شهوقتر بو. خه لل به رهوشته شیرنه کانی خه نی ببون، به روح خو شیان ده ویست، پیاوان له به خشنده ی به رووضته شیرنه کانی خه نی ببون، به روح خو شیان ده ویست، پیاوان له به خشنده ی خو شبه ختی بو گهرایه وه مه که سیکی بیدیبایه خو شیده ویست، هم که سیکی خو شیناسیبایه سامی لیده نیشت، هم که سیکی له گه لی بدوابایه ههیبه ت دلی داده گرت. و ته به چیژه کانی دلانی هه لده فراند، ناکاره کانی به پیزه کانی روحیان ده رواند.

خوا دلّی وا سهقامگیر کردبو به هیچ کاره ساتی نه له رزی، وره ی هینده به رز راگر تبو له هیچ رهوشی دانه به زین، قسه ی وا رون و رهوان کردبو هه رگیز هه نمی تینه خزی، چاوی وا پاراستبو قه ت نه تروکین به نزی (۱۱)، زمانی وا شیرن کردبو هه رگیز به هیچ که س نه چزی، نیمانی هیند پر له وزه و هیز کردبو هم رگیز به هیچ که س نه چزی، نیمانی هیند پر له وزه و هیز کردبو هم رگیز به هیچ کاری هیند توکمه سازاند و قه تینه که وی درزی.

درودو سلاوی خوای لهسهر بی، پاریزراو و موبارهك و پیروزترین نادهمی بو.

﴿ وَإِنَّكَ لَعَلَى خُلُقٍ عَظِيمٍ ﴾"

بەراستى تۆ لەسەر خورەوشتىكى ئىجگار مەزنى.

﴿ فَيِمَا رَحْمَةِ مِنَ أَلَّهِ لِنتَ لَهُمْ ﴾"

بهسای بهزمیی خواوه تن نهوهنده لهگهلیان نهرمی.

پيّغهمبهر (صلى الله عليه و سلم) دهفهرموي:

إن أتقاكم وأعلمكم بالله أنا"

له ههموتان خوٚپارێزتر و خواناستر منم.

خيركم خيركم لأهله وأنا خيركم لأهله''

باشترین کهستان نهو کهسهیه بو خاوخیزانی باشترین بی، منیش باشترینتانم بو خاوخیزانه کهی.

إنَّما بعثت لأتـمّم مكارم الأخلاق(٥)

بیّگومان بق نموه نیردراوم تا رهوشته بهرزو جوانهکان بهناکام بگهیمنم.

پاکی و بنگهردی بز نهو خودایهی که دهسنیشانی کردو هه لیبژاردو سهرپهرشتیی کرد، که چاودیری لیکردو راچاوی کردو پهرژینی کرد، ههروهها به چاکترین شیوهش پهروهردهی کرد.

⁽١) (القلم - ٤).

⁽٢) (آل عمران - ١٥٩).

⁽٣) أخرجه البخاري ٢٠ عن عائشة رضى الله عنها.

⁽٤) أخرجه الترمذي ٣٨٩٥ والبيهقي في السنن عن عانشة رضي الله عنها.

⁽٥) أخرجه البيهقي في السنن الكبرى ٢٠٥٧١

ديني عِلَيْ (صلى الله عليه و سلم)

دینه که ی نیسلامه، دینی ماکزادی مهردومه، دینی رزگاری و سهربه خوّبونه. راپسیّنی توّق و زنجیری گهردنانه، خوّشهویستترین ناینی پهروهردگاری میهرهاند:

﴿ وَمَن يَبْتَغ غَيْرَ ٱلْإِسْلَكِمِ دِينَا فَلَن يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي اللَّهِ مِنْ ٱلْخَلِيرِينَ ﴾ "

ئەوەى جگە لە ئىسلام پەيرەو لەھەر دىنىكى تر بكا، ئەوا ھەرگىز لىنى قبول ناكرى و لەرۆژى دوايىشدا يەكىكە لە دۆراوان.

دینی نیوهنجیگره، سادهو ئاسانیگره، ههموه کی و گشتیگره، تهواو و راستیگره:

﴿ ٱلْيَوْمَ ٱكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَثَمَنْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَلَيْكُمْ أَلْإِسْلَمَ دِينًا ﴾ (")

ئەمرۇ دىنم بۇ ئىرە تەواو كردو چاكەى خۇم بە تەواوى بەئىرە بەخشى و تەنھا بە ئىسلام رازى بوم كە بېيتە دىنى ئىرە.

دينيّكه هاتوه خهلُك لهبهندايهتي بهندانهوه بهرهو بهندايهتي خواى بهندان،

⁽١) (آل عمران - ٨٥).

⁽٢) (المائدة - ٣).

لەبەرتەنگى دنياوە بەرەو بەرفرەوانى دوايى، لەتارىكاييەكانى ھاوەلپەرستيەوە''' بەرەو روناكى يەكخواپەرستى، لە نەگبەتى بينباوەرپيەوە بەرەو ئاسودەيى ئىمان. رزگار بكات.

دینیکه شایهن به ههمو کات و شوینیکه، نهو زاته دایناوه که له هه لخزینان خوش دهبی و به ناشکراو شاراوه کان زانیاره و به قسه و چرپه چرپی به نده کانیش ناگاداره.

نه و دینه یه که ههم زانستی سودبه خش و ههم کرده وه ی چاکی له گه ل خو هیناوه. به پنچه وانه ی جوله کان که خیری زانستی پر سودو کار نه کرده بون، بزیه که که وتنه به ر توره یی خوا. به پنچه وانه ی گاورانیش که کار کرده ی بی زانست بون، بزیه بزیه و یل و گومرا بون. که چی دینی ئیسلام راسته پنی نه و به هره وه رانه یه که خوا به هره ی پنیه خشیون و جیان له وانه ی که به رتوره ی که وتون یا گومرا بون. محمد (صلی الله علیه و سلم) ی پهیامبه ری پلهبه رزی پایه داری نه خویننده و رانایه ده کردنه و و فیری قورنان و دانایی ده کردن، هم رچه نده پیشتر بیهیدایه ت و گومراش بون. نیم دینه هات فیل و در ق و شایه دی به در ق و تم رازوبازی و ده سدر یژی و رنگری و دادگاکردنی به ناهه قی و سته مکاری له ده سه لات و زیان له خه لکی دانی به حه رام دانا. جهسته ی به ه کل کاره کانی ته ندروستی و دلانیشی به سای برواوه پاراست، مالی له به خه ساردان و ناموسی له هه تککردن و خوینی له برواوه پاراست، مالی له به خه ساردان و ناموسی له هه تککردن و خوینی له برواوه پاراست، مالی له به خه ساردان و ناموسی له هه تککردن و خوینی له برواوه پاراست، مالی له به خه ساردان و ناموسی له هه تککردن و خوینی له برواوه پاراست، مالی له به خه ساردان و ناموسی له هه تککردن و خوینی له برواوه پاراست، مالی له به خه ساردان و ناموسی له هه تککردن و خوینی له برواوه پاراست، مالی له به خه ساردان و ناموسی له هه تککردن و خوینی له برواوه پاراست، مالی له به نه به نه به نور خوینی دور خسته و در خوینی له

كتيبى عليه و سلم)

کتیبه که ی قورنانه، باشترینی کتیبانه، بهریزترینی به لگهنامانه، چاکترینی فهرموده و سهربردانه. نهو همقه بهسامه یه که ناهه قیی به هیچ روی، نهیکراوه بوشی ناکری توخنی که وی.

پهرتوکی خوای کارزان و دانایه، نایهتهکانی رون و ناشکرایه، جیّگیرو سهقامگیرن، دانسقهو بی نهزیرن. خویّندنهوهی، تیّرامانی، شفاخوازی، پهیرهوی لیّکردن و دادوهری پیکردنی: فهری و پیروّزی و نهزاکهتن، هیّزو پیّزو بهرهکهتن. خویّندنهوهی ههر پیتیّکی (ده) چاکهیه. تکاکارو تکابهره، شاهیّدی ههی دهرخهره، یاوهری دلّخوشکهره، هاودهمی سودبهخشهره، هاوریّی دلّ هیّورکهره، پهرجوی بهکاریگهره. شیرین بهخشی نافانییه، تاموچیّژی روحانییه. هیچ وتاری بارتهقای ناباو دهرهقهتی نایی، همر خوّی زالی بالادهسته تاههتایی. وتاری بارتهقای ناباو دهرهقهتی نایی، همر خوّی زالی بالادهسته تاههتایی. ممردومه، نه هیچ کهس لیّی مهحرومه. بهلکو وتهی پهروهردگاره، لهنیّو وتان بالاو دیاره. لهلایهن خوا دابهزیوه، ناحهز ههمیشه بهزیوه. پاك و پوختهو پاریّزراوه، بالاو دیاره. لهلایهن خوا دابهزیوه، ناحهز ههمیشه بهزیوه. یاك و پوختهو پاریّزراوه، قیامهت ههلّسی و خوا بو ناسمان دهیباتهوه، ههر بهپاك و پیروّزی دهمیّنیّتهوه. پوحی نهمین که جبریله، به زمانیّکی تهر و پاراوی عهرهبی دایبهزاندوّته روحی نهمینی پینهمهمدان. رون و رهوان و پاراوی عهرهبی دایبهزاندوّته سمر دلی دواههمینی پینهمهمدان. رون و رهوان و پاراوی عهرهبی دایبهزاندوّته پهرجویّکی جاویدانه(۱۰)، قسهزانیّکی لیّزانه. بهلگهکانی قسهبرن، لهحیکمهت و

(١) جاويدان: تاههتايي.

له پدند پرن، روحمه ته، ناموژگاره، رینوینیه، روناکیه، سه لمینه ره، فیرکردنه، شیفای دل و دهرونانه. پاریزه ری نموانه یه که پهیره وی لیده کهن، رزگار که ری نموانه یه که کاری پیده کهن، نموانه ی ده یکه نم دینه وینه که کاری پیده کهن، نموانه ی ده یکه نموانه ی رینوین کا وهرده گرن سه رکه و تری وهژیر خهرن، نموانه ی ملکه چی دادی نمون سه رفراز و خهلات به دن.

پيخهمبدر (صلى الله عليه و سلم) فهرمويدتى:

اِقرؤوا القرآن فإنّهُ يأتي يومَ القيامة شفيعاً لأصحابه (۱) قورنان بخويّنن، چونكه له روزي قيامه تدا دميّته تكاكاري ياومراني.

خيركم من تعلّم القرآن وعلّمه(٢)

چاكترينتان ئەو كەسەيە كە قورئان فير ببى و خەلكىش فير بكا .

إن الله يرفع بهذا الكتاب أقواما ويضع به آخرين ""

خوا بهم قورِثانه هدندی له ندتهوان وهسدر دهخاو هدندیکیشیان وهژیر دهخا.

کتیبه که ی نه و قورنانه یه که شاعیران له ناستیدا لیّویان نهبزوت، وتاربیّران ورتهیان لا نههات و متهقیان لابرا، رووانبیّران ده مکوت بون و بهزین، عارهبه روسه نه کان چونه ژیر رکیّفیه وه، زمانزانان زاربه سته بون و ره خنه یا پینه گیرا، دانایان له حزوریدا حه په سان و زانایانیش شهیدا و سه رسام بون.

﴿ إِنَّ هَٰذَا ٱلْقُرْءَانَ يَهْدِى لِلَّتِي هِي أَقُومُ ... ﴾ "

ئهم قورنانه بو راستترین ری رینوینی دهکات.

⁽١) أخرجه مسلم، ٨٠٤ عن أبي أمامة الباهلي رضي الله عنه.

⁽٢) أخرجه البخاري، ٥٠٢٧ عن عثمان رضى الله عنه .

⁽٣) أخرجه مسلم، ٨١٧ عن عمر رضي الله عنه .

⁽٤) (الإسراء- ٩).

رِاستگۆیی جَمْ (صلی الله علیه و سلم)

محمد (صلی الله علیه و سلم) راستگوترین ناخیّرهر بو، قسمی همق و جیّباوه پر بود لهژیانیدا نه به جددی و نه بهگالته دروّی لا نمبیسراوه، بهلّکو دروّی به حمرام داناوه و دروّزنانیشی بمبهدو بهدفه پر هملّناوه فمرمویهتی:

إنّ الصِّدقَ يهدي الى البِرِّ، وإن البرِّ يهدي الى الجنة، ولا يزال الرَّجل يصدق ويتحرى الصِّدقَ حتّى يكتب عند الله صدّيقاً "'

راستگویی ری نیشاندهری چاکهیه، چاکهش ری نیشاندهری بهههشتییه، پیاو همیه همیه همر بهراستی شتان ده آنی و همر سوّراخی راستگویی ده کات، تا له لای خوا به راستگو ناونوس ده کری. دروش ری نیشانده ری خرابه شهر نیشانده ری دو زهم سوّراخی درویان نیشانده ری دو ده سوّراخی درویان ده کات تا له لای خوا به دروزن ناونوس ده کری.

پیّغه مبهر (صلی الله علیه و سلم) پنّی راگهیاندوین که رهنگه بروادار دهسته نگ^(۲) و ترسنوّك بیّ، به لام ههرگیز دروّزن نیه و دروّ ناکا. فهرمانیشی پیّکردوین که گالته ی دروّینه نه کهین بوّ خه لْك هیّنانه پیّکهنین.

پیخه مبهر (صلی الله علیه و سلم) به دریزایی ته مهنی مویاره کی ههر راستگویی خوشه ویست و هاوه لی بو. نهوهنده بو راستگویی خوشه ویست و هاوه لی بو.

⁽۱) الحديث أخرجه أبو داود ٤٣٥٩ والنسائي ٤٠٦٧ أخرجه البخاري ٦٠٩٤ ومسلم ٢٦٠٧ عن عبدالله بن مسعود رضى الله عنه.

⁽۲) دەستەنگ: رەزىل .

زانستی غهیبیه وه ههوالّی لهباره ی خواوه به ناده میزادان داوه و خوا په یامی پی سپاردوه، که سهرجه می به به خیاندوه، که سهرجه می به بی هیچ زیادی و که می بهم نوممه ته راگهیاندوه، ههرچی خوداش رایسپاردوه نه و بیّکه موکورتی هه موی گهیاندوه.

سه رله به ری و تمو کرده و رموشه کانی له سه راستگویی بینا کرابو، له شه پو له ناشتیدا، له پازیبون و توره بیدا، له گالته و له راستیدا، له رونکاری و دادوه ریدا، له گهل بی بیا و دور شنیدا، له گهل بیاو و ژناندا، له گهل خوّی و خه لکاندا، له مالی و له گهشتیدا، له به لیّن و په بیمانیدا، له مه سروتی و له گرژیدا، له فرو شتن و کرینیدا، له نامه و و تاریدا، له باسی سه ربرده و را ده ریرینی، له روداو گیرانه و مو با سکردنی، له هه وال و په ی پی بردنی، هه رحه ند بلیّی راستگوتر بو.

خوا له ناکاری ناشرین و دزیوی درو پاراستی و زمانی به راست و رووانی گهراندو دومراستیی پیبهخشی، راستگویه کی بهراستی بو، یه پیتیشی به ناراستی نه فهرموه، یه و وشهشی بهناهه قی نه گوتوه. دورو دورونی وه یه یه بو، تهنانه ته سهرنج و واژه کانی (۱۱)، له ناماژه ی چاوه کانی هه رراستگو بو. خوشی فه رمویه تی:

ما كان لنبيّ أن تكون له خائنة أعين (٢) پنغه مبه ر نابي تيلكه چاوى گزى باوي (١٣).

لهلای خواوه به راستگزیی نیردراوه، و ریوشوین و قسهکانی، تورهبون و رازیبونی، مانهوه گهشتهکانی، گریان و پیکهنینی، واگایی و نوستنی.. همموی هدر بهراستگزیی بون.

⁽١) واژه: لفظ .

⁽۲) ئەمەى لەم كاتە فەرموە كە ياوەران، لەبارەى بينباوەرىخى تاوانكارو سەرسەختەوە كە وەبەر لىنبوردنى پىغەمەبەر نەكەوتبو ء بەدىل گىرابو، پىيانگوت: ئەى خۆشەرىست ھەر بەچاو ئاماۋەيەكت بۆ كردباين تا دەسبەجى سەرىمان پەل دابايد!

⁽٣) أخرجه أبو داود ٤٣٥٩ والنسائي ٤٠٦٧ .

﴿ لِيَسْنَلَ ٱلصَّدْدِقِينَ عَن صِدْقِهِمْ ﴾"

تا لەراستان لەبارەي راستىدكان پرسيار بكا.

﴿ يَكَأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا ٱتَّقُواْ ٱللَّهَ وَكُونُواْ مَعَالَصَكَدِقِينَ ﴾ "ا برواداران! لهخوا بترسن و له گان گرؤی راستاندا بن.

﴿ فَلَوْصَ كَفُوا اللَّهَ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ ﴾ "

ئەگەر ئەوسا لەگەل خوا راست بن ھەر بە قازانجى خۆيانە.

پینه مبه ر (صلی الله علیه و سلم) له گه ل خوای راستگو بو، له گه ل خوی راستگو بو، له گه ل خوی راستگو بو، له گه ل خرمان راستگو بو، له گه ل دور منان راستگو بو. له گه ل دور منان راستگو بو. نه گه ر راستگویی پیاویک بوایه نه وا محمد (صلی الله علیه و سلم) بو. نه و سه رچاوه ی فیربونی راستگوییه، راستگویی له ویه و سه رچاوه هه لده به ستی، نه و به رله نیسلام به راستگوی ده سپاک نیربانگی ده رکردبو، جا نایا ده بی دوای سروش و رینوینی و دابه زینی جبریل و به پیغه مبه ربون و ده سنیشانکردن و هه لبر اردنی له لایه ن خواوه، چ راستگویه کی لا ده رچوبی !

⁽١) (الأحزاب - ٨).

⁽٢) (التوبة - ١١٩).

⁽۳) (محمد - ۲۱).

ئارامگرتنی می (صلی الله علیه و سلم)

کهس نهبوه هیّندهی پیّغهمبهر (صلی الله علیه و سلم) توشی به لاو خاکهساری (۱) و ئاستهنگ و دهردهسهری هاتبیّ، به لام ثهو ههر ئارامی گرتوهو چاوی ههر له پاداشتی خودا بوه.

﴿ وَأَصْبِرْ وَمَاصَبُرُكَ إِلَّا بِٱللَّهِ ﴾"

نارام بگره، دیاره نارامگرتنیش هدر به خودایه.

لهسه ریهتیمی و ههژاری، لهسه نهبونی و نهداری، لهسه پیویستی و ماندویی، لهسه تازارو نیرهیی (۱)، لهسه جویندانی خهلکی و جارجارهی زالبونی دوژمنانی.. نارامی گرت.

لهسه ر په پرگهنده سی و ناواره سی و دورخستنه وه ی له خزمانی، لهسه ر کوشتنی نزیکانی و بوختانکردن به یارانی و پهرتکردنی پهیپرهوانی و گهله کومه ی دور منانی و یه کگرتنی ناحه زانی، نارامی گرت.

لهسه رکزبونه وهی شه پرکه ران و هه رهوه زی دلّ و هان و لوت بلّندیی سه رسه ختان و میشك و شکیی ده شته کیان و فرو فیلّی دوژ منان و سه رسه ختی گاوران و دلّ و هیروان و شه پوشو پی شه پندان و در و دو نگی خزمو که س و په لاماری بینگانان و هیرشی ناهه قیان و ده سدریّ ی خوانه ناسان، نارامی گرت.

⁽١) خاكەسارى: بەدبەختى، كلۆلى.

⁽٢) (النحل- ١٢٧).

⁽٣) ئېرەيى: خەسودى.

لهسهر دنیاو جوانی و گهشیی، لهسهر زیرو زیو و خوشی نارامی گرت و خوی بو هیجیان شهیدا نهکرد.

لهسه ر تهماحی سه رو کایه تی و حه زو ناره زوی دهسه لاتداری نارامی گرت و له پیناو ره زامه ندی په روه رد گاری، خونی له هه مویان هه لبواردو هیچی نه خسته به ردلی.

پینه مبه (صلی الله علیه و سلم) له گشت کاروباره کانی ژیانی نارامگر بو. نارامگری، زریپوش و معتال و هه قال و هاوپه یمانی بو. کاتی دوژمنان به و تهی نابه جی و به قسه ی ناشیرین هه راسانیان ده کرد، نه م نایه ته ی و هبیر خو دینایه وه.

﴿ فَأَصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ ﴾"

له هدرچی ئەوان دەيلنىن ئارام بگره.

کاتی رەوشی دژوار دەبو یا که توشی ئاستەنگی دەھات، ئەم ئايەتەی وەبير خۆ دینایەوە:

﴿ فَصَبْرٌ جَمِيلٌ ﴾"

ئارامێکي جوانت هدبێ.

کاتی دوژمن گۆبەندیکی دەنایەو، یا پیلانیکی دەگیراو بۆسەی بۆ دادەنایەو، ئەم ئایەتەی وەبیر خۆ دینایەوە:

﴿ فَأَصْبِرْكُمَا صَبَرَ أُولُوا الْعَزْمِ مِنَ الرُّسُلِ ﴾

وهك پهيامبهره خۆراگرهكان نارام بگره (۳).

⁽۱) (طه - ۱۳۰).

⁽۲) (يوسف - ۱۸).

⁽٣) (الأحقاف - ٣٥).

نارامی نهو، (صلی الله علیه و سلم) نارامیکی پر له متمانه بو به به رخستنی خوایی، پر له دلنیایی بو به بهلینی خوایی. پهنای وه به رخودا ده برد، له پاداشتی خوای ههلده پروانی، نارامی نهو، نارامی که سیک بو که ده یزانی گومانی تیدا نیه خوا سه ری ده خاو خوا له گهلیه تی و دوار پرژ هه ر به قازانجی نهو ده شکیته و هو یارمه تی خوداش سه روی هه مو شتیکه.

له تموس و تانهی ناحهزان نارامی ده گرت و پی نددههژا، لهسهر پلارو وتهی پوچان نارامی ده گرت و نهده شلهژا. لهسهر نهزیهتی بهنهنقهست نارامی ده گرت و کولی نهدهدا.

مامی مرد نارامی گرت. خیزانی مرد نارامی گرت. حدمزه کوژرا نارامی گرت. لدمه ککه دور خرایدوه نارامی گرت. جگدرگزشه کهی مرد نارامی گرت. بوختان به خیزانه پاکیزه کهی کرا نارامی گرت. بروایان پینه ده کرد نارامی گرت. پیان ده گوت جادوگهره، شاعیره، شیته، درفزنه، قسه هملبهسته، نارامی گرت. پدرگهنده یان کرد، نازاریان دا، جوینیان پیدا، قسمی سوك و پوکیان پیگوت، دژایه تیان کردو گهمارفیان دا، به لام نهو همر نارامی گرت.

ئارامگری له کی فیر بین گهر لهو نهبی ؟ بو نارامگری چاو له کی کهین لهو نهبی ؟

نه (صلی الله علیه و سلم) نمونهی سینه فرهوانی نارامگری و خوّراگری و کوّلنهدانه، پیشهوای نارامگران و سوپاسویّرانه.

جواميّريي حِيْلُ (صلى الله عليه و سلم)

پینهمبهر (صلی الله علیه و سلم) لهناو نه فریده کانی پهروهردگاردا بلندترین کهس بو له چوامیری و به خشین کاری، کهس بو له جوامیری و به خشین کاری، دهستی پیروزو جوانی وه ک بارانی میهرهبانی خیرو چاکه ی لیدهباری. بهده ستوبردو خیرا بو له به خیرکاری، بگره لهبای شهمالیش خیراتر بو سهدان جاری. خو قهت نهیگوت "نا" مه گهر بو یه کتایی پهروهردگاری.

پیخه مبه ر (صلی الله علیه و سلم) هه میشه دهیبه خشی بینه وهی بترسی له هه ژاری، چونکه بی چهسپاندنی پروشتی شیاو و مهردانه نیردراوه. سهروه ری مهردو جوامیران بو، مینگه له مه پی به خشیوه که به پرایی دو لیک دهبون، سه د سه دوشتری به سه ره هو زان داوه، سوالکه ر داوای به رگی به ری لیکردوه، له به ری کردو ته وه پیداوه. داوای داواکارانی په تنه کردو ته وه، چاکه کانی هه مو خه لکی گرتو ته وه، خوان و خوراکی بو هم و که س را خرابو، دلفره وان و روشت شیرن و روگه ش و شاد بو.

هدژاریش بو هدر خدرجی دهکردو دهیبهخشی، که غدنیمدی وهدهست دهکدوت هدر دهسبهجی دهیبهشیدوهو هیچی بی خیری گل نددهدایدوه، خوانی بی میوانان ناماده بو، مالّی روگهی ریبواران بو، بهشدنانی خیری بی میوانان دادهنا، پارهوبولی پیویستی خیری و چی لهدهست بایه دهیدایه نزیك و ندداران، لاییدهی رادهگرت و خزمهتیکی چاکی دهکرد.

پینه مبه راصلی الله علیه و سلم) هینمای جوامیری بو، جوامیرترینی جوامیرانی وهکر حاته می تایی و هه ره می کوری جه دعان توزی رینگه شیان نه شکاندوه، نه و که دهیبه خشی بو خوای ده به خشی و پاداشتی له خوا ده خواست، جوامیریه کهی به م جوره بو که نه گهر له رینی خوادا نه فسی خوشی یا سه ریاکی پارهوپول و پیداویسته کانی ژیانیشی بکردایه قوربانی باکی نه بو.

له هدمو خه لکی به رچاو تیرترو ده ستکراوهترو به خشندهتر بو، یارو خو شهویست و پهیپرهوانی له به خشندهیی نهودا خهنی ببون، ته نانهت دور منان و ناحه زانیش له خیرو چاکه و پیاوهتی و نانبدهیی و ده هندهیی و دلاوایی و جوامیری نهودا بیبه ش نهبون. ده وارنشین و جوله که و ته نانه ت دو پروه کانیش له سه ر سفره ی دانیشتونه و نان و شیویان خواردوه.

نهبینراوهو نهبیسراوه که له میوانان بیّزار بوبی، یا له سوالْکهری دلّپهست بوبی، یا له خوازیاری دلّتهنگ بویی.

جارتکیان سه حرانشینی یه خه ی عه باکه ی راده کیشی . گهرده نی موباره کیشی ده پوشتی . ده پرت بینه له پارهیمی که هی خوایه و له لای تؤیه نه له له پارهیمی دایك و باوکت شتیکم بدی، نهویش (صلی الله علیه و سلم) به پیکه نینه و ناوری لیده داته و هو ده یداتی.

چهندین گهنجینهی زیرو زیوی بهدیاری بو هاتوه کهچی ههر لهو مهجلیسدا گشتی بهخشیوه درههمی یا دیناری یا پارچهیهکیشی بوخوی ههانه گرتوه. که دهیبهخشی لهوهرگرهکه دلخوشتر بو، فهرمانی به موسلمانان دهکرد که دلاواو دههندهو یارمهتیدهر بن، هانی دهدان جوامیرو بهرچاوتیرو پیاوانه بن، له دهستهنگی و بهرچاوتهنگی و رژدو رهزیلی وهدور بن. دهیفهرمو:

من كان يؤمن بالله واليوم الآخر فليكرم ضيفه"

نهومی بروای بهخواو به روزی دوایی همید، با ریزی میوانی بگری.

كل امرئ في ظل صدقته حتى يفصل بين الناس(٢٠

ههمو کهس لهبهر سێبهری خێرو بهخشینهکانیهتی، تا ئهو روٚژهی ههق و حیساب یهکلا دهکرینهوه.

ما نقَصت صدقة مِن مالٍ"ً

خيرو بەخشىن ماڭى كەم نەكردۆتەوە.

⁽١) أخرجه البخاري (٦٠١٨، ٦٠٢٦، ٦١٣٨)، ومسلم، ٤٧ عن أبي هريرةرضي الله عنه

⁽٢) أخرجه ابن خزيمة في صحيحه ٧٤٣١، وابن حبان في صحيحه ٣٣١٠.

⁽٣) أخرجه مسلم ٢٥٨٨ عن أبي هريرة رضي الله عنه.

ئازايەتى خِيْلِيْ (صلى الله عليه و سلم)

به چاو دیویانه و به گوی بیستویانه و دهماوده میش به راست و رهوانی به نیمه گەيشتۆتەرە كە يېغەمبەر (صلى الله عليه و سلم) لە ھەمو خەڭكى بەجەرگترو ئازاتر بوه، وهك شاخ چەسپيوهو نەلەخشيوهو نەلەرزيوه، لەھەرەشەو گەفوگوران نهترسیوه، له ناستهنگ و له قهیرانان نهشله ژیوه، له کارهسات و له پیشهاتان نهتو قیوه. بیباك بو، چونکه خوی تهسلیمی خوا کردبو، خوا پشت و پهناو سهرخهری بو، به بریاری خوا رازی بو، بهبهلیّنی خوا دلّنیا بو، نهوهندهی متمانهی بهخوا ههبو بای نهتهوهیه کی دهکردو له له شکرتکیش سهرریژ دهبو. پیغهمبهر (صلی الله علیه و سلم) خوی دهچوه مهیدانی شهری و بهژداری شەرى دەكرد، لەگەل مەرگ روبەرو دەبوەوە خۆى بۆ قوربانى راپېش دەكرد. ترسى نەبوھ سام داينه گرتوه، له شهر دوانه كهوتوهو راينه كردوه، له وهختى بهرهنگاربونهوهدا پشتی هه لنه کردوهو چؤکی بؤ دوژمن دانه داوه. لهو وهختهی که شدر لهویدری گدرمیدا بوهو شیرو تیر لیّك سواون و سدرو سهكوت ههلیژاون و دهست و پین و گدردهن پدرینراون و رم له کهللهی سهر شکاون و مهرگ ئاھەنگى گێراوە، نەپەشۆكاومو نەشێواومو ھەنگاوێكىش پاشەكشەى نەكردوە، بگره لهههمو یارانی لهمهترسی نزیکتر بوه. بهلکو یاران خویان لهپهنای نهو ناوهو ئهویش دلیرانه دالدهی داون و له روی هیرشبهران راوهستاوه. ژمارهی زۆرى دوژمنانى پى ھىچ بو، دوژمن بەھىزىش بوايە لاى گرنگ نەبو، ریزهکانی رنکدهخست و هانی شهرکهرانی دهداو دهچوه پیشی پیشهوه. بهراستی ئەمە لوتكەي خۆراگرى و نەوپەرى ئازايەتيە.

ئەوەندە بەسە ئازايەتى ئەو پىغەمبەرە بسەلمىننى كاتىك كە لەگەل ئەبويەكر لە

ئەشكەوتى خۇيان حەشاردابو بىنئەوەى چەكيان بىنبى، بىنباوەرانىش بەشمىشىرى روت و دلى پى لەقىنەوە دەروازەيان لىنگرتبون و بەھەر نرخىك بوايە دەيانويست سەرى پەلدەن! بىنى ئەبويەكر لەبەر ئەو ترسى كەوتۆتە دلى و پەشۆكاوە، فەرموى: يا أبا بكر، ما ظنّك بائنين اللهُ ثالثُهما(۱)

ئەبوبەكر چۆنى لېتېدهگەى كە ئېمە دوانىن و خواش سېھەممان بىخ!

شاهَتِ الوجوُه'"

دزينو بني نهو دهموچاوانه.

خوای پهروهدگاریش نهم نایهته دادهبهزیّننی و دهفهرموی:

﴿ فَقَائِلٌ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ لَا تُكَلَّفُ إِلَّا نَفْسَكَ ۚ وَحَرِّضِ ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴾ "

لەپنناو خوا بجەنگىن، تۆ ھەر ئەركى خۆت لەسەرەو ھانى بروادارانىش بدە.

له روی روژمن راوهستای به نهبهردی کهس نهبو به تو بکا له مهردی باکت نهبو به مهرک و برینداری کوک نابن، ترس و نیکای رزگاری

⁽١) أخرجه البخاري (٣٦٥٣، ٤٦٦٣)، ومسلم ٢٣٨١ عن أبي بكر رضي الله عنه.

⁽٢) اخرجه مسلم ١٧٧٧ عن سلمة بن عمرو بن الاكوع رضى الله عنه.

⁽٣) (النساء - ٨٤).

له شهری نوحد روی مویاره کی بریندار کراوه دانی که نبه شکینراوه و حه فتا یاری لیکوژراوه، نه وجاوره ی نه و وخاوه نه ژنزی نه شکاوه، به نمکو به خق به به شهشیره وه کو شیر له مهیدانی ماوه ته وه گیان له سه رده ستانه چوته پیش و خوی سه رکردایه تی شه و هموکه س وه نامی بانگی جیهادی ده دایه وه، به نکو هم خوی به رپایکردوه خه نکی بو هه ناوه.

والّذي نَفسي بيدِه لوَددتُ أنّني أُقتلُ في سبيل الله ثمّ أحيا ثمّ أقتل''' سريّند بهخوا، حهزم دهكرد له پيّناوى خوا بكوژرابام و زندوبامهوه، پاشان ديسان بكوژرابامهوه.

دنیا بهکهمگرتنی عِید الله علیه و سلم)

گهلیّجاران بهبرسیّتی ماوه ته وه ماوه ی مانگیک شیویان نه هاویشتوّته سه ر ناگری، گهلیّجاران روّژ و شهوی به برسیه تی بردوّته سه ری و ته نانه ت خورمای خراپوچکه شی وه چنگ نه که و توه بیخوات. جاریش هه بوه سی شه وانی لهسه ریه که به سین نانی جوّی خواردوه، به لام به تیریش نا. لهسه ر پارچه حهسیر نوستوه و نه خشی حهسیره که ی لهسه ر که له که ی ناوه . له به ر برسیه تی به ردی ی وه به رزگی ناوه . یا وه ران برسیّتیان له روخساری پاکی وه دیکردوه .

خانوه که ی له قور دروستکرابو، روبه رینکی فرهوانی داگیر نه کردبو، بانه که ی نهوی بود له بری سی چنگه جو زریپوشه که ی له لای جوله که یه بارمته داناوه، گهلا جار ههر کراس و عهبایه کی لهبه ر کردوه، زورجاران یاوه ران

خواردنیان بۆ ناردوه چونکه زانیویانه بی خواردنن. ئدم هدمو ندبونی و ئازارهی بوید دیوه تا به چلکی دنیا دژون ندبی و روحی بدپاك و پاراوی بمینیتدوهو دینداریدکدی بپاریزی و پاداشتدکدی لیوان لیو بی و بدلینی خوای بو بیته دی که فدرمویدی:

﴿ وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَى ۗ ﴾"

پەروەدگارت چاكەي وات لەگەل دەكا پێي رازى بى.

پارهوپولی خوّی بهسهر خهلّکی دابهش دهکردو درههمیّکیشی پاشهکهوت نهدهکرد، وشترو چیّل و مهرو مالاتی بهسهر یاوهران و پهیرهوان و نهوموسلّمانان دابهش دهکردو هیچی بوّ خوّی گل نهدهدایهوه، بهلّکو دیفهرمو:

لو كان لي كعضاة - أي شجر - تهامة مالاً لقسمته ثمّ لا تجدوني بخيلاً ولا كذاباً ولا جباناً ('')

ئه گهر بهقهد گهلای داره کانی مه ککهش پارهو پولم ههبوایه، نهوا ههموم دهبه خشی و پاشانیش نه بهرهزیلی و نه به در فرزنی و نه به ترسنو کیش منتان نهده دی.

بتویستایه به نهمری پهروهردگاری شاخ و داخ دهبونه زیْر و مرواری کهچی بهنرهییت ههنبژاردو نهوی ههتبو کردته قوربانی ههژاری

خوشهویست (صلی الله علیه و سلم) لهبارهی ناخیره تخوازی و دنیانه خوازی و به هه ند هه ننه گرتنی دنیاو دلینخوشنه بون و چیزلیوه رنه گرتن و نازونوزنه کردن به خوشیه کانی، پیشه نگیکی مه زن بود. کوشك و ته لاری هه ننه نا، پاره پولی دانه نا، گه نجینه ی کونه کرده وه، باخوباخاتی نه بو له به دریان بخوا، چ بیستان و

⁽١) (الضحي- ٥).

⁽٢) أخرجه مالك في الموطأ ٩٧٧، والطبراني في الأوسط ١٨٦٤ والكامل لابن عدي ٩٧٨٣.

زموی و زارنکی بؤخزی گل نهدایهوه. فهرمویهتی:

لا نورّث، ما تركناه صدقة ۱۱۱

ثیمه میرات ناگرین و ثهوی بهجیشی دیلین خیرو خیراته.

ئه و به وتمو کردهومو باری، بانگهوازی بن دنیانهخوازی و خن تمیارکردن و کارکردن بن رفزی دوایی و ناخیرهتخوازی دهکرد.

نه (صلی الله علیه و سلم) پیشه وای موسلمانان و سه رکرده ی برواداران و باشترینی خه لکان بو، که چی له خانوی کی قور ده ژیاو له سه ر پارچه حه سیری کی پهرپوت ده نوست و سوّراخی چه ند ده نکی خورمای ده کرد، تا به س له سه ر پی خور کی راگری، بگره گه لا جار هه ر ته نها چه ند قومی شیری خوارد و ته و هیچی تری نه بوه بیخوا.

ئەو لەنتوانى (پىخەمبەرىكى پاشا) يا (پىخەمبەرىكى بەندە) سەرپشك كرا، كەچى دوەميانى ھەلبىرارد، ئىتىر بە زگى تىرو بەسەد زگ برسى ژيانى بەسەر برد، تا بەدىدارى خوا گەيشتەوە.

یه کیّك له ناكاره کانی دنیا به که مگرتنی بریتی بو له جوامیّری و دلاوایی وه ك پیّشتر باسمان لیّکرد. پرسی پرسخوازان و داوای داواخوازانی پهتیوا نه کردوه، ههوالی پیّداوین که دنیا سهنگی باله پیّشوله یه کیشی نیه، ههروه ها فهرمویه تی:

كُن فى الدنيا كأنّك غريبٌ او عابرُ سبيلٍ " له دنيادا و له نامو يا و له دنيادا و له نامو يا دنيادا و ن

ازهد في الدّنيا يحبك الله، وازهد فيما عند الناس يحبّك الناس ""

⁽١) أخرجه البخاري (٣٠٣٩، ٣٧١٢) ومسلم برقم ١٧٥٨.

⁽٢) أخرجه البخاري ٦٤١٦ عن ابن عمر رضى الله عنهما.

 ⁽٣) أخرجه ابن ماجه ٤١٠٧ والطبراني في الكبير ١٠٥٢٢ والحاكم ٧٨٣٣ عن سهل بن سعد الساعدي.

دەست لەدنىيا ھەلگرە خوا خۆشتى دەوى، لەر شتانەى لاى خەلك ھەن و پىيان گرنگە دەست ھەلگرە خەلك خۆشيان دەوىيى.

مالي وللدنيا، إنها مثلي ومثل الدنيا كمثل رجل قال في ظل شجرة ثم قام وتركها "

من چیم له دنیایه! نمونهی من و دنیا وه نمونهی کهسیّکه، که لهبن داری سهرخهوی بشکیّنی و و پاشان ههلسی و بهجیّی بیّلیّ.

الدنیا مَلعونة، ملعون ما فیها إلا ذکر الله وما والاهُ وعالماً أو متعلماً (۲) دنیا نه فرهتباره، همرچی لمناویشیمتی همر نه فرهتباره، تمنها یادی خواو نمو شتانمی لا بترازی که لمپیناو خوان یاخود زانان یا فیرخوازن.

ليس لك من مالك إلا ما أكلت فأفنيت، أو لبست فأبليت، أو تصدّقت فأمضيت (٣)

مالْه کهت هدر نهوهندهیه که خواردوته و لهناوت بردوه یا لهبهرت کردوه دراندوته یا بهخیری خودا بهخشیوته و بو روزی قیامه تناردوته.

⁽۱) أخرجه أحمد (۳۷۰۱، ۴۱۹۳) والترمذي ۲۳۷۷، وابن ماجه ٤١٠٩ عن عبدالله بن مسعود وقال الترمذي حسن صحيح.

⁽٢) أخرجه الترمذي ٢٣٢٢ وابن ماجه ٤١١٢ عن أبي هريرة رضي الله عنه,

⁽٣) أخرجه مسلم ٢٩٥٨.

خاکمرایی علیہ و سلم)

پیّغهمبهر (صلی الله علیه و سلم) خاکهراییهکی ئهوتوی ههبوه که جیّی سەرسورمانى گشت كەسپىك بىخ. خاكەرايى ئەو خاكەرايى كەسىخ بوه كە خوای به خاوهن سام و شکو ناسی بی و شهرمی لیبکاو به مهزنی زانیبی و دلَّی پیخ نارام بوییخ . که زانیبیّتی پشت و پارهوپول و دهسهلات لمناستی گەورەپىي ئەودا، شتى چەند بېھودەو بېسەنگ و بودەڭەن . كە گەشتېكى روحانی بۆ لای پەروەردگاری كردبين و دڵمی بۆ رۆژی كۆتا كۆچى كردبين و له گەرانەوەشىدا شتىكى واي لەگەل خۆي نەھىنابىتەوە خەلكى دنياخواز ينى سمرسام بن، به لکو بوینته بهندهیه کی راست و رموانی پهروه گاری و لمناست برواداران خاكەرايى بنويننى، لەگەڵ پيران ھەڵوەستە بكا، سەردانى نەساغان بكا، لانموازان بمسمر كاتموه، لاوازان دلّ بداتموه، بمزمى به همراراندا بيتموه، گەمە ئەگەل مندالان بكا، گالتە ئەگەل خاوخىزانى بكا، ئەگەل نەتەوەكەي گفتوگز بكا، لهگهل خهلك نان بخوا، لهسهر خزل دابنيشي و لهسهر خاكي تهرو شيدار بنوي و لهسهر لم بالكهوي و بارچه حهسيري بكاته سهريني. ههروهها به بهشی خوا رازی بی و چاو نهبریّته نیّوبانگ و بهناواتی کوشك و تعلاران نعنوی و تعماحی دنیای نعبی. همروها به نعرمی لعگفل نافرهتان قسه بكاو خۆشەويستانە لەگەل نامۆيان بدوئ، لەگەل خەلك كەيفسازو تەبا بي و لهروى هاوهلانيدا دمم بهخدنده بي و بفهرموي:

إنها أنا عبد: يُكل كما يأكل العبد واجلس كما يجلس العبد "' منيش بهندميه كم، ثمومتاني وهكو بهنده نان دمخوّم و دادمنيشم.

جاریّکیان پیاویّك نهوی بینی و سامیّکی گهورهی لا نیشت و جهستهی وهلهرزه كهوت و زوّر شلّهژا، بهلام پیّغهمبهر(صلی الله علیه و سلم) فهرموی: هوّن علیك، فإنی ابن امرأة كانت تاكل القدید بمكة (۱۱)

هيور بهوه، من كوري ثافرهتيكم كه له مهككهدا گۆشتى وشكههلاتوى دەخوارد.

ئه رقی له پیداهه لگوتن دهبوهوه نهیهیشتوه له مهد حکردنیدا سنور ببهزینری و زیده هوی بکری و فهرمویه تی:

لا تطروني كما أطرت النصارى عيسى بن مريم، فإنما أنا عبدالله ورسوله، فقولوا عبدالله ورسوله (٢)

وه دیانه کان هینندهم به سه ردا هه لمه لین که به عیسای کوری مه ریه میان هه لگوت، من هه رته نها به ندهو نیر دراوی کی خوام و هیچی تر، پیشم بلین به ندهو په یامبه ری خوا.

نەيھىنشتوە كەس لەبەرى ھەلسىنتەوە يا لەبەرى لەسەر پى بوەستن، ريزى مەجلىس لەكوى كۆتايى ھاتبا لەوى دانىشتوە، لەگەل خەلكى تىكەل بودوەك يەكىك بى لەوان بى جياوازى، وەلامى بانگىنشتى داوەتەودو فەرمويەتى:

لو دعيت الى كراع لأجبت، ولو أهدي إليّ ذراع لقبلت 📆

نه گهر بو پیچك (قاچ)یکیش بانگیشتم بکهن ههر دهچم و نه گهر بال (پهل) یکیشم بو بکهن بهدیاری وهریده گرم.

⁽۱) أخرجه ابن ماجه ۳۳۱۲، والحاكم ٤٣٦٦ عن ابن مسعود، وانظر الكامل لابن عدي ٢٨٦١.

⁽٢) أخرجه البخاري ٣٤٤٥ عن ابن عباس رضي الله عنهما.

⁽٣) أخرجه البخاري [٢٥٦٨، ٥١٧٨].

ههژارانی خۆشویستوه، لێی دهگێرنهوه که فهرمویهتی: اللهم أحیني مسکینا وأمتني مسکینا، واحشرني في زمرة المساکین ''' خوایه به ههژاری بـمژێنهو به ههژاری بـممرێنهو لهگهڵ کۆمای ههژاران

فیزو لوتبهرزی به حه پرام داناوهو نای لیکردوه. له خانه واده ی ده گهیه نی که سیفه تیکی دزیو و قیزه و نه ده فه رموی:

یحشر المتکبرون یوم القیامة فی صورة الذر، یغشاهم الذل من کل مکان "ا له روزژی قیامه ته ته دانه کی لوتیان به رز هه لناوه و خویان له خه لکی به گهوره تر داناوه، وه کو میرولان به بچوکی زندو ده کرینه وه و له هه مو لایه که وه سه رشوری له خویان و مرده بینچی.

هدروها له خواوه بۆمان دهگیریتموه که فدرمویهتی:

الكبرياء ردائي، والعظمة إزاري، فمن نازعني واحدا منها قذفته في النار (۱۳ گهررمیی و مهزنیّتی شایهن بهمنن، ههركی له ههر كامیان كیشهو بهربهرهكانیّم له گهلدا بكا، له ناگری ههلداویّم.

پنههمبهر (صلی الله علیه و سلم) خوشهویست و لهبهر دلان بو، کهنیزه قوّلی گرتوه، له گهلی روییوه داخوازیه کانی هیناوه تهدی، سهردانی (نوم نهیمه نی) کردوه که بهندهیه بوه. که شانده کهی (عامری کوری صهعصه عه) پنیاندا هه لگوتوه گوتویانه: تو باشترین و چاکترین و گهوره ی کوری گهوره مانی، پنیانی فهرموه:

 ⁽١) أخرجه الترمذي ٢٣٥٢ عن أنس رضي الله عنه، وابن ماجه ٤١٢٦ والحاكم ٧٩١١ عن أبى سعيد الخدري وصححه .

⁽٢) أخرجه أحمد ٦٦٣٩، والترمذي ٢٤٩٢، انظر كشف الخفاء ٣٢٣٦.

⁽٣) أخرجه مسلم ٢٦٢٠ وأبو داود ٤٠٩٠ واللفظ له.

یا أیها الناس! قولوا بقولکم أو ببعض قولکم، لا یستجرینکم الشیطان " خدلکینه به قسدی ناسایی خزتان له گدلم بدوین و شمیتان ته فرمتان نه دا.

كاتيكيش كابرايدك پيكرت: نه گهر خوا بيموى و نهتوش بتموى، تورهبو و فهرموى: ويحك! أجعلتني والله عدلاً؟ بل ما شاء الله وحده (۱)

هدى بهدبه خت! من و خوا ده كه یه هاوتای یه كتری؟ به لْكو بلّني: ته نها خوا بیموێ.

پیفهمبهر (صلی الله علیه و سلم) خوّی پیریستیه کانی خاوخیزانی جیبه جیّ ده کرد، کهوشه کانی (۳) خوّی جوت ده کرد، جله کانی پینه ده کرد، گیسکی له مالی ده دا، مهری ده دو رفتی به میرانان میری ده دو رفتی به میرانان ده کرد (۱۰) خواردنی بو میوانان داده نا، له گهل نه وانه ی سهردانیان ده کرد روخو شی ده نواند و مه جلیسی گهرم ده کرد و له هموالی ده پرسین، له ریگادا به نوره له گهل هاوری کانی سواری وشتر ده بون، جلی خوری له به در ده کرد و نانی جوّی ده خوارد، گهلا جاران به پیخواسی ده که و ته ری، له مزگه و تی ده نوست، سواری که ری ده بو، له پشته و هی سواری سوار ده بو، یارمه تی بیت اقمتانی ده داو کاروانی به سهر ده کرده و هاوری هه مویانه و ده دو و یارمه تی پیریستانی ده دا، ده بو هاوری نه نه وانه ی به ته نیا بون.

ئه و پینه مبه ره ناوا گهور دو به ریز بوه، بزیه نیربانگی لهسه ر زاران گیر دراوه ته و سواران ده گیردراوه ته و سواران ده گیربان با در دیربان بالاوکر دو ته دو می و جنو که هموالیان را گهیانده.

⁽۱) أخرجه أحمد ١٥٨٧٦ وأبو داود ٤٨٠٦.

⁽۲) أخرجه أحمد (۱۸٤٢، ۲۰۵۷) والنسائي في السنن الكبرى ۱۰۸۲۵ عن ابن عباسرضى الله عنهما.

⁽٣) كەرش: يىڭلار.

⁽٤) خه لکانیک پنیانوایه که نه گهر پیاو یارمه تی خیزانی بدات و گوشت ورد بکات و گیسک له مالی بدات، کاریکی نه شیاوه، که چی پیغه مبه ری سهروه رو سه ربه رزو جوامیر نهو کارانه ی کردوه و، به نه رکی خوشی زانیوه که ماف بداته نافره تان و یارمه تیان بدات.

نهرم و نياني عليه و سلم)

نهو پیخهمبهری خوا بو بزیه لهههمو خهلکی نهرمترو سینه فرهوانترو قسه شیرنتر بو، رهوشت و خوی جوان و لهجی و نیسك سوكتر بو.

تورهیی خوّی قوت دهدایهوه لههه له کارانی دهبوری و چاوی لیده پوشین. له ما فه تایبه ته کانی خوّی خوّش دهبو نه گهر ما فی خوای به سهره ه نه به اله وخوّش به نه کوش به نه کوش به نه کوش بو که زولمیان لیکردو لهزیده که ده ده بانکردو نازاریان داو جویّنیان پیداو قسمی سوك و پوکیان پیّگوت و در ایه تیان کرد. له فه تحی مه ککه دا فه در موی: اذهبوا فأنتم الطلقاء (۱)

برۆن ئېرە ئازادن.

له سوفیانی کوری حاریسی ناموّزاشی خوّش بو، که هاته بهردهمی پیّغهمبهرو وتی: سویّند بهخوا! خوا توّی بهسهر ئیّمهدا ههلّبژاردو نیّمه ههلّهبارو تاوانبار برین، نهویش (صلی الله علیه و سلم) فهرموی:

﴿ قَالَ لَا تَثْرِيبَ عَلَيْكُمُ ٱلْيَوْمَ يَغْفِرُ ٱللَّهُ لَكُمْ وَهُوَ ٱرْحَمُ ٱلرَّحِمِينَ ﴾ نهمر ق گلهو گازانده لهسهر هیچکه سیکتان نهماوه، خوا خهتاتان ده پؤشی و ههر خوی له میهرهبانان میهرهبانتره(۱).

⁽١) أخرجه الشافعي في الأم ٣٦١١٧، والطبري في تاريخه ١٦٦١٢ والبيهقي في السنن الكبرى ١٨٠٥٥ انظر صحيح الجامع ٤٨١٥ .

⁽۲) (بوسف - ۹۲).

بیابانی و چۆلی نشینان، به هه نسوکهوتی زوّروشك ناشرینهوه روبهروی دهبونهوه، به نام نهو نهرمی دهنواندو چاوی لیّده پوّشین، فهرمانه کهی خوای لهخوّی دهینایه دی که ده فهرموی:

﴿ فَأَصْفَحِ ٱلصَّفْحَ ٱلْجَيِيلَ ﴾"

به شیرازیکی جوان چاوپؤشی بکهو ببوره.

وه لامی خراپه ی به خراپه نه ده دایه وه، به لکو لیپخوش دهبو و چاوی لیده پوشی. له پیناو خوّی تولهی وه رنه ده گرته وه. به لکو نه و کاته ی توره دهبو پتر نه رمی ده نواندو ته نانه تاله روی نه و که سهی توره شی کردوه بزه ی له سهر لیوانیدا گهراوه. ناموژگاری یه کیک له هاوه لانی کردوه فه رمویه تی:

لا تغضب، لا تغضب، لا تغضب (١)

توړه مهبه، توړه مهبه، توړه مهبه.

قسمى خراپيان دەرهمق كردومو بۆيان گێراوەتموه، كمچى لێى نەپێچاوەتموه كێ گوتويەتى و نهگەر زانيويەتيشى سەركۆنەى نەكردومو سزاى نەداوه. فەرمويەتى: لا يبلغني أحد منكم ما قيل فيّ، فإني أحب أن أخرج إليك وأنا سليم الصدر ٢٠٠ كەس قسەم بۆ نەھێنێتەوە كە كێ چى لەبارەى من گوتوه، چونكە حەز دەكەم كە دێمە لاتان سينەم بێگەرد و بێ كينه بێ.

جاربّکیان ئیبنی مهسعود روزای خوای لیّبیّ قسهیه کی بو دوگهریّنیّتهوه، نهویش (صلی الله علیه و سلم) رونگی روخساری دوگوری و دوفهرمویّ: رحم الله موسی، أوذي بأكثر من هذا فصبر (۱)

خوا رهحم بهموسا بكا، پتر لهوهش نازاریان دا كهچی نارامی گرت.

⁽١) (الحجر - ٨٥).

⁽٢) أخرجه البخاري ٦١١٦.

⁽٣) أخرجه احمد ٣٧٥٠ وأبو داود ٤٨٦٠ والترمذي ٣٨٩٦ عن عبدالله بن مسعود.

⁽٤) أخرجه البخاري (٣١٥٠، ٣٤٠٥) ومسلم ١٠٦٢.

ناحهزو دوژمنان دهرهه ق به پهیام و ناموس و نیّوبانگ و خاوخیّزانی گهلا ئهزیه تیان پیّگهیاند، به لام ئه رکاته ی دهسه لاتی به سه ریاندا شکا لیّی بورین و به نه رمی له گهلّیان جولایه وه و فه رموی:

من كفّ غضبه كفّ الله عنه عذابه (١)

نه وهی له پیناوی خوا تورهیی قوت داته وه، نه وا خوا له سزای خوّی ده پیاریزی. جاریّکیان پیاویّك پییگوت: به دادگه ری بجولیّوه! نه ویش (صلی الله علیه و سلم) فه رموی:

خبت وخسرت إذا لم أعدل (١)

رهنجهړو و دوړاوم ئهگهر دادگهر نهېم.

ئەزيەتىشى نەداو لىشى خۇش بو.

جارِیکی تر جولهکهکان ههندی کاری نابهدل و نابهجیّیان کردو دلّیان نیشاند، به لاّم نهو (صلی الله علیه و سلم) چاوی لا پؤشین و لیّیان خوّش بو.

لیّبورده یی و خور و شته به رزو جوانه کانی، هه مو خه لّکی ده گرته و و هیچ که سیّکی هه لُنه د مبوارد. ناگری رق و کینه ی ناو دلانی به سای و ته جوان و هه لُویّسته نه رم و نیانه کانی ده کوژانده وه، نه و فه رمانه ی خوای له خوّی هیّنابوه دی که ده فه رموی :

﴿ آدْفَعَ بِٱلَّتِي هِيَ أَحْسَنُ ٱلسَّيِّئَةَ فَعْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَصِفُوكَ ﴾"

به چاکترین هه لُونِست به رپه رچی خراپه بدهوه، نیمه به وهسفکاریه کانی نهوان زاناترین. له گهل خیزانه کانی له ههمو خه لکی نه رمونیانتر بو، سوحبهت و گالته ی له گهل ده کردن و به قسه ی خوش خوش له گهلیان ده دواو له هه له کانیانی ده بوری و به روی کی گهش و به برده و ده چوه لایان و شادی و کامه رانی ده خسته ناویان.

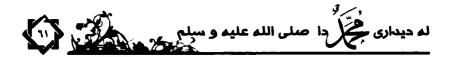
 ⁽١) أخرجه أبو يعلى ٤٣٣٨ والبيهقي في الشعب ٨٣١١ وانظر العلل لابن أبي حاتم ١٩١٩ ومجمع الزاوئد ٢٩٨١٠.

⁽٢) أخرجه البخاري ٣١٣٨ ومسلم ١٠٦٣ واللفظ له عن جابر بن عبدالله.

⁽٣) (المؤمنون - ٩٦).

نه نه نه سی کوری مالیك روزای خوای لیبی دولی: من ماووی (دو) سالان له مالی پیغه مبه ردا خزمه تم کرد، له هیچ شتی نه گهر کردیم نه یگوتوه بو کردوته، نه گهر نه شمکردیی نه یگوتوه بو نه تکردوه. بینگومان نهم روفتاره نه و پهری نهرم و نیانی و رووشتجوانی دوسه لمینی و لوتکه ی هه لویستی جوان و نیوان سازی و ته بایی نیشان دودات. جا نه که همر خزمه تکاره که ی بگره هاو په یمان و هاوری و هاوه لانیشی له روفتاره نه رم و نیان و پر له خوشه ویستی و جوانه کانی نه ودا غه رقی شادمانی ببون.

ر وفتاره کانی نهوهنده شیرن و نهبهر دلان بو، تاوه ک خوشهویسترین کهس چوه ناو دلان و روحه کان هو گرو شهیدای بون و دهرونه کان بو دیداری گریان تیبهربو.

بهزهیی می (صلی الله علیه و سلم)

خوا بهم فهرمودهیه وهسفی کردوه:

﴿ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّارَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ ﴾

تۆمان بۆ ئەوە ناردوە تا بېيتە مىھرەبانى بۆ جىھانىيان(١١).

ئه و (صلی الله علیه و سلم) بن ته واوی مرؤ قایه تی ره حمه ت بو، لیّیان گیّر اوه ته و ه در مویه تی: که فه رمویه تی:

إنها أنا رحمة مهداة(٢)

من رەحمەتئكى خەلاتكراوم.

جاریکیان بۆ کچەزایەکی گریا که لەئاوزینگانی سەرەمەرگ دابو. لەبارەی گریانهکەوه لیّیان پرسی، ئەریش فەرموی:

هذه رحمة يضعها الله في قلب من يشاء من عباده، وإنما يرحم الله من عباده الرحماء (٣)

ئەمە رەحمیّکە خوا بەرىستى خۆى دەيخاتە دڵى بەندەكانيەوە، خواش رەحم بەبەندە بەرەحمەكانى دەكات.

بق دورو نزیکان ره حمدت بو، دلمی نه ده هات خه لک بخاته به ر زه حمدت و بارقور سی، ره چاوی باری خه لکی ده کردو باری سوك ده کردن. جار هه بوه ویستویه تی

⁽١) (الأنبياء - ١٠٧).

⁽٢) أخرجه الدارمي ١٥ مرسلا، والحاكم موضولا عن أبي هريرة برقم ١٠٠ وصححه.

⁽٣) أخرجه البخاري (١٢٨٤، ٦٦٥٥) ومسلم ٩٢٣ عن أسامة بن زيد رضي الله عنه.

نویژه کهی دریژ بکاتهوه، به لام دهنگی گریانی ساوای بیستوهو نویژه کهی کورت کردۆتەرە تا دايكەكەي ئەزىدت نەخوا. جارىك لەنار نويۇي بو، ئومامەي كچى زمینه بی کیژی گریا، هملیگرت و گرتیه باوهشی، که بن سوژده ده چوه دایدهناو كه هەلدەستاپەرە ھەلىدەگرتەرە.

جاربکیان لهسوژد ددا حدسهن دهچیته سدر پشتی، ندویش سوژدهکدی دریژ دەكاتەرد، كە سلاوى دايەرە تەوازۇي لەخەلكى خواست و فەرموى:

إن إبني هذا ارتحلني، فكرهت أن أرفع رأسي حتى ينزل

حدسهنی کورم خوی بهسهر پشتم دادا، منیش حدزم نهکرد سهر بهرز کهمهوه تا هاته خواري (۱۱).

هدروهها فدرمويدتي:

من أمّ منكم الناس فليخفف، فإن فيهم الكبير والصغير والمريض وذا الحاجة'`` نه و که سی پیشنویژی کرد با نویژیکی کورت و سوکه له بکات، چونکه هی وایان تيدايه پيره يا منداله يا نهخوشه يا كارنكى پيويستى ههيه.

جارنکیان موعازی کوری جهبدل نویژی بهخه لک دریژ کردوه، نهویش ینی فهرمو: أفتّان أنت يا معاذ (٣) ؟

ئدى موعاز ئەتۆ بەھىلاك بەرى؟

هدرواها فدرمويدتي:

لولا أن أشق على أمتى لأمرتهم بالسواك عند كل صلاة:

ئه گهر زهجمه تم نه خستبایه سهر نوممه ته کهم، نهوا فهرمانم ییده کردن لهسهره تای ههمو نويُّو تكدا سيواكيان بهكار بهيِّنايايه.

گەليخار وازى لە ھەندى كاران ھيناوه، نەبادا لەسەر ئوممەتەكەي فەرز بىي، جا بۆيەوەك ئامۆژگاريەك بەياوەرانى دەگرت كە كارەكە بكەن.

(١) أخرجه أحمد ٢٧١٠٠ والنسائي ١١٤١ عن شداد بن الهاد رضي الله عنه.

⁽٢) أخرجه البخاري ٧٠٣ ومسلم ٤٦٧ عن أبي هريرة رضى الله عنه.

⁽٣) أخرجه البخاري (٧٠٥، ٦١٠٦) ومسلم ٤٦٥ عن جابر بن عبدالله رضى الله عنه.

ندمانه بدشیّك بون لدمیهرمبانی پیّغهمبدر سلّاوی خوای لدسدر بیّ. هدرودها دمیفدرمو: والقصد القصد تبلغوا (۱۱)

کورتی و پوختی، کورتی و پوختی، به کورتی و پوختی ده گهنه مهرامی دینداریتان. بُعثت بالحنیفیة السمحة

من بهناینیکی نهرم و نیان و لیبوردموه نیردراوم (۲).

خير دينكم أيسره (٣)

باشترین دینداری، به ساناترین باری.

عليكم هدياً قاصداً (١)

رێی رؤشن و کورت و پوخت بگرن.

خذوا من العمل ما تطيقون، فإنّ الله لا يملّ حتى تملّوا (٥٠

ئەرەندەى لە تواناتاندا ھەيە عيبادەت بكەن، چونكە تا ئيوە بيزار نەبن خوا بيزار نابى. پېغەمبەر (صلى الله عليه و سلم) لەنيرانى ھەر دو كارىكدا ئەگەر سەرىشك كرابى، ئاسانەكەى ھەلبراردوە، بەو مەرجەى ھەلبرىرداوەكە گوناح نەبويى، ھەروھا نارەزايى لەو سى كەسە دەربرى كە زۆر بە توندى عيبادەتيان وەرگرتبو و فەرموى: والله إني لأخشاكم لله وأتقاكم لە، ولكنني أقوم وأنام، وأصوم وأفطر، فمن رغب عن سنتي فليس مني (٢)

سویّند بهخوا با پیّتان بلّیم، من له ههموتان پتر لهخوا دهترسم و له ههموشتان خزپاریّزترم، کهچی شهونویّژیش دهکهم و دهشخهوم، بهروّژو دهبم و دهشخوم، جا ههر کهسی خوّی له دهستوری من ههلّبویّری لهمن نیه.

⁽١) أخرجه البخاري ٦٤٦٣ عن أبي هريرة رضي الله عنه

⁽٢) أخرجه أحمد ٢١٧٨٨ عن أبي أمامة رضي الله عنه

⁽٣) أخرجه أحمد ١٥٥٠٦ وانظر مجمع الزوائد ٣٠٨/٣

 ⁽٤) أخرجه أحمد (٣٢٤٥٤، ٣٢٥٤٤) والبيهقي في السنن الكبرى ٤٥١٩ عن بريدة الأسلمى، وانظر البيان والتعريف ١٠٩١٢.

⁽٥) أخرجه البخاري ٥٨٦٢ ومسلم ٧٨٢ عن عائشة رضي الله عنها.

⁽٦) أخرجه البخاري ٥٠٦٣ ومسلم ١٤٠١ عن أنس بن مالك رضي الله عنه.

له سدفهردا روزوی مانگی رهمهزانی شکاندوه، نویزی چوارینهی کورت کردو تهوه، (نیوهوو و عهسر) و (مهغریب و عیشا)ی کوکردو تهوه، له کاتی بارینی باراندا بانگی راهیشتوه که ههرکهس با له بنهوبارگهکهی خوی نویژه کهی بکات و نهیهنه جهماعهتی. ههروها فهرمویهتی:

هلك المتنطعون (١)

ئەوانەى زۆر بەتوندى دىنيان گرتوه، فەوتاون.

ما كان الرفق في شيء إلا زانه، وما نزع من شيء إلا شانه ""

نەرمونيانى لەھەر شتىكدا بى جوانى دەكا، لەھەر شتىكىش داماللىرى ناشرىنى دەكا.

ناړهزایی له عهمری کوړی عاص دهرېړی لهوهی که خوّی به عیبادهت زوّر ماندو دهکردو فهرموی:

إيّاكم والغلو (٣)

نه کهن زیادر موی بکهن.

أمّتي أمّة مرحومة 😘

ئوممهتى من ئوممهتيكى رەحم پيكراوه.

إذا أمرتكم بأمر فأتوا منه ما استطعتم (٥)

هدر فدرمانيّکم پيٽکردن بديني توانا جيبدجتي کدن.

ئهم ناسانیهی ژیانی پیخهمبهر (صلی الله علیه و سلم) دهگهل ئاسانی سوننهت و شهریعه ته کهیدا هه ماهه نگه، پهیره و کردنیکیش بوه له و فهرمودانهی

⁽١) أخرجه البخاري ٥٠٦٣ ومسلم ١٤٠١ عن أنس بن مالك رضى الله عنه.

⁽٢) أخرجه مسلم ٢٥٩٤ عن عائشة رضى الله عنها.

⁽٣) أخرجه مسلم ٢٦٧٠ عن عبدالله بن مسعود رضى الله عنه.

⁽٤) أخرجه أحمد (١٩١٧٩، ١٩٢٥٣)، وأبو داود ٤٧٧١ والحاكم ٨٣٧٢ عن أبي موسىرضى الله عنه وصححه.

⁽٥) أخرجه البخاري ٧٢٨٨ ومسلم ١٣٣٧ عن أبي هريرة رضى الله عنه.

پهروهردگاری که فهرمویهتی:

﴿ وَنُيُسِّرُكَ لِلْيُسِّرَىٰ ﴾ (''

رنت بۆ خۆش دەكەين تا بەسانايى بگەى.

﴿ لَا يُكُلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا ﴾"

خوا ئەركى لەتوانا بەدەر بەسەر كەسدا ناسەپينى.

﴿ فَأَنْقُوا اللَّهَ مَا أَسْتَطَعْتُمْ ﴾ "

تا پنتان دەكرى لەخوا بترسن.

﴿ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ ٱلْيُسْرَوَلَا يُرِيدُ بِكُمُ ٱلْمُسْرَ ﴾ "

خوا ئاسانی ئیّوهی دموی و بارقورسی ئیّوهی ناویّ.

﴿ وَمَاجَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي ٱلدِّينِ مِنْ حَرَجٍ ﴾ "

له ديندا زوحمهتي بوّ دانهناون.

گەلى ئايەتى دىكەش..

پینه مبه ر (صلی الله علیه و سلم) له پهیام و بانگه وازو خواپه رستی و نویژ و پوژی و خواردن و خواردنه و به رگ و پوشاك و هه روه ها له مالمی و له سه فه رو له ناكاریدا، هه میشه ناسانكارو ساناگرو میهره بان بو. بگره ته واوی ژیانه که ی له سه ر ناسانکاری بنیات نابو، چونکه نه و بو نه وه نیر دراوه تا کوت و به ندو باری گران له سه ر نومه ته که ی هه لگری.

له راستیدا ئاسانکاری هه رله گه ل وی هاته ئاراوه، ساناگری هه رله شهریعه تی وی سه ری هه ناسانی و نه رمونیانی و میهره بانی.

 ⁽۱) (الأعلى - ۸).
 (۲) (البقرة - ۲۸٦).
 (۳) (التغابن - ۲۸).

⁽٤) (البقرة - ١٨٥). (٥) (الحج - ٧٨).

زیکرهکانی کی الله علیه و سلم)

پینه مبه ر (صلی الله علیه و سلم) له هه مو که س پتر یادی په روه ردگاری ده کرده وه، هه مو ژیانی هه ر یادکردنه وه ی خوا بو، بانگه وازو نامو ژگاری و په رستن و فه تواکانی بگره شه و و روز و سه فه رو نیشته جینبون و ریز ره سم و بونه کانی ژیانی ته نانه ت هه ناسه کانیشی بریتی بون له یادکردنه وه خوا. دلی به یادی خواوه به ند بو، به چاو ده نوست به لام به دل به ناگا بو، خه لك که ته ماشایان ده کرد یادی خوایان ده که و ته وه دل .

هانی خه لکی دودا تا یادی خوا بکهن و له خوا غافل نهبن و دویفهرمو: سبق المفردون: الذاکرون الله کثیرا والذاکرات (۱)

تاکپهرستان وهپیش کهوتن، نهو ژن و پیاوانهی که زور یادی خوا دهکهنهوه مثل الذی یذکر ربه والّذی لا یذکره کمثل الحیّ والمیّت (۲)

نمونهی نهو کهسهی یادی خوا دهکاتهوهو نهوهی نایکاتهوه وهکو زندو و مردو وایه لا یزال لسانك رطبا من ذکر الله (۳)

ههمیشه زمانت بهیادی خوا تهر بی.

هدروهها رایگدیاندوه که نهو کهس باشترین کهسه که پتر له هدمو کهسی یادی خوا بکاتموه.

(١) أخرجه مسلم ٢٦٧٦ عن أبي هريرة رضي الله عنه.

⁽٢) أخرجه البخاري ٦٤٠٧ ومسلم ٧٧٩ عن أبي موسى رضى الله عنه.

⁽٣) أخرجه أحمد (١٧٢٢٧، ١٧٢٤٥) والترمذي ٣٣٧٥ وابن ماجه ٣٧٩٣ انظر المشكاة ٢٢٧٩ ـ

له فهرمودهیه کی قودسیشدا فهرمویه تی:

أنا مع عبدي ما ذكرني وتحركت شفتاه $^{(1)}$

تا بهندهکهم یادم بکاتهوهو لیّوی بهیادی منهوه بجولا، من لهگهلیمه.

من ذكرني في نفسه ذكرته في نفسي، ومن ذكرني في ملأ ذكرته في ملأ خير منهم "' نهر كهسى له دلّى خزى يادم بكاتهوه من يادى دهكهمهوه، نهو كهسيش لهناو كۆمهلّىك يادم بكاتهوه نهوا لهنيّو كۆمهليّكى چاكتر يادى دهكهمهوه.

همروهها بهدهیان فمرمودهی دروستی همیه که هانی موسلمانان دهدهن یادی خوا بکهن و زیکری:

لا اله الا الله و الحمد لله و الله اكبر و لاحول ولا قوه الا بالله و استغفر الله بكهن و سهلاواتان لا بدهن.

هدمیشه بهبیر خه لکی دینایهوه که یادی خوا چ جوّره ریزانهو پاداشتیکی هدید. ژمارهو بوّندی یاده کانی باسکردوهو زیکری روّژاندی دیار کردوه. پیخهمبهر (صلی الله علیه و سلم) یادکارو سوپاسکارو نارامگر بو، خوای وهبیر نهتهوه کمی دینایهوهو فیّری ده کردن که چوّن خوا به گهوره بگرن و تهسبیحاتی بکهن و تینیگهیاندن که سودو که لکی یاده کان به چ نهندازهیه کن. پیخهمبهر (صلی الله علیه و سلم) به ختهوه رترین که س بو به یاد کردنه وهی خوا، به سای نهم نیعمه تموه سازترین و لهبارترین باری بوّ ره خساو خوّشترین ژیانی به سهر دهبرد، له یاده کاندا گه لا ویّردی هم بو که پی به دل و به و پهوپه ی ترس و خوّشه و یستی و دلکزی و گهرده نکه چی و سام و ته ما و هومیده وه دیوتنه وه.

⁽١) أخرجه البخاري معلقا في كتاب التوحيد، باب قول الله ((**لاتحرك به أسائك**))، وأحمد

⁽١٠٥٨٥، ١٠٥٩٢) و ابن ماجه ٣٧٩٢ عن أبي هريرة رضي الله عنه.

⁽٢) أخرجه البخاري ٧٤٠٥ ومسلم ٢٦٧٥ عن أبي هريرة رضي الله عنه.

نزاکانی علیہ و سلم)

خوا دەفەرموى:

﴿ أَدْعُونِي أَسْتَجِبُ لَكُو ﴾ "

لهبدرم بپارينندوه، ئەوسا بەدەنگتاندوه ديم.

﴿ وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِى عَنِى فَإِنِّى قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ ٱلدَّاعِ إِذَا وَعَانَ ﴾ "

ئه گهر بهنده کانم لهباره ی منهوه لیّیان پرسی، من نزیکم، ههرکهس هانام ومبه ربیّنی، بیّوه لامی ناهیّلمه وه.

پينهمبهريش (صلى الله عليه و سلم) فهرمويهتى:

الدعاء هو العبادة "

پاراندوه پدرستند.

من لم يسأل الله يغضب عليه (1)

ئەو كەسى لەخوا نەپارىتەوە خوا لىپى تورە دەبىت.

⁽۱) (غافر - ٦٠).

⁽٢) (البقرة - ١٨٦).

⁽٣) أخرجه أحمد (١٧٨٨، ١٧٩١٩) وأبو داود ١٤٧٩ والترمذي (٢٩٦٩، ٣٢٤٧) عنالنعمان بن بشير وصححه.

⁽٤) أخرجه البخاري في الأدب المفرد ٦٥٨ والترمذي ٣٣٧٣ عن أبي هريرة رضي الله عنه وصححه.

پیخه مبه ر (صلی الله علیه و سلم) له هه مو حاله ته کانیدا هه ر له خوا ده پارایه و ، کاروباره کانی به خوا راسپاردبو، زوّر له په روه ردگاری ده پارایه وه که وه به ره وه مهت و لیبورده یی به خشی ده و لیبورده یی به خشی به دوعایانه ی ده کرد که پرمانان و ته واوی داخوازیه کان ده پیکن، وه ک نه وه ی که فه رمویه تی:

اللّهم آتنا في الدنيا حسنةً وفي الآخرةِ حسنةً وقنا عذاب النّار ''' خوايه لهدنياو دواييدا شتى چاكمان بيّ ببهخشهو له نازارى ناگر رزگارمان بكه. اللّهم إنّي أسألكَ العفوَ والعافِية '^{''}

خوایه من داوای لیبوردن و سهلامهتیت لیدهکهم.

⁽١) أخرجه البخاري (٤٥٢٢) ومسلم ٢٦٨٨ عن انس رضي الله عنه.

 ⁽۲) أخرجه أحمد ٤٧٧٠ وأبو داود ٥٠٧٤ وابن ماجه ٣٨٧١ والحاكم ١٩٠٢ عن ابن عمر
 رضى الله عنهما وصححه.

⁽۳) رشت: مکوری.

خوا درعاکانی قبول ده کردو داخوازیه کانی بق دینایه دی، وه ک نه و رقرهٔ می که له سهر مینبه ردا پارایه وه باران بباری و ده سبه جی باری، یا نه و رقرهٔ می په نجه ی راداشت تا مانگ شهق بی نه نهویش شهق بو به بریاری په روه رد گاری. همروه ها خوا به ره که تی ده خسته نان و ناوی و له شه په کان سه ری ده خست، دینه که ی به رز راگرت و کومه له که ی به هی کرد و دو رمنانی سه رشو پر کردو ناحه زانی ده مکوت کرد، هه میشه یارمه تی ده دا تا نه و پر قره ی ته واوی داخوازیه کانی بق ها ته دی و پر یزو پایه ی به رز بودوه و سه ره نجامی دوایی به لای ویدا شکایه وه.

ئاواتەكانى عِلَيْ (صلى الله عليه و سلم)

هیممه ت له گه لیدا له دایك بو، له مندالی و درون به رزو قایم بو، چاوی له رووشته په سنده كان هه لبریبو و شتی كهم و بینرخی له خو نه ده وه شانده وه مهیلی له كاری چروك نه بو، خاوه ناواتی به رزو ده سپیشخه رو پیشه نگ و شو ره سواری تاقانه ی مهیدانان بو. ریزینناسان (۱) ده گیرنه وه که عه بدولمو ته للیبی باپیری له به درده م که عبه دا جیگهیه کی تایبه ت به خوی هه بو و له به ریله و پایه و ریزه که ی نه ده بوایه که سی له سه ردانیشی، جاریکیان پیغه مبه راصلی الله علیه و سلم) که هیشتا مندال بو چوه نه وی و له و جیگایه بترازی به هیچ شوینی تر رازی نه بو هدر چه نده خزمه تکاران له گه لیشی که و تنه کیشه.

بهر له پیخه مبه رایه تیش نیشانه و ناکاری سه رکرده یی و سه روه ری و ریبه رایه تی تیدا هه بو ، ته نانه تو و ریبه رایت گوی ده سپاک ناویان هه لده ناوی به دادوه ریه که ی و ناوی و کاره کانیان بو به دادوه ریه که ی ده گه رانده وه .

جا که خوا پهیامی پی بهخشی، (وهسیله)ی کرده ناواتی که بهرزترین پلهو پایه ناو بهههشته، لهخوا پارایهوه پنی ببهخشی و نیمهشی فیرکرد بزی بپاریینهوه، ههروهها گهیشتوته سیدرهی مونتههاو کهمالی رههای بهشهریتی و چاکندهیی مروفایهتیشی وهدهستهینناوه.

یه کیک له نیشانه کانی دهرونبه رزیتی نهوه بو که دنیای نه خواست و داخوازیه کهم نرخه کانی دنیای ره تکرده وه کوشك و ته لارو پاشایه تی نه ویست.

8 201 200 201 16 16

ئەي يېغەمبەر خودات بەسسە

خوات هدیی به به به خدفه ت هدلمه گره له ژیان، نه و ده تپاریزی له به لای زهمان، له پیشهات و مهرگه ساتان، له ناخوشی و کاره ساتان، خوایه پشت و کومه کی تق، دهی که واته ترست نه بی، باکت نه بی، با نه مینی نیگه رانی و دله دانگی تق.

خوات هدیی به سه، سهرت دهخا به سهر دوژمن، با ویّل بی ناحهزی رقن، خوایه پهناو پالپشتی توّ، با نارام هه ستی توّ، روی تیبکه ی پیتده به خشی، تکای لیبکه ی ده ده خشی، سوپاسی که ی پترت به سهر هه لده پیژی، زیکری بکه ی ناوت به بلندی هملاه نیّ، له شهری سهرت ده خا، له دادوه ری به رینوینی ریکت ده خاو هه قیقه تت بو ده درده خا.

خوات هدبی به سه، بیخزم و هوزیش هدر بالادهستی، بیپاسه وانیش هدر دوره دهستی، ماده خودا دهستی ماده م خودا دهستی ماده م خودا دهستی گرتی، دوژمن هه میشه روی له پهستی. ماده م خودا دهستی گرتی، هه میشه رشت و به برستی، دمی که وایه له چاوی چاوپیسان و له فیللی فیلبازان و له ناپاکی بیبروایان و له تهله و تهله کهی به دکاران باکت نهبی.

له مه رزایه لهی (۱) نار دوایی و بانگه وازی ناخودایی، له هه لهمتی دوژمنان و له هه روشه در در منان و له هه روشه ی جوله کان، له چاوه گیری دو روان و هاشه هاشی حمسودان، خوت راگره، چونکه تو خوات هه یه و به سه.

ئه گهر زهمانه گۆرا، خزم و دۆست پشتیان تیکردی، دوژمن لیّت قیت بونهوه،

مسولمانان ورهیان بهرداو سهرکهوتن وا زو نههات، خوّت راگره، چونکه توّ خوات ههیهو بهسه.

ئه گهر به لا روی تیکردی، کوستت کهوت و به لا له دهورت گهرا، له هیچ مروّبی مهپارینوهو له خوا بترازی رو له کهس مه که، چونکه تو خوات ههیه و بهسه.

نه گدر ندخوشی شدنگی لیبری، قدرزاری باری گران کردی، هدراری روی تیکردی، یا خواستیکت بو جیبهجی ندهبو، خدمگین مدبه چونکه تو خوات هدیدو بدسد.

ئه گهر سهرکهوتن و دورهنگ کهوت و دنیا بو بهنههات، تاوی خوّشی درهنگ ههلات، سهختبون بهلاو پیشهات، خه مگین مهبه چونکه خوات ههیهو بهسه. توّ ههر بهرزه ریّزو بههات، ههر خوایه هیّزو ههنات، ههر پهرژین و پاریّزراوی، چونکه نازیزو خوّشهویستی خواو پیّغه مبه ری بریّردراوی.

و الله عنه الله على الله على الله عنه الله على الله عنه الله على ا

خەمكىن مەبە خوا لەگەلمانە

پینهمبهر (صلی الله علیه و سلم) لهناو نهشکهوتی، که لهگه نهبوبه کری یاوهری خوّشهویستی، خوّیان حهشار دابو و دوژمنان دورهیان دابون، نهم وشه جوان و مهردانهیهی فهرمو "خهمگین مهبه خوا له گه لمانه"، بهورهیه کی بهرزو بهدلیّکی چهسپیو و بهبریاریّکی چوست و بهههستیّکی نارام، نهم وشه جوانانهی فهرمو "خهمگین مهبه خوا له گه لمانه"، جا که خوامان له گه لله بین، بوّچی خهمناك و نائارام بین و له چی بترسین!

دلنیابه نادوریین و ژیر ناکهوین، گومرا نابین و نافهوتیین، بیهومیدو هیوابر نابین، چونکه خوامان لهگهلدایه.

سهیرکه ئهوانهی دوژمنن، چهنده بیهیزو بیپینزن، ئهوانهی رقابهرن چهنده زهبون و بیرینزن، ئهوانهی سهنگهریان لیگرتوین چهند بچوك و بوده لمهن، ئهوانهی دژمان وهستاون چهند بی ورهو پوکه لمهن، چونکه خوامان لهگه لدایه.

ئیمه قەت ئادەمىزاد ناكەين بەفريارەس، خوا دەكەينە پەناو بەس، نە ھاوارى

⁽١) رئيير: مبدأ .

غهیری خوا دهکهین، نه دهپار نینهوه لههیچکهس، لهغهیری خوا ناترسین و تهنها ترسی خوامان ههس، چونکه خوامان له گهلدایه.

نیده تفاقی شهر مان به هیزتره، چه کمان کاریگه رتره، دلمان چه سپاوتره، به رنامه مان راستتره، چونکه خوامان له گه لدایه.

ئيمه زۆرترو بەرىزترو بەشكۆترو سەركەوتوترىن، چونكە خوامان لەگەلدايە.

ئەبوبەكر! چىدى شپرزە مەبەر خەم و پەۋارەت رادە، دلتەنگىت بتارىنەو بىلهوايى لەدل لادە، چونكە خوامان لەگەلدايە.

ئەبويەكر سەرھەللبروو چاو لەرەحى خودا ببرو، ئارامىت بەدل وەربىتەرەو دەرونت ھىدر بىتەرە، چونكە خوامان لەگەلدايە.

نهبوبه کر موژده ت دهمی به سه رکه و تن، بیب پوایانیش به زمبونی و وهژیر که و تن، برپوانه ناسق، هدربینا خوری رزگاری هه لات، خه لک به لیشاو به رمو دین هات، جونکه خوامان له گه لدایه.

هدرینا بدیانی، نالای بدرزی ئیسلام شدکایدوه، ناوبانگی بانگدوازی له دنیا دهنگی دایدوه، خدلك له گشت لا بدرهو پیری هاتن و زولم و زوری برایدوهو كلهدی خواندناسی دامركایدوه.. چونكه خوامان له گداید.

هدربینا بهیانی، خه لکانی سهر روی زهمین گوییان به ده نگی بانگ و ثاوازی خوشی قورئان ئاشنا بو.. چونکه خوامان له گه لدایه.

هدربینا بهیانی، مرؤقایهتیمان له تاریکایی رزگار کردو تهواوی خهلکانی دنیامان له بتپهرستی نازاد کرد، چونکه خوامان لهگهلدایه.

وَ إِنَّاكُ الْمَالِ خُلُقِ وَوْلِيهِ 8

بەراستى تۆ لەسەر خورەوشتێكى مەزنى

سوینند بهخوا، تو رهوشت بهرزو چاك و پهسندی، ناكار پیاوانهو جوامیرو رهندی، پهروهرده پاك و لهبهر دلانی، رهفتار مهردانهو شیرن زمانی.

سوینند بهخوا، تق بهشهرم و شکوی، خاوهنی سقوزو بهزهیی نهوتوی، لهههمو دنیا تاقانه ههر توی. ریژین پاك و بی پهلهی، لهگهل خهلکی بهحهوسهلهی، دژ بهریی ناراست و ههلهی.

سویّند بهخوا، تو شاگولّی نیّو گولّزاری روشتانی، کانگهی بهخشین و پیاوهتی، بهرمبهیانی بهرهکهتی، لوتکهی چاکهو میهرمبانی.

تو رهوشت بهرزیکی ناوازهی، نهو نینسانه ریک و سازهی، که ستهمیان لیکردوی نارامت گرتوه، نازاریان داوی لیت بوریون، قسهی رهقیان پیگوتوی بهنهرمی وهلامت داونه وه به جوینیان پیداوی گولت تیگرتون.

﴿ وَإِنَّكَ لَعَلَى خُلُقٍ عَظِيمٍ ﴾

پاشاو گددا، گدورهو بچوك، ژن و پیاو، دهولدمهندو هدر از، نزیك و دور خوشیان دهورخی، چونکه تو میهرهبانی، بهرهفتاری دلسوزاندت دلانت شدیدا کردوه، بهسای باشی و چاکیدکانت روحه کانت یه خسیر کردوه، بهسای به خشندهیی و پیاوه تیه کانت گدردنانت که چ کردوه.

﴿ وَإِنَّكَ لَعَلَى خُلُقٍ عَظِيمٍ ﴾

سروش، پاك و پوختهى كردوى، جبريل فيرى كردوى، پهروهردگار رينى نيشان داى و چاوديرى كردوى و ناگادارت بوهو سهرفرازى پيخ بهخشيوى.

﴿ وَإِنَّكَ لَعَلَى خُلُقٍ عَظِيمٍ ﴾

لفت ولیّوت بهخهندهو پیّکهنینه، لابهری نیّش و نازاری بهتینه، روخسارو سیمای پاکت خهم وییّنه، دهرمان و ههتوانی دهردو برینه، سیمات دلان دهلاویّنی، نیگات پرشنگ دهباریّنی، لهبت فه پی لا ههلّده پرژی، دهستت چاکه دوهشیّنی. بهرچاوتیّری و دههنده سی، نهبه د لیّت جیا نابیّته وه.

﴿ وَإِنَّكَ لَعَلَى خُلُقٍ عَظِيمٍ ﴾

درۆ ناكەى، ئەگەرچى تىغى شىمشىرىش لەسەر پەرەى مىلت داندرا بىخ، گزى ناكەى ئەگەرچى تەواوى دنياش لەبەر دەستت راخرا بىخ، زولام ناكەى ئەگەرچى پاشايەتىشت يىخ بسپىرن، چونكە تۆ پىغەمبەرى پاك و بىبەرى، گوناح لىت دورەو لە گوناح دورى، رابەرى راست و رىخ پر لە نورى.

﴿ وَإِنَّكَ لَعَلَى خُلُقٍ عَظِيمٍ ﴾

راستگوی راست وهدهرخهری گهرچی لهم پیناوهدا سهریش نیبتهوه، نازاو بهجهرگ و مهردی گهرچی شیریش لهروت قیت بیتهوه، جوامیرو بهخشندهو سهخیی گهرچی ههرچی له دهستتایه لیتبخوازن، وهك نهوانه نی كه به پارهوپول دهنازن، تو وینهی ههره بهرزی بهرچاوانی، هیمای ههره بالای بهردلانی.

﴿ وَإِنَّكَ لَعَلَى خُلُقٍ عَظِيمٍ ﴾

له پیشی پیشهوهی ئادهمیزادانی، له ههموان بهدینترو سهنگینترو دهسپاکتری، له ههموان زاناترو دلاواترو بهریزترو نهجیمزادهترو ئازاترو ئامادهی قوربانیدانی.

﴿ مَاۤ أَنتَ بِنِعْمَةِ رَبِّكَ بِمَجْنُونِ ﴾

نه خیر شیّت نی، بگره دورمانی دوردی شیّت و شیّواوانیشی. نمیاران و دوژمنان له سوّنگمی شمرهنگیزی و بهدفمریموه نمم بمندوباومیان پی هملّدهمستای. نموانمی که لامل و سمرسمخت و دژ و ناحمزی توّن شیّت و شیّواو و بیّنرخ و عمقل پوچ و سمرمروزن.

﴿ مَاۤ أَنتَ بِنِعْمَةِ رَبِّكَ بِمَجْنُونِ ﴾

مه حاله تو شینت بی، له کاتیکا خیوی (۱۱ کاملترین عه قل و پینگه یشتو ترین دهرون و راست و ره وانترین راوبو چون و مه زنترین دانایی و روناکترین روشنبینی! نه خیر تو شینت نی، تو سروشت وه رگرتوه تا تلخی لارییی راده ی، په ده می تاریکی لاده ی، ناهه قی تارومارکه ی، نه فامی بسریه وه، رینوینی به ناوه زان بدهیه وه و ریکا روناك بکهیه وه!

نه خیر تو شیّت نی، چونکه تو له سهر هیدایه تی پهروهردگاری، روناکی خوات له لایه که قورنانه، خاوهن به رنامه یه کی برواپی کراو و بیخهوشی، دینیکی راست و ساغت هیّناوه، بانگه وازیکی هوشمه ندانه راده گهیه نی. خودا توی له شیّتی پاراستوه، بگره تو خاوه نی ته واوترین عهقل و ریکوپی کترین هوش و جوانترین بو چون و چاکترین به رچاورونیت، پیتولان به سای تو وه ریّرون ده بن، دانایان به دانایی تو ریّیایان روناك ده بیّته وه، نه وانه ی که هو شمه ندو روناکه ریّن به پیّی ریّوشوی تو ریّگایان گرتو ته به در.

نه وانه ی تویان به شیّت و هسف ده کرد، دروزن بون و دروزیان ده کرد، چونکه تو دنیات پر کرد له دانایی، دادو داد گهریت بلاو کرده وه ناوه زو ژیریت دایه و مهردوم. جا ناوه زو ژیری و دانایی له کوی همیه مه گهر لای تو اخیرو به ره که که که کوی همیه نایان زاناتری، له دانایان دانایان زاناتری، له دانایان دانایان دانایان جوامیّران جوامیّران جوامیّران دانایان دانا

مه حاله محمد (صلی الله علیه و سلم) شیّت بی، له کاتیّکا چاکترین کلتوری پیشکه ش به مروّفایه تی کردوه، روناکترین گهنجینه ی بوّ خه لْکی به جیّهییشتوه، موباره کترین په یامی به بونه و هران راگه یاندوه.

وَ إِنَّاكُ لَتِهِ إِنَّا إِلَّا وَبُرَّاجٍ مُسْتَقِيدٍ ٥

بيْگومان تۆ بەرەو راسـتەرێ رێنوێنى دەكەي

نهی موحهممه د نهرکی تو روناککردنهوهی ریّگاکانه، پیشهی تو شارهزاکردن و ریّنیشاندانه، کاری تو چاکردنی باری خهلکانه.

تو ریبهری راسته پنگای. تو تلخی گومانی ناخان ده پرویننی، ژهنگی گوناهی سهر دلان ده پوشینی، خهلک له ریی گوم دان ده سمیننی، خهلک له ریی گوم رایی دور ده خهیته وه، دادگه ری ده چه سپینی و نا پراستی ده پوچینی.

تو ریبهری راسته ریکای، نهوانهی شهیدای بهخته وه رین با شوین پیی تو هملگرن، نهوانهی نهشقی سه رفرازین با تو بکهن به پیشه وا، نه وانهی ریبواری ریی نازادین با مهشخه لمی تو بگرنه دهست.

ته واوترین نویش نویش نویش تقیه، ته واوترین رقش رقش تقیه، پوخته ترین حه ج حهجی تقیه، پاکترین به خشین به خشینی تقیه، مه زنترین یاد یاده کانی تقیه. تق ریبه ری راسته ریگای. نه وی سواری که شتی تق بو ده ربازی بو، نه وی بو به میوانی دیوه خانی بانگه وازی تق چیش و خقشی نامبازی بو، نه وی دهستی به په تی امیامی تق گرت سه رکه و تن به خت و بازی بو.

ئهوه ی رینی تؤی گرتهبه ر، قهت نه شیّوا، گوم پا نهبو، ریسوا نهبو، زهبون نهبو. جا چؤن ریسوا دهبی له کاتیّکا سهرکهوتن به لای تؤ بی ! چؤن گوم پا دهبی که پوناکی له لای تؤ بی ! چؤن ده شیّوی له کاتیّکا هؤشمه ندی له سهر چاوه ی تؤ هه لُچؤری ! چؤن زهبون دهبی له کاتیّکا خودا پشت و پاریّزگارو په نای تؤ بی ! تؤ ریّبه ری پاسته پیّگای . چونکه تؤ ده گهل سروشتی نینسان هاوسازو ههماهه نگی، ویّپای نهمه دینیّکی ته واو و پاست و په وان و به رنامه یه کی پاك و بیّگه ردو ریّوشوینیّکی بیّکه م و کورتیشت هیناوه.

نهقلت له شیوان دورخستهوه، دلت له گومان مشتومال کرد، ویژدانت له گزی خاوین کردهوه، نومههتت له تاریکی دهرهینا، مرؤقایهتیت له چنگی زورداران رهها کرد.

تۆ رىنبەرى راستەرىكاى. وتەكانت، رەوشەكانت، كردەكانت، رىنبازو بىرو راكانت رىنبايىن.

تو هیدایهتدهری بو رینگهی خوا، ریننیشاندهری بو راستی و رهوا، ریبهری رئی چاکهخوازی، بانگرابیری بو بههمشت و سهرفرازی.

وَالْمُ الرَّسُولُ فِي مُا الْرِلْ إِلَيْكَ مِنْ وَإِلَّا اللَّهِ مَا الرَّالَ إِلَيْكَ مِنْ وَإِلَّا

ئەي پيغەمبەر ئەوى بۆت دابەزيوە رايگەيەنە

پهیامه که ت به ته واوی وه به ته واوی گویبیستی بوی رایگه یه نه به به که موکورتی وه پیتگهیوه بیگهیه نه به ته نانه ت پیتیکیشی لا که م مه که وه وشه یه کیشی لا پازمه ده .

ههرچی بۆت نیردراوه، چونکه سپاردهیهکی خودایهو ئۆبالی له ئهستۆی تۆ دایه، ههموی چ وهك دهق، چ وهك روح و ناوهرۆك راگهیهنه.

هدر چ شتیکی آلدو سروشه مهزن و رینهاییه راست و بدرنامه بیگهددهی بوت دابدزیوه بیگهیدند، تو هدر تهنها گهیدندری و هیچی تر، بویه پیتیکیش له پهیامه کهت زیاد مه که، له خوته و زیدهی تیمه خه، دهستکاری ناوهرو که که ی مه که، چونکه تو ههر تهنها نیردراویکی و هیچی تر، پهیامبه ریکی و هیچی تر، نه که کهت را گهیاندنه و لیی به رپرسیاریشی، که واته و ه بیستوته بیگهیدنه و و ه و دو ترتگرتوه را یگهیدنه.

هدرچی بۆت نیردراوه بیگهیدنه، جا ئهگهر کهسی مهبهستی بی بیناسی ههر دهیناسی، نکولیشی لیبکات ههر لیی دهکات! کهسی بیهوی لهنامیزی بگری ههر دهیگری، روش وهرگیری ههر وهریدهیگیری! کهسیک بیهوی لیی بیته پیش ههر دیته پیش، کهسیکیش پشتی ههلکا ههر ههلیدهکا.

هدرچی بۆت نیردراوه بیگهیهنه، به ههمو کهسینکی راگهیهنه، سهرجهم خه لکی بانگ بکه، ههمویان ناموژگاری بکه، ده سه لاتدارو بیده سه لات، پاشاو گهدا، ناغاو جوتیار، ناده میزادو جنوکه، پیاو و ژن، گهورهو گچکه. هیچ که سینکیان هه لمهوردو.

هدرچی بۆت نیردراوه بیگهیهند.. له دوژمن و ناحهزو بیببروایان مهترسه، له له شکری تهیارکراو، له شمشیری هه لکیشراو، له رمی ناراسته کراو، له سهرنانهوهی به دهرده سهری، له مهرگی به دژواری و له شالاوی بینامان باکت نهیی.

همرچی بۆت نیردراوه بیگهیهنه، مالی دنیا فریوت نهخوا، پلهوپایه مهستت نهکا، پشتوپهنا لهخشته نها، چیژ و خوشی تهفرهت نهدا، کالای (۱۱ دنیا نهتخه لمینیی، شهرم و دودلی نهتوهستینی.

نه گدر به ته واوی په یامه که ت نه گهیه نی، واتا هیچت به هیچ نه کردوه، نه گدر به بی که موکورتی راینه گهیه نی، واتا نه رکی خوّت رانه په راندوه. خو نه گهر وته یه که ته ته که موته که شاردوه یا ده قیّکیت له کارخست یا ده سته واژ میه کیت فه راموّش کرد، واتا په یامی خوات نه گهیاندوه راسپارده ی خوات رانه سپاردوه. خوا دهیه وی په یامه که ی وه کو تی جریل هیناویه تی و پیتگهییوه دل و هو شت تیگهییوه، ناواش به سه رجه م خه لکانی بگهیهنی.

وَاللَّهُ فِي اللَّهِ عِنْ اللَّهِ عِنْ اللَّهِ عِنْ اللَّهِ عَلَى اللَّهِ عَلَى اللَّهُ عِنْ اللَّهُ عَالِمُ عَلَيْكُوعِ عَلَيْكُوعِ اللَّهُ عَلَيْكُوعِ عَلَيْكُوعِ عَلَّهُ عَلَيْكُوعِ عَلَّالِي عَلَيْكُوعِ عَلَيْكُوعِ عَلَيْكُوعِ عَلَّا عَلَيْكُوعِ عَلَيْكُوعِ عَلَيْكُوعِ عَلَيْكُوعِ عَلَيْكُوعِ عَلَيْكُوعِ عَلْمِ عَلَيْكُوعِ عَلَيْكُوعِ عَلَيْكُوعِ عَلَيْكُوعِ عَلَيْكُوعِ عَلَّا عَلَيْكُوعِ عَلَّا عِلَا عَلَيْكُوعِ عَلَّا عِلْمُ عَلَّا عِلَا عَلَّا عِلَا عَل

خوا له خەلكى دەتپاريىزى

> روژمنی سهرسهفت و به بهبهروت پیتر نهیتوانی بگهری لهروت بینهم به، خوایه پهنا و پاریزت موعبیزهی تۆیه تهونی عهنگهبوت

الرشح الوملالة ه

مهگهر سینهمان فرهوان نهکردی!

سینهمان وا فرموان کردی تاهیند گوشادو بهرههراو بو، نیتر تهنگی و شهرزهیی و خهم و داخی تیدا نهماو پر بو لهنورو فهرهحنایی.

سینهمان وا فرهوان کردی تا سهرریز (۱۱) بو له نیمان و چاکهخوازی، له میهرهبانی و دانایی.

سینه مان وا فرموان کردی تائیتر توانیت له مه پر خور دوشته جیاوازه کان به گونجاوی ره فتار بکهی، نه گهر که مته رخه میه کیان هه بوایه لیّت ده بورین، نه گهر هه لهیه کیان بکردایه چاوت لیّده پر شین، نه گهر له که یه کیان هه بوایه دانده پر شی، نه گهر کاریّکی نه شیاویان له ناست تر دا بنواندایه به نه رمی له گه لیّان ده جولایه وه، له گه ل نه زان و نه فامه کان پیدانه ده چوی و به گریان دانه ده چوی، له ناست بیّده سه لات و لانه و ازانیش میهره بانیت ده نواند.

سینه مان وا فرهوان کردی تاوه ک بارانی به به ره که ت و وه ک ده ریای به فه پروفیت و وه ک سروه ی به زهیی هم لُکه وتی، داوای داواکارانت ره ت نه ده کرده وه، خواستی خوازیارانت جینه جی ده کرد، مرازی دلانت وه دی دینا، که ست بینه و مید نه ده کرد و هم رکی دوی دیکرد وی تیکردبای به دلخوشی به ریت ده کرد.

سینه مان وا فرهوان کردی تا هیند فیننگ و بیوه ی بو، وشهی ناگرین و پر له تورهییت دامرکانده و ، تانه و توانجت رهوانده و ، به نه م و لیبورده یی باگزی قسه ی هه له و پر په له ی به رق و کینه ت دایه وه .

سینه مان وا فرهوان کردی تا له ناست هه آورنستی و شك و که لله پوچانه ی بیاباننشینان و تیله و توانجی بیمروه تان و که شوفشی یا خییان و ده مدریژی و فشه فشی همرزه گویان و لالوتی و نابیسته یی لوتبه رزان و بوغزو غه ره زی حه سودان و تیروتانه ی ده مشران و پشتتی کردنی خزمانت، به و په چوانی نارامت گرت.

سینه مان وا فرهوان کردی نیتر له قه یرانان نه شیّوای و زهرده خه نه ت له سهر لیّوان ده پشکوت، له مه پر موسیبه تی داهه ژینا بیّباك بوی و پیّده که نی گهرمه ی ره مه بادا نه په شوّکای و ههر هیّور بوی، له ناسته نگ و ناخو شیاندا نه شلّه ژای و ههر نارام بوی، به لا له ده ورت ده گه پرا که چی هه ر سه قامگیرو خوّپ اگر بوی .. چونکه سینه ت به سروشی خوا فرهوان کراوه ، دلّت به یادی خوا ناوه دان کراوه ته و ریندو پرتی به ناخت به خشراوه.

سینه مان وا فرهوان کردی، ثیتر ههرگیز پروگرژ و دلّپهق و مپوموّچ و دردونگ ۱۱۱ نهبوی و کینه تنه نهنایه سینه، بهلکو ههمیشه به سوّزو به پهم و چاکه خوازو بیّزهرو دلّنه رم و نیان بوی، خهلّك توّیان به سهرچاوهی نه رمونیانی داده نا، لهریّژینی ژیانی توّدا فیّری جوامیّری دهبون و له دیوه خانی توّدا لیّبورده یی دهبه شرایه وه.

ووضيا فالقالق والألقاء

گوناهمان لـهكۆل كرديهوه

هدر گوناهیکی همتبو هملمانوهراندو ناسهوارمان براندنهوه، نیتر له گوناهی پیشین و پاشین پاکبویهوه، نیستاکه خاوین و بیگوناح و بی پهلمی، هدرچی بیکهی جیّی سوپاس و پیرانینه، پیروزو رهحمه بارینه، شایه بهپاداشت و نافهرینه.

پیروزت بی هدزاران جار ئدم ریزاندو سدرکدوتند، پایدداریی ندم بردندوهو لیبوردند، چاوت رون بی بدم سدربدرزی و رههابوند.

الني أششى والبراقي و

ئەو بارە قورسەي پشتى چەماندى

نه باره قورسه مان لادا، که شان و پیلی شه که ت کردی و پشتت پی چه مایه وه، بارت سوك بو هه سایه وه، خهم له سینه ت برایه وه، نه مه خه لاتی خوای میهر مبانه، ده ی دلشاد به به م شکل و شانه، هه داوه و به به و موژده خوشانه ی پر له نیشانه.

8 4 5 4 6379

يادمان بهرزكرديهوه

یادمان هیّند بلّند کردی، تاوه تاوی همتاوی بهسهر زهمیندا گزنگت دا، وه (با) بهخیّرایی به کیشوهراندا هملّتکرد، وه کروناکی سهرتاپای دنیات روّشنکردهوه. نیّستا شار نیه نهتو نهناسی، مهمله کهت نیه ناوت نهبیستی، گوندو دی نیه له تو نهرسی.

یادمان هیّند بلّند کردی، له ریّی کاروانان باس باسی توّیه، چیرِوّکی شهوان سهربرده ی توّیه، گفتوگوّی کوّران ههوالی توّیه، سهرتوّپی دوّزان ههر دوّزی توّیه، توّ باسوخواسه مهزنه کهی نهم گهردونه ی.

⁽١) ياكيخونن: مسبّح ،

⁽٢) الصحف الاولى.

⁽٣) تينوس: پهراو .

⁽٤) پەسندايى: پىي ھەلگوتىن .

⁽٥)دۆز: قضية .

یادمان هیّند بلّند کردی، به تیّپه ربونی سال و سهردهمان لهبیران نهبرایهوه، ناوت له لیستی جاویدانی نهسرایهوه، له میّرونامان فهراموّش نهکرای، له تیّنوسنامان پشتگری نهخرای.

خه لک لهبیرچونهوه به تهنها تو نهبی، گهلای (ناو)ان هه لوهرین گهلای ناوی تو نهبی، پیاوه مهزنه کان خرانه لاپه پگان تهنها تو نهبی. هه رکه سینکی ناوی بلندبیته وه به سای شویننکه و ته یی تویه، هه رکه سینکی بیرنه چیته وه به سای پهیرهوی تویه. ناسه واری ده وله تنی تو نهبی، شاهداری ده وله تی تو نهبی، داستانی سولتانه کان په شبونه وه تهنها داستانی تو نهبی، شکوی پاشایان رهوینه وه تهنها شکوی تو به رهه راو (۱۱ بی، تهنها شکوی تو به رهه راو (۱۱ بی، یادی به قده تو به رهه را بردوی وه کی به تو به رها و بی، رابردوی وه کی تو هینده به رچاو و بی، رابردوی وه کی تو به رچاو بی، در بودی وه کی تو به رچاو بی، در بودی وه کی تو به رچاو بی، در بودی وه کی به در به در

ئەرى شايەتمان بېنى ناوى تۆش دېنى، ئەوى شەرنوپۇان بكا لەگەل ئېمەدا يادى تۆش دەكا، ئەوى وتار بخوېنى ئاماۋە بەناوت دەدا. دەى سوپاسى پەروەردگارى خۆت بكە، چونكە ئېمەين كە يادمان ئاوەھا بلند كردى.

سەختى سانايى لەگەڭدايە، بەڭى سەختى سانايى لەگەڭدايە

ئهگهر هیچ چارت نهماو دنیات لهسهر ویکهاتهوه، دلنیابه خودا یهکهو دهرگای ههزار، ههر یهکهوجار دهرگایهکت لیدهکاتهوه.

خەمگىن مەبەر دلنىابە، دواى ھەۋارى دەوللەمەندىد، پاشى نەخۆشى لەشساغىد، دواى دەردو بەلا سەلامەتيە، پاشى تەنگانە فەرەحناييە، پاشى ناخۆشىش ھەر خۆشيە.

تۆ و پەيرەوانت بەساى ئەم ئاسانيە، بە ئامانج دەگەن، بۇيۆيتان دەستەبەر دەكەن، سەردەكەون، پلەوپايەتان بەرز دەبيتەوە، ريخى رزگاريتان بۆ دەكريتەوە، جا نەك يەك ئاسانى بيت و بەس، بەلكو دو ئاسانيە!

دهستوریّکی جیّگیرو هدم یاسایه کی سهلمیّنراوه که له گهل هدمو سهختی و تهنگانهیه کدا ئاسانی ههیه. دوای شهوگاران سپیّده دیّ، لهو دیو شاخی رك و عاسی دهشتایی دیّ، دوای بیابانی هومیّدبر میّرگوزاری پرهومیّد دیّ، که گوریس زوّر توند کرا ده پسیّ، که بار تهواو بو ههلّده گیریّ، ئهوهی نه گهیشتوّته جیّ هدر ده گاته جیّ، نهخوّش هدر دیّ شیفای بوّ بیّ، به لابار هدر دی به لای له کول بیّته وه، زیندانی هدر دی نازاد بکریّ، هدژار هدر دی دهوله مهند بیّ، برسی هدر دی تیّروپر بیّ، تیّنو هدر دی زاری ته و بی، خهمگین هدر دی داری خوش بی، چونکه خودا له دوای سهختی ساناییشی خهمگین هدر دی دانوه.

نهم سورهته وهختیک دابهزی که پیغهمبهر (صلی الله علیه و سلم) له بارینکی زور سهخت بو، دورمن دهورهیان دابو، ناحهزان گهلهکومهیان لیکردبو، خهلک پشتیان تیکردبو، ته گبیرینکی به فروفیل له گهردابو، یارو یاوهرانیش ژمارهیان کهم بو. بویه دهبو دلنهوایی و دلنیایی بیتهخواری، بهم بونهوه نهم وشانه بو پیغهمبهرو شوینکهوتوانی دابهزی، که تا دنیا دنیایهوه موژدهیه کی دلخوشکهرو به لینینکی سهلهینه دهمینیتهوه.

که دەستبەتال بوی، بۆ پەروەردگارت خۆت تەرخان كەۋە

ئه گهر کاروبارهکانی خوّت و دنیات جیبهجی کردو لا بویتهوه، خوّت تهرخان که بن یهرستن، رومان تیکهوهو فهرمانه کانی نیمه جیبه جی که، پتر یادمان بكهرهوه زياتر ليمان بياريوه.

ئه گهر له گهل خه لکی ته واو بویت و پرس و کاری ئه وانت جیبه جی کرد، له ميحرابي گەورەپى ئێمەدا بوەستەر لەبەردەم دەرگاي ئێمەدا بلاڵێوەر نزيك بەرەر سوژده ببه، تا رزگار بی و ببهیتهوه، نارام بگری و بسییتهوه.

ئهگهر لهگهل خاوخیزان و مندال و خزم و برادهراندا تهواو بوی، کاتیک بق نیمه تەرخان بكەر داواكانت بەرزكەرە، داخوازيەكانت بخەرر، زۆر دوعا بكەر بپارينوه، پاکی بخوینه، لیمان بخوازه، سویاسمان بکه، یادمان بکهوه، داوای لیبوردنمان

ئه گهر له کاروباری نامزژ گاریکردن و دادوهریکردن و ساخکردنهوهی کیشهکان و فهتوادان و فیرکردن و رینیشاندان و تیکوشان و بهرچاو رونکردنی خهلکیدا تمواو بوی و لینبویموه، زو وهرموهو روت بن نیمه وهرگیرهوه، تا بههیزی مه پشت ئەستورتر بى، لەيارمەتىمان بەھرەمەندتر بى، لە رزقى ئىمە بە تىشوتر بى، بەسەرخستنمان بەختەرەرتر بى.

ئېمه تەنانەت لە خودى خۆشت لە پېشترين، ئېمە لە خەڵكى شاپستەترين، كە

خوّت و خولیاتی بوّ تهرخان بکهی. فهرمو سهیرکهن نهم نایهته چهند بهجوانی ریّی به پیّغهمبهرو یارانی نیشان داوه، که لهوهختی بیّنیشی و دهسبهتالیدا خوّیان بوّ خوا تهرخان کهن و بهیادو پاکیگاری سات و کاتیان بهسهریبهن، تا نارامی و نارخهیانی (۱)، سهرفرازی و ههدادانی (۱)، ناخیرخیّری و پاك و ریّکی، ناوهدانی دنیاو دواییان دهستهبهر بی و سهرومالیان پاریّرراو بیّ.

(١) ئارخەيان: دلنيا .

⁽٢) هددا: ئۆقرە، ئارام ـ

وَلِلَّهُ وَلِكُ فَارْضَى 8

لمبمر خوا بالليّوه

خواسته کانت ته نها له خوا بخوازه، همر نموه جینگهی هومید، ته نها رو له خوا بکه همر نموه پشت و په نا، همر نمو ریزانه به خشه و خاوه نی تولمه سزا، هومیدی گموره گموره همر شایمن به قمدری نموه، همر خوّی خاوه نی گهنجینه کانی نمرزو ناسمانه، هملسوریننمری گمورهو بچوکی کاروبارانم، همر نمو شایمن به لیخواستن و هاناوه بمربردن و هیوا پیبونه.

ندم و ته به پیزو پیرو زاندوه ختی بو پیغه مبدر هاتنه خواری، که سه ختی شدنگیان لا بریبو به جاری، نهم و شه جوان و پرشنگدارانه بونه ساریزی زام و برینی، بونه هدوینی نارام و هددادانی، ناسمانی دلیان روناك کرده و هده و خه فه تیان له بیر برده و .

دەرگاكانمان بۆ ئاوەلا كردى، ئاوەلابونيْكى رونى بەرچاوان

ندی محمد (صلی الله علیه و سلم) دوروی رون و دیارو مویاره و و و و شاره کردی و تقوی نیمانت تیدا چاندن، ویژدانه کانمان بق کردیه و و چاندن، ویژدانه کانمان بق کردیه و و چاندن، دورونه کانمان بق کردیه و و چاندن، دورونه کانمان بق کردیه و و دونگی پاستیت تیدا به رزکرده و ، سنوری و لاته کانمان بق کردیه و و هیدایه تت بلاو کرده و ، هم روه ها گهنجینه ی مه عریفه و دورباری زانست و کق گای سه رکه و تنمان بق کردیه و ، به هقی بانگه و ازه که ت دلانی په رده پقش و چاوانی کویرو گویی که رو زمانی لالمان بق په وها (۱۱) کردی . کوسیه کانمان بق ته خت کردی و په یامی تقمان به سه رجم مرق و و نه جندان گه یاند.

دەرومان لیکردیهوه، ئیتر زمان و زاری پیرۆزو رەوانت زانستی پر لهسودی لیهه لرژا، دل و دەرونی پاك و پاراوت شهپۆلی هیدایهتی تیدا ههلکشا، لهناو لهبی موبارهکت خیرو بهرهکهت وهك گولاو پرژا.

دهرومان لیّکردیهوه، ئیتر چهندین غهنیمه کهوته بهردهستت، رزقیّکی پاك و زور بوه بهشت، هیچت بق خوّت نههیّشتهوهو گشتت دا به خهلْك و یارو یاوهران و خزم و کهست. دهروی زانستمان لیکردیهوه، نیتر زاناکان رویان تیکردی و له دهریای تووه به مرود بون، کهچی تو نهخوینندهواری و نازانی بنوسی و بخوینیهوه.

دهروی خیرمان لیکردیهوه، ئیتر خزمانت بهسه رکردهوه، دهستی یارمه تیت بو دری خیرمان لیکردیهوه، ئیتر خزمانت به سه رکردهوه، دهستی یارمه تیت بو دری کردن، برسیت تیرکرد، روت و بینه رگت پوشته کرد، دلی گرفتارانت دایهوه، همژارانت دهولهمه ندکرد، همله تهموی به سای رزق و ریزانه و چاکه ی نیمه وه ده وی قه لاکان و دهروازه ی گوندو شارانت بو کرایهوه، ئیتر دینه که ت زال و دینی ناراستی وانیش توایهوه، ئالاکه ت هملکراو شه کایهوه، دهوله ته که سه رکهوت و مایهوه، بیبروایی و زولم و زوری بنی هات و برایهوه. ده وی دروی هممو خیرو به ره که ت و ریزو چاکه و سه رکهوت یکت لاکرایهوه.

﴿ فَأَعْلَمُ أَنَّهُ لَآ إِلَّهُ إِلَّا اللَّهُ ﴾

بزانه که خوا یه که و بی هاوبه شه، هه ر نه و شایه ن به سوپاس و پاکییه، له هه مو ده سه لاتداران میهره بانتره، له گشت به خشه ران به خشنده تره، له ته واوی تواناداران دلاق فانتره، له سه رجه م تو له ستینان تو له ستینتره، که س وه کو نه و گه وره نیه، که س هینده ی نه و به رز نیه، نابی ها واری خواوه ندین کی تر بکری، نابی ملکه چی په روه ردگارینکی تر بکری، هه ر ده بی هه ر نه و خوایه مه زن و خاوه ن توانایه به در ستی و لینی بترسی و خوشت بوی و فه رمانه کانی جیبه جی که ی که خوایه کی به هه ق و راسته قینه یه.

بزانه که خوا یه که و بی هاوبه شه، ههر خوّی خاوهنی جوانی بیّویّنه و سیفه تی تهواو و سامی بیّسنوره، بونه وهرانی هیّناوه ته دی تا بیپه رستن، مروّق و جنوّکه ی

نه فراندوه تا ملکه چی بن و فهرمانه کانی جینه جینکه ن. جا نه وه ی گوی ایه لی خوا بی لینی رازی ده بین، نه وه ی خوای خوش بوی له خوی نزیکی ده خاته وه نه وه ی له خوا بترسی له سزا ده پیاریزی، نه وه ی خوا به گه وره بگری ریزی ده گری، نه وه ی له خوا یاخی بی ده بین ده بیخاته نه شکه نجه وه، نه وه ی درایه تی خوا بکا له ریسوایی نوقه ی ده کا، نه وه ی یادی خوا بکا یادی ده کاته وه، نه وه ی سویاسی خوا بکا زیاتری پیده به خشی، نه وه ی بین پروا بی زه بونه ده کا، فه رمان فه رمانی نه وه و سه ره نجام بو لای نه وه.

بزانه که خوا یه که و بی هاوبه شه، به تاك و تهنیایی بیپه رسته چونکه هاوبه ش قبول ناکا، کاروبارت به و بسپیره چونکه زالی هه ره زاله و خاوه نه هیزی بینو واله، داواکانت له و بخوازه نه و دوله مه مندی بینهاوتایه، له سزای نه و بترسه، چونکه سزاکه ی توندوتیژه، له توله سه ندنه وه وریابه چونکه توله ی نازاره، سنوره کانی مه به زینه چونکه له که س قبول ناکا، دژایه تی دوستانی مه که چونکه توله یان بو وهرده گریته وه، داوای لیخو شبون له وی بکه چونکه خاوهن لیبورده یی فروانه، چاوت له ریزو فه زلی نه و بی، چونکه نه و ریزیه خشیکی بیمنه ته به گه وره ی نه و په نا بگره ناسایشت ده پاریزری، هه میشه یادی بکه تا پتر به هره مه ندی بکه تا پتر به هره مه ندی به به خشینی، دروشه کانی به رز راگره تا پالپشتی به ده ست بینی، له گه ل دوژمنانی شه و بکه تا سه رکه و تا پیبه خشین.

بخوينه

سهربردهی پیفهمبهرایهتی به وشهی (بخوینه) دهسپیدهکا، که یهکهمین وشه بو له نهشکهوتیدا بو پیفهمبهری خوشهویستمان هاته خواری.

نیّهه ش له گهل سهره تای و شهی (بخویّنه) دا سهره تامان کرده و ه، له گهل میژوی و شهی (بخویّنه) دا ژیان و شکو و میّژو و ریّبازی پیروّزمان دهستی پیّکرد، جیهان و «رچهرخانی به خوّیه و «دی و نه دگاره کانی گوّران و روّژیّکی نویّی لیّبوه وه. نه و ساته به خته و «رتین ساتی ژیانی نیّمه ی موسلمان بو، ساتی جودابونه و هی و و نانست له نه زانین بو.

دیاره که هه لبر اردنی و شهی (بخوینه) له نیو نهم هه مو هه زاران هه زاروشانه ی که له فه رهه نگی و شان و له دیوه خانی زماندا هه ن رازیکی ناوازه سه رنجیکی سه رسور مینی تیدایه. هیچ و شهیه کی وه ک: بنوسه، گاسکه (۱۱)، بدوی، بلی، و تار بده. شان له شانی ناده ن و جینی ناگرنه وه. (بخوینه) و شهیه کی جیاواز و داسته و جوان و رهسه ن و به سامه.

ئهی محمد (صلی الله علیه و سلم) بخوینه بهرلهوهی بانگی کهس بکهی، فیربه بهرلهوهی هیچ کاری بکهی

﴿ فَأَعْلَمْ أَنَّهُ لَآ إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأُسْتَغْفِرَ لِذَنْبِكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَٱلْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مُتَعَلِّمَكُمْ وَمُثُونِكُمْ ﴾ "

⁽۱) گاسکه: بانگ بکه .

⁽۲) (محمد - ۱۹).

بزانه كه خوا يهكهو له گوناهت ليبوردن بخوازه(١١).

(بخوننه) بهرنامهی ژیان و پهیامینکی زیندوه بن ههمو نهوانهی که زیندون و مهبهستیانه زانستی سودبهخش و ماریفهت فیربن و، نهزانی و بیناگایی لهبارهی خویان و گهلهکهیان وهلا نین.

جا هدیاران محمد (صلی الله علیه و سلم) له کوی بخویننی که نه مامؤستایه کی هدیه و نه کتیبیکی خویندو ته وه ده شزانی قه لهم بگری!

یه که مجار با به ناوی خواداوته کانی په روه ردگاری بخویننیته وه، با له کتیبی کراوه ی گهردوندا دیره کانی دانایی بخوینیته وه که به قه له می توانایی نوسراون، با خوری تیشکدارو نهستیره ی بریسکه دارو جو گهو روبارو گردو شاخ و میرگ و بیابان و نهرزو ناسمانان بخوینیته وه.

وشهی (بخوینه) پلهو پایهو بهرزیی زانستت پینیشان دهداو پیتدهلی یه که مین قوناغی شکوی سهروهری خویندنه وهیه.

ههمو بهختهوهری و سهرفرازبونیک بههوی زانستهوهیه، پهیامی پهیامبهری خوشهویستیشمان ههم زانستی و ههم کرداریشه، چونکه خوا به زانستی سودبه خش و کردهوه ی چاکهوه بو خهلگی ناردوه:

مثل ما بعثني الله به من الهدى والعلم كمثل الغَيثِ (١)

من و نمو هیدایهت و زانستمی که خوا پنی ناردوم وهکو بارانی پر بمرهکمت وایه.

(۱) بنگومان پنهممبهران، بهتایبهتی پنههمبهرمان (صلی الله علیه و سلم)، خوا بهجورنك دروستی کردوون، که ثارهزووی گوناهیشیان نهبووه، چ جای کردنی ثهو شتانهی، که بریتیه له به گوناه ناوبراون. به لکو گوناهی تهوان بریتیه لهو کهموکوریه، به بویانه بهرامبهر بهخوا، که بریتیه له کردنی شتینک، که حمرامه قهده نهبووه، به لام نهکردنی چاکتر بووه، نمو جوّره شتانه ههرچهند گوناهو تاوان نین، به لام شایانی پلهوپایهی بهرزی تهوان نین، لهبردهوه بو تهوان به گوناه ناوبراون.

ته فسیره کهی عوسمان عبدالعزیز، نایه تی (واستغفر لذنبك)، جزمی (۲۵-۲۹)، ۲۳۰۰.

تغوأ محبد سعيد

(٢) أخرجه البخاري ٧٩ ومسلم ٢٢٨٢ عن أبي موسى رضي الله عنه.

جوله که کان زانستیان ههبو به لام بینکردهوه بون، بؤیه کهوتنه بهر تورهیی خوا، دیانه کان کردهوهیان ههبو، به لام بی زاست بون، بؤیه گومرا بون، جا خوا فهرمانی پینکردوین که خودمان لهوان بهدور بگرین:

﴿ غَيْرِ ٱلْمَغْضُوبِ عَلَيْهِ دُولًا ٱلضَّالِّينَ ﴾"

نه نهوانهی بهر تورهیی خوا کهوتون، نه نهوانهش که گومران.

گریانی پیّغهمبهر (صلی الله علیه و سلم)

گریان له کاتی ههستکردن به کهمتهرخهمی یا ترسان له چارهنوسی نهبهدی کارنکی روواو پهسنده، بهنده گهر یادی خوا بکاو له گوناحهکانی بترسی شتیکی ستایشکراووو به لگهیه لهسهر تهقوای دل، لهسهر دهرونبهرزی و ویژدان پاکی و سوزی به کول .

خوا مهدحی پیغهمبهرانی کردوه بهوهی که گریاون:

که ئایه ته کانی خوای میهرهبانیان به سهردا ده خوی نرایه وه، ده مهورو ده کوتنه زموی بو سوژ ده بردن و به کول ده گریان.

به مجوّرهش وهسفی دوّست و خوشهویستانی کردوه!

دهمهورو بن سهرزهوی نخون دهبونهوهو پتر ترسی خوایان لهدلدا بهرقهرار دهبو. سهرکونهی ناحهزانیشی کردوه بهوهی که دلرهق و توندوتورهن

ناخل لهم وتاره سهیرماون؟ پیدهکهنن و ناگریهن؟ ستایشی نهم گهلهشی کردوه که نهمه یهکیک له ناکارهکانیانه:

⁽۱) (مريم - ۵۸).

⁽٢) (الإسراء - ١٠٩).

⁽٣) (النجم -٦٠).

﴿ وَإِذَا سَمِعُواْ مَا أُنزِلَ إِلَى ٱلرَّسُولِ تَرَى آعَيُنَهُمْ تَفِيضُ مِنَ ٱلدَّمْعِ مِمَّا عَرَفُواْ مِنَ ٱلْحَقِّ يَقُولُونَ رَبِّنَا ءَامَنَا فَأَكْثَبْنَ مَعَ ٱلشَّهِدِينَ ﴾ "

که گویّیان لهو ثایمتانه دهبو که بوّ پیّغهمبهر دابهزیوه، دهتدی چاویان فرمیّسکی لا هملّدهرژی، چونکه لهراستیهکه دهگهن.

پیغه مبه ری خوشه ویستمان سه روه ری له خواترسان و پیشه وای خوپاریزان بو، هه میشه پیلری چاوه کانی ته پر بو، فرمیسکه کانی به خور بون و به پاك و بینگه ردی هه لمده پرژان، دل ناسك و په ندوه رگر بو، سوزی به جوش و به کولوکو بو، خاوه نی ههست و هوشیکی زندو بو، که له یادی خوا روده چو و له گهوره یی خوا راده ما ده یدایه پرمه ی گریان، گریانی خوشه ویستمان گه لا کاریگه ری په روه رده یی ده نایه وه و دلی یارانی پتر په یوه ست ده کرد به رنی چاکه و خواپه رستی، ته نانه ت خوتبه ی ده رون کولین و وه عزی ههست بزوینیش نه و پوله رینان نه ده و نه و نه کریان له شه و نویز ده و نه کریا، ته نانه ت جاریکیان له شه و نویز که ده و نه کریان ده کریا، ته نانه ت جاریکیان له شه دو نویز که کریان کریان که کریان کو کریان که کریان کریان کریان که کریان کریان که کریان کری

﴿ إِن تُعَذِّبُهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكُّ وَإِن تَغْفِرْ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنتَ ٱلْعَزِيزُ لَغَكِيمُ ﴾"

ئه گهر بتهوی نازاریان دهی، بهندهی خوتن، نه گهر بشتهوی لیّیان خوّش بی، ههر خوّت دهسهلات بهدهست و ههرهدانای.

له گهل خونندنه وهی نهم نایه ته دا ده گریا تا زوریه ی شه وه که ی به به برده سه ری . که گونی له قورنان ده گرت ده گریا، جاریکیان به نیبنومه سعودی فه رمو: قورنانم بو بخوینه، نه دیش به سه رسامیه وه گوتی: نه ی پیغه مبه ری خوا! بو تو دابه زی بی و من بیخوینم! فه رموی: قهینا بیخوینه، حه زده که م له ده می که سینکی دیکه وه بیبیستم. نیبنومه سعودیش له سه ره تای سوره تی نیسانه وه ده سینده کا تا ده گاته نهم نایه ته:

⁽١) (المائدة - ٨٣).

⁽٢) (المائدة - ١١٨).

له دیداری مُحْکُرُ دا صلی الله علیه و سلم

﴿ فَكَيْفَ إِذَاجِتْنَامِن كُلِّ أُمَّتِم بِشَهِيدِوَجِتْنَا بِكَ عَلَى هَنَوُلآءِ شَهِيدًا ﴾"

پاشان فهرموی: (حسبك الان: نهوهنده بهسه). نیبنومهسعود تهماشای كرد بینی چاوهكانی فرمیسك ههلدهریژن.

که گوینی له قورنان ده گرت ترسی خوای له دلدا دهنیشت، شهوینکیان نهبو موسای نهشعهری قورنانی دهخویندو پیغهمبهریش گوینی بو گرتبو، بو بهیانی پیی فهرمو:

لو رأیتنی وأنا أستمع لقراءتك، لقد أوتیت مزمارا من مزامیر آل داود (۱) خوزگه دهتبینی که ندمشدو چون گویم بو هدلخستبوی، بدراستی خوا نزمیکی له دهنگخوشی خاندوادهی داودی پیداوی. ندبوموساش دهلی: نهگدر دهمزانی گویت بو رادیراوم، چون خوشترو به جوانتر دهخویندهوه (۱۳).

عدبدوللای کوری شوخه یر له فدرموده یه کی سه حیحدا ده گیر نته وه ده لی: جاری کیان چومه لای پیغه مبه ر (صلی الله علیه و سلم) نویزی ده کرد، سینگی موباره کی وه ک مدنجه لی کولاوی سه ر ناگر گیزه گیزی لا به رز ده بوده وه.

نه و وه ختمی که ناماده ی ناشتنی زهینه بی کچی ده بی نه نه لیّواری گوّره که ی داده نیشی و له به ر ترسناکی نهم دیمه نه یاد کردنه و ی چاره نوس و تیفکرین له په وره ی خاره کانی فرمیسک داده بارینن، یاوه رانیش له ویّن و نهم دیمه نه کاریگه رو پر له ناموّر گاریه ده بینن.

خوّشهویستمان له گهلا له فهرموده شیرنه کانی باسی چاکهو گهورهیی گریان له ترسی خوای کردوهو فهرمویه تی یه کیّك له و حه فت که سهی له به سیّبه ری باره گای خوا راده وهستن، نه و که سهیه که نه گهر له تهنیاییدا یادی خوای کرده و چاوه کانی فرمیّسك بباریّنن...

⁽١) أخرجه البخاري (٤٥٨٢، ٥٠٥٥) ومسلم ٨٠٠ عن عبدالله بن مسعود.

⁽٢) أخرجه البخاري ٥٠٤٨ ومسلم ٧٩٣ عن أبي موسى.

٣) هذه الزيادة أخرجها البيهقي في الكبرى (٤٤٨٤، ٢٠٨٤٢١) وفي الشعب ٢٦٠٤.

ورجل ذكر الله خاليا ففاضت عيناه

پياويکيش که يادي خوا بکاتهوه چاواني فرميسك ههڵڕژن(۱۱).

له فدرمودهیه کی دیکه دا ده فدرموی:

عينان لا تمسّهما النار أبداً: عين بكت وجلاً من خشية الله، وعين باتت تحرس في سبيل الله (٢)

دو چاو قامت ناگریان بهرناکهری، چاویک لهترسی خوا گریا بی و چاویکیش له پیناوی خوا نهنوستبی و له دیدهوانیدا^(۴) بویی،

نه و گریانه لهسه رینگای سوننه تی پینه مبه ره که له ترسی خواو به یادی نه و پوژه بی که ده گاته ره لای پهروه رد گارو له به رده ستیدا بز لیپرسینه وه ده وهستی، یا به بزنه ی نه ده بی که بیر له نایه ته قررنانی و نیشانه گهردونیه کان بکاته وه. گریانیش له سزنگه ی وه فاداری هم لده قولی و یه کینکه له به هادار ترین کرده وه ی پیاو چاکان، به تایبه تی له و کاتانه ی له گوناه یک په شیمانه یا تاعه تینکی له ده ست چوه، یا له و کاته ی له سزای خوا ده توقی، یا که به زمیی به لیقه و ماوی کدا دیته وه یا که له نیاو نام و رگاریدا سو زینکی ناسك دلی داگیر ده کا، یا که له بیر کردنه وه دا رو ده چی و ترس و هه یبه ته همناسه ی سوار ده که ن.

گریان له پیّناوی دنیا کاریّکی ناپهسنده، چونکه دنیایه کی فانی و بیّبه ها شایدن به گریان و فرمیّسك نیه.

گریانه کانی خوشه ویستمان به سامترین و به هادارترین گریانن و به لگهن له سهر نه وه ی که خوای به یه قینی ناسیوه و ترسیّکی بیّسنورو گهوره ری له خوا هه یه به لگهن له سهر نهوه ی که به پاستی ناسیویه تی و زانیاریه کی ته واوی له باره ی چاره نوسه وه هه یه. بیّگومان هه مو کرده و ناکاره کانی په یامبه رمان له تروّپکی پله و پایه ی کرده و اندایه و له هه موشیان پیروّزتره.

⁽۱) بوخاری (٦٦٠،١٤٢٣،٦٨٠٦) و موسليم (١٠٣١) له نهبو هورهيرهوه تهخريجيان كردوه.

⁽٢) أخرجه الترمذي ١٦٣٩ والبيهقي في الشعب ٧٩٦ عن ابن عباس

⁽٣) دىدەوان: ئىشك گرتن .

خزشهویستمان لهوانه نهبو، که بههزی لهدهستچونی شرهوبرهی دنیاو شروشیتائی بیدها خهم و حهژمهت دهخون. لهو شادو فهرحان و لهخوبایی و دلره قانه ش نهبوه که به حالی ناگزوران کاریگهر نابن و له تهنگانان بیهه لویستن. به لکو به به پیچه وانه و گریانه کانی له نه نجامی نه و نه فسوس و ناخ و داخانه بوه که له پیناو ره زامه ندی خوا هه لیکیشاون، ههروه ها پیکه نین و زهرده خه نه شاد بونه کانیشی همر له پیناو تاعمتی پهروهردگاری بوه. گشت سیفه ته نه جیمزاده کانی و همو ناکاره چاکه کانی و یهره به ره به رجاوان و روناکی ریبوارانی رینی جاکه خوازی بوه.

﴿ لَفَدْكَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ ٱللَّهِ أَسْوَةً حَسَنَةً ﴾ "

هەلبەت پىغەمبەر سەرمەشقىكى چاكە بۆ ئىوه.

یارانی ته ماشایان ده کرد وا له سهر مینبه ری چاوه کانی فرمیسکیان لیهه لده پرژی و هه نسکی گریانی به رز ده بیته وه ناله له سینه ی هه لده ستی و گیزه گیز له ده نگی ده بیستری، نه وانیش خویان بو ناگیری، یه ککه په ته نه وانیش نه و ناگیری، گشتیان له ناست نه و مرکه و تیدان ده ده و ناست نه و دیمه نه ده به پوژگارو به شه و گاران له یاد ناچنه وه، سه رداده نوینن و بو چاوانیان لیده گه رین تا به فرمیسک حالی بیخالیان ده ربرن.

نهی خودا! چ دیمهنیکی ههست بزوینه که موحهمهدی خوشهویستت به دیار خه لکهوه، دلویی فرمیسکه کانی، رومه تی موباره کی ته پکهن و بچورینه وه، نهو محمده ی (صلی الله علیه و سلم) که ناشناترین که سه به ناسینی تو و زاناترین که سه به سروشی تو و ناگادارترین که سه به چارهنوس!

فرمیسکه کانی له و دله وه سه رچاوه ی گرتوه که له ترسی خوا لیّوان لیّو بوه، له ده رونیّکه وه هملّقولیوه که خوّشه ریستی خوا ناوه دانی کردوّته وه، نه و دلّو په بیّگه ردانه چهند به کاریگه رن، خه ریکه له گهلّ خهلک ده دویّن، که پتر له نامور گاری و وتاران تاوته نسیری گهوره تر ده خه نه دلان .

⁽۱) ناگزوری: دهستکورتی، نهداری .

⁽٢) (الاحزاب - ٢١).

پێکهنینی پێغهمبـهر (صلی الله علیه و سلم)

پیکهنینی هیمنانه ساریژی روح و دهرمانی دهرون و ههسانهوهکیشه بی میشکی ماندوی ناو ئیشوکاران. پیکهنین به ریژهیه کی مامناوهندی به لگهیه لهسه رئاسوده یی و مگیزی (۱۱) دروست و نائالوز، نیشانه یه کیشه بو پاك و بیگهردی ناخ و دهرون.

خود مینکه نیوه، له گه ل ژنه کانی گالته و سلم) هه میشه له گه ل خانه واده که ی به بزه بوه و پیکه نیوه، له گه ل ژنه کانی گالته و گه پی کردوه و دلّی خوش کردون و به نهرم و نیانی و سوزو خود شه ویستی ناخاوتوه، چونکه وه که ره و محمتین بو خه لکی نیز دراوه، شایه نترین که سانیش به م ره حمه ته خاوخیزان و که س و نزیکان و دوست و خود شه ویستانی خویه تی، لیّوی موباره کی هه میشه زهرده خه نه ی گه ش و دره شاوه ی له سه ر پشکوتوه، که به پیکه نینه وه روبه روی خه ل ده وه وه دالی یه خسیر ده کردن و سه رتاپای ده رونیان که مه ندکیش ده بو و روحیان ده کرده قوربانی. که چوارده ش روناکتر بو، زهرده خه نه ی له پشکوتنی گول جوانترو گه شاوه تر بو، گالته ی ده دورست، گالته کانی له سه روحی یارانی وه ک ناسکترین نه و دلو په ناوانه بو که ده چو رانه سه رجه رگی جه رگسوتاوان، له ده ستی نه و باوکه به سوزه ش نه رمتر بون، که له وه ختی خواحافیزی سه فه ردا به سه رسم ری کو وه که ی کالته ی له گل ده کردن روحیان وه جو ش به سه رسم ری کو وه که داده هینی که گالته ی له گه ل ده کردن روحیان وه جو ش و خروش ده که و به رسینه یان گوشاد ده بو و ره نگورویان ده گه شایه وه. سویند و خروش ده که و ناده و نوتی دو و نونگورویان ده گه شایه وه. سویند

بهخوا یهك مهجلیسی نهویان به ههمو دنیا نهدهدا، یهك وشه له وشه بهسۆزو دلْخۆشكهرو پرشنگدارهكانی ئهویان بهسهد باره زیرو زیویش نهدهگۆریهوه.

جدریری کوری عدبدوللای بهجهلی ده لی: پیغهمبهری خوا (صلی الله علیه و سلم) هدر جاریکی منی دیبی زورده خدنه یه کی بو نواندومه. جدریر شانازی بهم نیعمه و سهخاوه ته ده کا، نهم زورده خه نه گدرم و نهرم و راستگزیه لهنیو هممو یادگاریه کانیدا جوانترین یادگاری و لهنیو هممو ناواته کانیدا به هادارترین ناواتی بو، که شانازی پیده کرد.

هدرهینده له روی یه کی پیکهنیبا، ئیتر روحه که ی له چاکه و سوّزو به خشنده یی سیخناخ و دله که ی له لیّبورده یی و میهرهبانی و خوّشه ویستی ته ژی (۱۱ دهبو، سهیرت پیّنی و وانه زانی پیّکه نینه کانی شتیّکی ناسایی و هه لویّستیّکی هه وانته بون، خوّزگه توّش له گه ل روداوه کاندا ده ژیایت و له گه ل خه نده کانی به شدار دهبوی، نه و کات ده ترانی چ کاریگه ریّکیان ناوه ته وه.

پینهممبهر (صلی الله علیه و سلم) که سینکی پوخوش و خوین شیرین و سهنگین بو، وهك نهوانه نهبو که پروگرژ و ئیسکقوپس و توپهوتوندو مپوموچن، یاوهك نهوانهی له پادههده در پیده کهنن و گالمته جارو نوکته بازو چروك و پوکن، حاشا له پینه مبه در.. به لکو پیکهنین و گالمته و قسه خوشه کانی سه نگینانه و به جهوهه در بو، که پیده کهنی ده می به ش نه ده کرده وه و به قاقاش پینه ده کهنی به لکو پیکهنینیکی نه دم و هیمن تا کاریژه ی دیار ده کهوتن، هینده شی دریژ نه ده کرده وه لهشی له گهل بیته هه شین یا لارو و نرو کور بیته وه.

نهبو هورهيره ده گيريتهوه كه پيغهمبهر (صلى الله عليه و سلم) فهرمويهتى: وإيّاك والضحك، فإن كثرة الضحك تميت القلب (٢)

نه کهی هیننده پیبکهنی، پیکهنینی لهحهد بهدهر دل دهمریننی.

جارنکیان یه کیک له یاوه رانی داوای له ییغه مبهر (صلی الله علیه و سلم) کردو

(١) تەڑى: پر .

 ⁽۲) أخرجه أحمد ٨٠٣٤ والترمذي ٢٣٠٥ وابن ماجه ٤٢١٧ عن أبي هريرة رضي الله عنه
 وانظر البيان والتعريف ٢٢\١ وكشف الخفاء ٨٠٤٠)

گوتی: حدز ده کدم سواری یه کیّك له وشتره کان بم، نهویش ویستی گالته ی له گهل بكات و فدرموی:

لا أجد لك إلا ولد النّاقه: (تمنها به چكدى وشترهما چه هديه).

پیاوه که رؤیشت و پیخه مبه (صلی الله علیه و سلم) بانگی کردهوه فه رموی: وهل تلد الإبل إلا النوق (۱): مه گهر وشتریله له وشتر نازی؟

جاربّکیان پیرهژنیّك دیّته لای پیّغه مبهر (صلی الله علیه و سلم) و داوای لیّده کا له خوا بهاریّته وه، تا بیباته به هه شتی، نه ویش فه رموی:

لا يدخل الجنه عجوز: پيراژن ناچنه به هه شتى!

ئیتر روی وهرگیّراو به گریانهوه گهرایهوه، پیّغهمبهر (صلی الله علیه و سلم) بانگی کردهوه فهرموی:

ئەدى گوينت لينىەبوه كە خوا فەرموويەتىي:

﴿ إِنَّا أَنشَأْنَهُنَّ إِنشَاءُ ﴿ يَكُ فَعَلْنَهُنَّ أَبْكَارًا ﴿ عُرًّا أَتُرَابًا ﴾ " "

نیمه سه رلهنوی شهنگ و شوخیان ده کهینهوه. دهیانکهینه وه کچ. کچانی که هاوسه ره کهیان له لا نازیزه و همیشه له تهمهنی لاونتیدان.

پیکهنینه کانی پیغه مبه ر (صلی الله علیه و سلم) ملکه چیی بون بو پهروهردگاری ههرهبه رز، هه موی مهبه ستدار بون و وه ک پیشه نگ و پیشر هوی کی بیوینه بون لهبو خه لکی، به بیهوده یی و گالته جارو له پیناو کات کوشتن و به فیرودانی زمه ن نهبو.

که دمیویست سه فه ریّك بگاو سواری و لاخه کهی دمبو، دوعای سه فه ری د هخویّندو یاشان دمیفه رمو:

الَّلهم اغفر لي ذنبي فإنَّه لا يغفر الذِّنوب إلاَّ أنت:

⁽١) أخرجه أحمد ١٣٤٠٥ وأبو داود ٤٩٩٨ والترمذي ١٩٩١ عن أنس بن مالك.

⁽٢) (الراقعة: ٣٥-٣٧).

⁽٣) أخرجه الطبراني انظر مجمع الزوائد ١٠\٤١٩.

خوایه له گوناهه کانم خوش به چونکه له تو بترازی که س له گوناهان نابوری. دوابه دوای نهمه پیده کهنی، یاران لییده پرسن: نهی پینه مبهری خوا له به رچی پیکه نی؟ فه رموی:

يضحك ربك إذا قال العبد: اللهم اغفر لي ذنوبي فإنه لا يغفر الذَّنوب إلاّ أنت، ويقول: علم عبدي أنه لا يغفر الذنوب إلاّ أنا "'

ئه گهر بهندهیه ک بلّی: خوایه له گوناهه کانم خوّش به چونکه له توّ بترازی که س له گوناهان نابوری. خوا پیده که نی و ده فه رموی: بهنده کهم زانی که جگه له من که س له گوناهان خوّش نابی.

هدروهها بهسهرهاتی ئهو کهسهشمان بق ده گیریتهوه که دواههمین کهسه له ناگری دوزهخ دیته دهرمومو دهچیته بهههشتی، پاشان بهره بهره شتی زیاتر لهخوا دهخوازی تا خوا (ده) هیندهی ئاواته کانی پیبدا، خواش پیدهبه خشی، پیاوه که ده لی: خوایه تق گالتهم پیده که تق پهروه ردگاری جیهانیانی! لیره دا پیغه مبهر (صلی الله علیه و سلم) پیغه مبهر (صلی الله علیه و سلم) پینه کهنی.

یه که رینوینیه کانی خوا بو پیغه مبه (صلی الله علیه و سلم) نه وه بو که له کات و ساتی خویدا هه لویستی پربه پیستی وه رده گرت، له وه ختی خوشی و شادیدا گالته یه کی زور به رینوجی و سه نگینانه و مامناوه ندی ده نواند، له وه ختی ناموژگاری و ترس و یا ده وه ریشدا، گریان له پیناو خواو سامگرتیبون و غهر قبون له مات و بیده نگیه کی به کاریگه رحال و ناکاری بو. گالته کانی ناشنایی به روحان و نارامی به دلان ده به خشی، پیکه نینه کانی ساریژی ده رونان بو، ته نانه ته گالته کانی که له فه رموده نامه کاندا نوسراون هه موی به سوننه ت حسین، هه رگالته یه کی و اوییه کان رایانگواستو ته وه بریتین له به سوننه ته پیروزو جوانه کانی.

پاکیی بۆ پەروەردگار! كە شانوشكۆى ئەو پەيامبەرەى ھىنىد بەرزكردۆتەوە

تەنانەت پىكەنىنەكانىشى لە ھەناوى پەرتوكان پارىزراوە، وەك بلىيى سەيرو سەمەرەترىن چىرۆكى پەندو ئامۆژگارى بن!

پاك و پيرۆزى بۆ خوا! كه پلهوپايدى نهو پهيامبهرهى هينند به بهرزى راگرتوه، تهنانهت راويه جيباوهرهكان پشت بهپشت بۆ يهكتريان گيراوهتهوه، وهك بليّى فمرزيكى حمتمى جيبهجى كهن!

هدزاران هدزار درودو سلاوی خوا به قدد ژمارهی هدناسه کانی سپیده راشکانی تاریکی شدوان، برژی به سهر محمد (صلی الله علیه و سلم) و یارو یاوه رانی.

ستایشی پیّغهمبــهر (صلی الله علیه و سلم)

خوای خاوهن بارهگای بالا به لننی پنداوه پلهی ههره ستایشکراوی پی ببه خشی، وه ک ده فه رموی:

﴿ عَسَىٰ أَن يَبْعَثُكَ رَبُّكَ مَقَامًا مُحَمُّودًا ﴾ " بهشكو پهروورد گارت تۆ بنيريته پايدى ستايشكراو.

محمدی کوری عمبدوللا (صلی الله علیه و سلم). نهو ناوه ههره ناسراوهی ههرکه یادی بکری، به جوانترین و نایابترین شیّوه یادی چاکیه کان ده کری، له بالاترین دیمه ندا یادی پاکیتی ده کری، له پیروزترین واتادا یادی دادگهری ده کری.

محمدی کوری عهبدوللا (صلی الله علیه و سلم). ناویکه لهناو دلّی برواداراندا پیته کانی به روناکی نوسراون، ههر دلّیك بنکوّل کهی له بنوبوّتکه قوله کانیدا، له رهگ و ریشاله کانیدا نهم ناوهوه دی ده که ی.

موحهممه خاوهنی قوّل و باسك و نیّوچهوانی سپی و روّشن، که له تهورات و له نینجیلدا باسی کراوه به جبریل پشتگیری کراوه.. هملگری نالای شهره و شکو له بهنی لوئهی، خاوهن پلهو پایهبهرزیی له رچهی عهبدومه نافی کوری قوصهی. پیّفه مبهران موژدهی هاتنیان داوه، ناوی له ناو کتیّبان به هه زار ناوازه ده نگی داوه ته وی ناوی هملّناوه، کوّرو مه کوّ به یادی نه و پایه دارن، وتاری سه ر سه کوّیان به و ته ی نه و نه خشیّنراون.

له دیداری خُصِّ دا صلی الله علیه و سلم

خوا له گومړايي و سهرشيواوي پاراستويهتي:

﴿ مَاضَلُ صَاحِبُكُو وَمَاغُوىٰ ﴾"

ياره كه تان نه گوم بوه، نه ريشي ون كردوه. له ههواو ههوهسي بهد پاراستويه تي.

﴿ وَمَا يَنطِقُ عَنِ ٱلْمُوَكِّ ﴾ "

به ئارەزوى خۆى قسە ناكا.

قسمکانی شمریعهتن، واژهکانی ئاینن، داب و دهستورهکانی سروشن:

﴿ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحَيُّ يُوحَىٰ ﴾ "

هەرچى دەيلىي سروشىكە لەخوارە پىيىدەگا.

ناخ پاك و سروشت چاك و ئاكار جوان و رەوشت مەردانەو ھەلمويست پياوانەيە:

(...إِنَّكَ عَلَ ٱلْحَقِّ ٱلْمُبِينِ)"

بەراستى تۆ لەسەر ھەقيىكى رونى.

ته وازوعه که ی له ته واوی ژیانیدا رهنگی داوه ته وه، جوامیریه که ی سه رله به ری هه لُویسته کانی گرتو ته وه، نوره که ی سه رتاپای ریّگاکانی ته نیوه ته وه، کرده کانی مایه ی ناسوده یی خه لُکان بو، و ته کانی راست و ره وان و بی له که بون، هه لُسوکه و تی مه ردانه بو.

﴿ وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ ﴾ (٥)

بەراستى تۆ لەسەر خورەوشتىكى بەرزى.

⁽١) (النجم - ٢).

⁽٢) (النجم - ٣).

⁽٣) (النجم - ٤).

⁽٤) (النصل - ٧٩).

⁽٥) (القلم - ٤).

رهفتار ندرم و خوین شیرن و رهزاسوك بو.

﴿ فَيِمَارَحْمَةِ مِّنَ أَلَّهِ لِنتَ لَهُمْ وَلَوْكُنتَ فَظَّا غَلِظَ ٱلْقَلْبِ لَأَنفَضُّواْ مِنْ حَوْلِك ... ﴾"

بهسای بهزویی خوایه که تل هیّنده لهگهلّیان نهرمی، نهگهر کهسیّکی توندوتوروو دلّروق بای، بلاوهیان لیّدهکردی.

لهژیر چاودیری و میهرهبانی خوا بو، ئالاکهی شهکاوه بو، بهختهوهرو سهرکهوتو بو، دهروازهکانی سهرکهوتنی لهبهردهمدا کرابونهوه:

﴿ إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتَحَامَٰبِينَا ﴾ ".

خوا دلمی چاك سازاندبو، ريّگای لهبهردهمدا روناك كردبوهوه، له گوناههكانی خوّش ببو:

﴿ لِيَغْفِرَ لَكَ اللَّهُ مَا تَقَدَّمَ مِن ذَنْبِكَ وَمَا تَأْخَرَ ﴾ "

تا خودا له گوناهی پیشان و پاشانت خوش بی.

﴿ وَإِنَّكَ لَتَهُدِى إِلَىٰ صِرَاطِ مُسْتَقِيمٍ ﴾ "

تۆ خەڭك بەرەو راستەرى رېنوين دەكەي.

نهو بو باری قورسی لهسهر شانی مرؤفایهتی هینا خواری و له شه که تیل هه ساندیه و به په ککه و ته یکه و ناسان کردن و ریوشوینی ژبانی پی ناساندن:

⁽١) (آل عمران - ١٥٩).

⁽٢) (الفتح - ١).

⁽٣) (الفتح - ٢).

⁽٤) (الشورى - ٥٢).

﴿...وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَٱلْأَغْلَالُ ٱلَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ ... ﴾"

ئەركە قورسەكانيان لەسەرشانيان لادەدا، ئەو كۆت و زنجيريان لا دادەمالىخ. رەحمەتە بۆ مرۆڭ . فىرى عيبادەتى پەروەردگارى كردوه، نورى برواى لەدللاا رشتوەو رىي بەھەشتى نىشان داوه.

ر ه حمه ته بو پیران. عیباده تی بو ناسان کردون، به رمو ناخیر خیری رینوینی کردون، واگای هیناون تا به وهنده ته مهنه که ماویانه رابگهن و له کاری چاکه ی به سه ربه نه به ناده.

ر ، حمه ته بق گه نجان. به رمو جوانترین کرده و کاملترین ره وشتی لاویتی رینویننی کردون، و زهو تواناکانی به رمو نه جیمزاده ترین و به هادار ترین خوره شت ناراسته کردون. ر ، حمه ته بق مندالان. له گه ل یه کهم فرچکیاندا (۲) دینی فیتره تی پی هه لم شریون، له یه کهم ساتی بونیدا بانگی یه کخواپه رستی گویبیست کردون و له مندالی ر به رگی بروای له به رکردون.

ر ، حمه ته بق نافره تان. له تاریکترین روز گاردا دادگه رانه هه نسوکه و تی له گه ندا کردون، له دنیای پر سته مدا مافی پاراستون و له نیر جه نگه نی ژیندا په نای داون، داوین و ناینده نابروی پاراستون، ههم باوکی نافره تان بوهو هه میش هاوسه رو براو په روه رده کار.

ر ه حمه ته بن فه رمان ره او کاربه ده ستان. ته رازوی دادگه ری داوه ته ده ستیان، فه رمانی پیکردون له سته و زورداری نزیك نه بنه و ، سنوری بن داناون تا نه توانن ما فی خه لکی پیشیل بکه ن، تیگه یاندون که چه ندی گویزایه لی خواو پیغه مه به ریزن و به حورمه تن.

ر ، حمه ته بو گهل. داکوکی لیکردون و مافی نازادی و ژیانی دادگهرانه ی پیبه خشیون، نهیهیشتوه مافیان بخوری، چجای تالان و برو و خوینر شتن و بیگاری و چهوساندنه وه.

⁽١) (الأعراف- ١٥٧).

⁽۲) فرچك: قومه شيرى مندال له مهمكى دايكى.

رەحمەتە بۆ سەرجەم خەڭكى، بەرەكەتە بۆ ھەمو جيھان:

﴿ وَمَا أَرْسَلْنَكَ إِلَّارَحْمَةُ لِلْعَنْلَمِينَ ﴾ "

ئیمه همر بؤیه تؤمان نارد که بهزمیی بیت بؤ هممو خملکی دنیا .

که پیده که نی، زهرده خه نه نهرمینه کهی، رهنگ و روه گهشاوه کهی، دل و گیانی نهودال ده کرد.

که دهدوا، وته کانی سنوره کانی دهرون و ههرینمه کانی روحیان دهبری، وشه کانی له ناخی دل هه لدهنیشتن، واژه کانی له سهر په ره ی یادگه دا ده نه خشین و له قولاییه کانی دل ده گیرسانه وه.

که پیدهکهنی، شادی بهگۆری ومردهبو، شویننهکهی پر دهکرد له دلخوشی و، شادی بههاودهمانی دهبهخشی.

که ده گریا. خه لک ترسی خوایان له دل ده نیشت، کانی چاوانیان به خور فرمیسکیان ده رشت، ده رونیان خالی دمبوه وه، ده ناورانه وه، ده پارانه وه، ده کروزانه وه، ده تگوت قیامه ت له راسانه، فریشته ی مه رگ هه لایسانه، نه وی ده تدی هه رگریان و فرمیسک بو، نه وی ده تبیست هه رکورژن و هه نیسک بو

﴿ أَفِينَ هَلَا الْمُدِيثِ تَعْجَبُونَ ﴿ كُلَّ وَتَضْحَكُونَ وَلَا نَبْكُونَ ﴾ "

ئايا بهم وتانه سهرسورما دهبن، پيده کهنن و ناگريين.

که وتاری دهدا، مینبهر دههدرایهوه، ویژدان دهبورایهوه، دل رادهچلهکی، بیسهر گری تیبهر دهبو، دهجههساو شهیدا دهبو. تهنانهت نهگهر بهرد چاوی ههبوایه ده گریا، نهگهر دیوار دلی ههبوایه ترس نوقرهی لی ههلده گرت، نهگهر روز گار گریی ههبوایه مات و بیدهنگ دادهما.

که دهجهنگا، وهك چيا دهچهسپى و وهکو لافاو بهرمو مهيدان همليده کرد، نهدهبهزى و خزى راده گرت.

⁽١) (الأنبياء - ١٠٧).

⁽٢) (النجم: ٥٩ - ٦٠).

﴿ فَقَائِلُ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ لَا تُكَلَّفُ إِلَّا نَفْسَكُ ﴾ " ﴿

لەپپىناو خوا بجەنگىن، تۆ ھەر ئەركى خۆت لەسەرە.

قهت بهخهیال دانهده هات جاریک له جاران هه آبی یا چوّ دابدا و پشت له دوژمن کا، شهر ههرچهندی گهرم بوایه رونگوروی نهده گوّراو نهده شیّوا، کوشتار چهندی گهرم بوایه و لاشهی بی سهرو سهری بی لاشه همرچهندی کلاشه ی کردبا، نهده شله ژاو هیّورو تارام و وره بهرز بو، شمشیّر پیته کانی مهرگی دهنوسیه وه، نهو ههر روگهش و دهم به خهنده بو.

﴿ وَمَا مُحَمَّدُ إِلَا رَسُولُ قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِهِ ٱلرُّسُلُ ۚ أَفَإِيْن مَّاتَ أَوْ قُتِسَلَ ٱنقَلَبْتُمْ عَكَىٓ أَعْقَابِكُمْ ... ﴾ (")

والذي نفسي بيده، لو أن لي بعدد عضاة تهامة مالا لأنفقته ثم لا تجدوني

⁽۱) (النساء - ۸٤).

⁽٢) (آل عمران - ١٤٤).

بخيلا ولا جبانا ولا كذابا "

قهسهم بهخوا نه گهر بهقه د ژمارهی درك و دالهكانی شاری مهككهش مالم ههبوایه، ههموم دهبهخشی، نه رژدیتان لا وهدی دهكردم نه ترسنوكیش و نه دروزنیش.

کراسی بهریان لا داوا کردوه لهبهری کردو تهوه به خشیویه تی، زگی توند بهستو ته وه تا بهرگهی برسیّتی بگری . ده هنده یی حاته م بو ناو و دهنگ و چاورا بو، به لام به خشنده یی محمد (صلی الله علیه و سلم) له پیناو روزامه ندی پهروه ردگاری نهرزو ئاسمان بو.

له وهختی ندداریش رژدی ندنواندوه، له وهختی هدژاریش هدر بهخشیویدتی، خوّی پیّویست بوه به خدلکی داوه، خوّی تاتاج بوه، بدلام که خدلک روی لیّناوه بیّهومیّدی ندکردون.

نه گهر له تاوانباریک خوشبایه به چاکه یه خسیری ده کرد، نه سهرکونه ی ده کردو نه داوای قهرهبوشی لیده کردهوه. نه گهر که سی خراپهیه کی له گهل کردبا یا هه لویستیکی نه شیاوی بنواندبا، له دلی نه ده گرت و له بیری ده چوهوه، گوناهی به نهرمی لهناو دهبرد، خهتای به لیبوردن ده تاراند.

﴿...فَأَصْفَحِ ٱلصَّفْحَ ٱلْجَيِيلَ ﴾"

به شیرازیکی جوان چاوپؤشی بکهو ببوره.

اذهبوا فأنتم الطلقاء (٣)

⁽١) مالك في الموطأ ٩٧٧.

⁽٢) (الحجر- ٨٥).

⁽٣) پيشتر تهخريج كراوه .

برۆن، ئیوه ئازادن. دەنگى دايەوەو لە ھەناوى رۆژگاردا بە زندويى مايەوه. سرودی خور موشتی ندوه بو که دمیفدرمو:

إن الله أمرني أن أصل من قطعني، وأن أعفو عمن ظلمني، وأن أعطي من حرمنی (۱۱

خوا فەرمانى پېکردوم سەردانى ئەوانە بكەم كە سەردانم ناكەن، لەوانە خۆش بم که زولمیان لیکردوم، بهوانه ببهخشم که دهستی یارمهتیان نه گرتوم.

سەرجەم رەوشتە جوانەكانى نيو قورئانى وەگيرابوه نير ژيانى، بۆيە عائيشە دهیگوت: رموشته کانی ئهو، قورئان بو.

كه بهلَّنني دودا دويهينايه دي، دورُ منان پيشيّلكردني تاقه بهلَّينيكيشيان لوسور تۆمار نەكردوه، نەياندىوە يەيمانىكىش بشكىنى، ھەرچەندە ئەوان ھەر چاوپكىان کردبوه چوار چاو تا یهك هه لخزینی لا وهدی کهن، به لام مه حاله! نهو له ههمو ژیانیدا چ له شهرو ناشتیدا، چ له تورهیی و رهزامهندیدا، چ له کاروان و چ له مالی، همر به راستگویی و داسپاکی ژیانه کهی بردوته سهری. چون شتی وای لندهوهشنتهوه!

جارِنكيان پيارنك وادمى بيدا له شوينني بيبيني، پيغهمبهريش (صلى الله عليه و سلم) سی رؤژان لهسدریدك، له و جیگایه چاودرینی كرد، بؤنموهی وادهكهی جنبهجي بكا. له گهل جوله كهو ديانان پهيماني بهستوهو نهيشكاندوه، بهليني ينداون بهجني گهياندوه، ههرچهنده نهوان به درهندهترين شيواز دوژمنايهتيان کردوه. ئهو ههر دهبی وابی و له بهلیّنان بهوه فا بی و له جیّبهجیّکردنی پەيمانان پېشەوا بىخ، چونكە خۆى شەرىعەتىكى بەرەفار راستگۆى ھېناوەر لە هه لُوه شاندنه وهو شکاندنی به لَیْن و پهیمانان به توندی وریایی داوهو به حهرامی داناوه، ئەي ئەوە نيە كە فەرمويەتى:

آية المنافق ثلاث: إذا حدَّث كذب، وإذاوعد أخلف، وإذا اؤتمن خان '''

⁽١) أخرجه رزين أنظر المشكاة ٥٣٥٨ وتفسير القرطبي ٧٤٦١٧ .

⁽٢) أخرجه البخاري (٣٣، ٢٦٨٢)، ومسلم ٥٩ عن أبي هريرة رضي الله عنه.

نیشانهی دوروان سی شته: نه گهر بدوی دروّیان دهلّی، بهلّین بدا وهدوای دهخا، سپاردهی پیبسپیرن دهستی ناپاکی تیدهخا.

خواش پێي فهرموه:

﴿...وَأَوْفُواْ بِٱلْعَهْدِ إِنَّ ٱلْعَهْدَكَاكَ مَسْتُولًا ﴾"

پەيمان مەشكىنن، پەيمان لىپرسىنەومى ھەيە.

﴿ ٱلَّذِينَ يُوفُونَ بِعَهْدِ ٱللَّهِ وَلَا يَنقُضُونَ ٱلْمِينُقَ ﴾"

ئەوانەى كە پەيمانى خوا بەجى دىنىن و ئىتر ھەلىناوەشىنىنەوە.

⁽١) (الإسراء - ٣٤).

⁽٢) (الرعد - ٢٠).

وتارهكاني معليه و سلم)

﴿...وَقُل لَّهُمْ فِي أَنفُسِهِمْ قَوْلًا بَلِيغًا ﴾"

ئامۆژگاريان بدى و قسمى وايان لەگەڵ بكە كار لە ناخى دەرونيان بكا.

فهرمو له نامه ی و ته پیروزه کانی بروانه و روپه ره کانی ره واننامه که ی هه لله هوه روپه ره کانی که چه ند و ته ی به نابوتابن، چه ند روّح ده خه نه به رکاریگه ربی . له ده ربریندا پاراون، ده سته واژه کانی به شه وقن، رو خساره کانی رازاوه ن، واژه کانی هه لبر ارده ن، رسته کانی ره سه ن و توکه نه و ته کانی ده لینی میرگی پر له بون و به رامن، ده لینی باخچه ی پر له گول و گولزارن، که تازه تاویک بارانی به سه ردا باریبی و نانیک سروه ی به سه ردا هم لکردین، و ته کانی موعجیزه ی کورتبیری و روانیی به فه رموده یه کدا ده لین :

أوتيت جوامع الكلم 🗥

سەركۆي وتانم دراوەتى.

واختصر لي الكلام اختصارا (٣)

وته كانم بۆ كورت كراوەتهوه.

ئه گهر له فمرموده واتمنیه کانی* که نزیکهی (ده) همزار فمرموده دمبن، که

⁽١) (النساء- ٦٣).

⁽٢) أخرجه البخاري ٢٩٧٧ ومسلم ٥٢٣ واللفظ له عن أبي هريرة.

⁽٣) أخرجه البيهتي في الشعب ١٤٣٦ عن عمر رضي الله عنه وانظر كشف الخفاء ١٥-١٥١.

^{*} الاحاديث القولية

باسوخواسی دنیاو دوایی و سدربرده کانی رابردو و پدرجوه کانی (۱۱ داهاتوی گرتؤته وه، رامینی و بته وی له کاریگه رو پایه به برزی و په ندو پوخته و پاراوی وته کانی بفامی، فه رمو له گهل و ته کانی رهوانیژ ترین و زمان پاراوترین مرؤ فی به راوردیان پیبکه، نه وده م بؤت ده رده که وی که له به رده م چ و ته یه کی ناوازه و بیوینه داماوی. که ده چیه هو لیک سهیری نه و تابلویانه ده که ی که و ته نه مرو قسه نه سته قه کانی و تاربیژ و شاعیره به نیویانگه کان و پیاوه هه لیکه و توه کانی دنیایان تیدا را نوننراوه (۱۱)، سه رسام و کاریگه رده بی، به لام نه مجاره که سهیری و ته کانی پیغه مبه را رصلی الله علیه و سلم) ده که ی هه مو و ته کان له به رچاوتا ون ده بن و هیند کاریگه رو سه رسام ده بی، وه که بلیی پیشتر به هیچ و ته یه که سه سه رسام نه بویی ! ته نانه ته نه فوانه ی پیغه مبه رکاریگ و روه و خوره کانی قسانیش له یه کتری جوی ناکه نه و به شیویه کی تایب ته به و ته کانی پیغه مبه رکارتیک را و ده بن و نابوتاین کی ایب تای لاوم ده گرن.

پینه مبه ر (صلی الله علیه و سلم) دهیه وی ناموز گاریه کی نه و توی موعازی کوری جه به ل بکا، که سه ری هه مو ناموز گاریان و ده رمانی حه فت ده ردان بی، چه ند ده سته واژه یه کی کورت و پوخت و پر له سودو گه و هه رئاساو دلرفین و نامیز ره و شه نی پیده فه رموی:

اتَّق اللهَ حیثها کنت، وأتبع السینهٔ الحسنهٔ تمحُها، وخالق الناسَ بخلق حَسن (۱) له هدر کوی بوی له خوا بترسی، له پاشی گوناح چاکه بکه، پوشیده کاته وه، له گه ل خه لکیش به چاکی هه لسوکه و بیویستایه همان ناموژ گاری دوربری، بینگومان زوری دورست و دورودریژی ده کردوه، یا مانای ده کرده قوربانی و شه کان، یا و شه کانی ده کرده قوربانی مانا.

جاریکیان عوقبهی کوری عامر خوا لیّی رازی بیّ، لیّی دهپرسی (دهربازبون)^(ه)

⁽١) پەرجو: معجزة ،

⁽٢) رانواندن: خستنه روو، عرض.

⁽٣) ناب و تاب: تام و چير .

⁽٤) أخرجه أحمد (٢٠٨٤٧، ٢٠٨٩٤) والترمذي ١٩٨٧ والدارمي ٢٧٩١ والمشكاة ٥٠٨٣.

⁽٥) دەربازبون: نجاة.

چید؟ نهویش بینهوی زمانی تهتمله بکا یا دامینی، دهسبه جی پسته یه کی پاست و پروان و فامیده و سروش ناسای له زاری پیروزی ده پشکوی و ده فه رموی: کف علیك لسانك، ولیسعك بیتك، وابك علی خطینتك (۱)

زمانت بگرهو با مالْه کهت بتگریّته خو و بو گوناهه کانت بگریی.

جوان ته ماشاى نه و دابه شكاريه سيبانيه جوانه بكه، چهند پر له ماناو كورتبرن، ناشكرايه كه پيشتريش وه لامه كهى گهلاله نه كردوه، چونكه پرسيار كهر له هيكرا پرسيار دهكاو راوه ستاوه چاوه روانى وه لام دهكا، به په له يه يه ناموژگارى گهره كه جاريكى تر له گه ل ئيبنو عه بباسدا به سوارى كه رئ به ري گادا ده رفن و ههر له ريزه ناموژگاريه كى هيند كاريگه رو روانبيژانهى ده كا كه دل ببيته يه خسيرى و هه ركه س بيبينى نو قره نه گرى و بى به ره وپيرى. فه رموى: يا غلام! إني أعلمك كلمات: احفظ الله يحفظك، احفظ الله تجده تجاهك، يا غلام! إني أعلمك كلمات: احفظ الله يحفظك، احفظ الله تجده تجاهك، استعنت فاستعن بالله واعلم أن الأمة لو اجتمعوا على أن ينفعوك بشيء له ينفوك إلا بشيء قد كتبه الله لك، ولو اجتمعوا ان يضروك لم يضروك إلا بشيء قد كتبه الله عليك، رفعت الأقلام وجفّت الصحف. واعلم أن النصر مع الصبر، وأن الفرج مع الكرب، وأن مع العسر يسرا (۲)

لاوه! با چهند وتهیه کت فیرکهم: خوا بپاریزه ده تپاریزی، خوا بپاریزه ده گاته فریات، له خوشیدا خوا بناسه، له تهنگانه دا ده تناسی، نه گهر شتیکت خواست له خوا بیخوازه، نه گهر پشتت به ست به خوای ببه سته، بزانه نه گهر سهرجهم نهته دان کو ببنه وه تا سودیکت پی بگهینن، نایگهیهنن مه گهر نهوه ی خوا بوی نوسیوی، نه گهر دیسان کوببنه وه تا زیانیکت پی بگهینن، نایگهیهنن مه گهر

⁽١) أخرجه أحمد ٢١٧٣٢ والترمذي ٢٤٠٦ وابن أبي عاصم في الزهد ١٥١١ وصعحه عن عقبة بن عامر رضى الله عنه ل ١١٥٠.

 ⁽۲) أخرجه أحمد (۲٦٦٤، ۲۷۵۸، ۲۸۰۰) والترمذي ۲۵۱٦، والحاكم ۲۳۰٤ عن ابن
 عباس رضي الله عنهما وانظر المشكاة ۵۳۰۲.

ئەوەى خوا بۆى نوسيوى. قەلەمەكان ھەلگيراون و پەرەكان وشك بونەتەوە، بزانە كە سەركەوتن لەگەل ئارامگرتنە، دەربازبون لەگەل تەنگانانەدايە، سانايى لەگەل ئاستەنگاندايە.

ئیستا فهرمو چاو ببره نهو دهقه ناست بهرزهی رهوانبیژی و عمقل بکه به دادوهرت، نایا هیچ وتهیه کی مروقانت وه نهم وتهیه بینیوه؟ برگهکانی چهند بهپیزن، واژهکانی چهند بهچیزن، ماناکانی چهند بههیزن!. فهرمودهی (احفظ الله یحفظه: خوا بپاریزه دهتپاریزی) لهو رسته دانستانهیه(۱۱) که لهیادگهی بهیانبیژیدا هه لکولدراوه، که عمقلی ساغ له دیوه خانی رهوانبیژیدا دهست لهسهر سینه رادهوهستی و سهر داده خا. نهم راسپاردهیه گشت راسپاردهکانی لهنامیز گرتوه، گشت نامور گاریهکانی لهنامیز

نه گهر کهسینکی تر هه مان ناموژی دهربریبوایه ده یگوت: خوا بپاریزه به وه ی نه مره کانی جیبه جی که ی ، به هو ی نیعمه ته کانی ده تپاریزی . خوا بپاریزه به وه ی له نه همه کانی دورکه ویه وه ، له سزاکانی ده تپاریزی . له گه نجیتیدا خوا بپاریزه ، له پیریدا ده تپاریزی . نیتر برو دوی و لیستینکی دریژ له و شه دژماناکان و (نه گه روا بکه ی و اده یی)ی بو ریز که . به لام نه و فه رموی : (خوا بپاریزه ده تپاریزی) ، هیچ ده سته واژه یه و به که م قسه جوان و گه ش و روناکه ، داهینه رو دل و فین و کورت و پوخت و پر مانا بی .

له فهرمودهیه کی تریدا ده فهرموی:

إِمًّا الْأعمالُ بالنِّيّات '''

کارهکان به گویرهی نیازن.

ئهم دو رسته جوان و گشتیه، تمواوی مموداکانی ئهحکام و ثاقیدهو ثاداب و ئهخلاقی له دو تویّی خوّدا کوّکردوّتموهو بالّی بهسهر هممو ماناکاندا کشاندوهو تمواوی مهبهستهکانی دهربریوهو مانایهکی پر بهپیّستی گهیاندوه.

نمونهیه کی تر له و فهرمودانه ی که له ناکاو و به خورسکی فهرمویه تی شهویه که جاری کیان مندالی کی ده نساری، چوله که یه کی هه بو و یاری پیده کردو مردبو، دیشه لای پیغه مبه ر (صلی الله علیه و سلم)، نه ویش پیی ده فه رموی:

يا أبا عُمير ما فعل النُّغَير "'

عرمهرو که کوا جوجو که، چی لیهاتوه؟ تهماشای نهم دو رسته هاوکیش و سهرواداره جوان و هاوسهنگه بکه، که نه درزی تیدایه نه زیدهرویی. له جهنگی حونهیندا لهناو نهو مشاوهشیهدا هاواری دهکردو ده فهرمو:

أنا النبيُّ لا كذب أنا ابنُ عبدالمطلبُّ (۳) روّ نيه، پيغهمبهرم كورى عهبرولمه ته لليبم

خۆ ئەگەر زانايانى زمان و پيتۆلانى رەوانبېرى بيانەوى بەھەلمەداوان وتەيەكى . ئاوا بويۇن ناتوانن و بۆيان نايىخ.

سهیر نیه نهگهر پیخهمبهر (صلی الله علیه و سلم) زمان تهرو پاراوترین که س بی، چونکه پهرجوی ههره گهورهو نیشانهی ههره مهزنی نهو، قورنانه، که تهواوی قسهزان و شاعیران و عهرهبی عهرهبی زانان له ناستیدا دو شداماون. کهواته دهبی پیخهمبهری خاوهن نهم سروشه لهناستیکی ناوا بهرزی رهوانبیریی کهمهندکیش و نایابی نهوتو دایی، دلان سهرسام و شهیداکا.

⁽١) أخرجه البخاري (١،٥٤) ومسلم ١٩٠٧ عن عمر بن الخطاب رضي الله عنه.

⁽٢) أخرجه البخاري (٦١٢٩، ٦٠٢٣)، ومسلم ٢١٥٠ عن أنس بن مالك رضي الله عنه.

⁽٣) أخرجه البخاري (٢٦٤، ٢٨٧٤)، ومسلم ١٧٧٦ عن البراء بن عازب رضي الله عنه.

فهتواكاني عِلَيْ (صلى الله عليه و سلم)

﴿ وَيَسْتَفْتُونَكَ فِي ٱلنِّسَاءَ قُلِ ٱللَّهُ يُفْتِيكُمْ ﴾ " له مهسه له كانى ژنان ليتده برسن، ينيان بلني: خوا و الامتان ده داته وه.

پیفه مبه ر (صلی الله علیه و سلم) له زانستی فه توادا له لایه ن خواوه پالپشتی لیخراوه، خوا ده رگاکانی زانستی بو ناوه لا کردوه کلیلی گه نجینه کانی تیگه یشتنی داوه ته دهست، وه لامی هم که که سیخی به گویزه ی حالی نه و که سه داوه ته وه م له ناخیره تیش سودوه رگری، داوه ته وه له دنیادا چاك بسازی و هم له ناخیره تیش سودوه رگری، وه لامینکی پر به پیستی به بالای پرسیاراندا هه لبریوه، به جوانترین و ریك و رهوانترین شینواز ده ریبریوه، بابای بیسه ر چه شهی (۱) له و ته کان هه لم شریوه، ده تگوت به رله وه ی خاوه ن پرسیاری دیبی و به رله وه ی فه توای بو بدا، ژبانی نه و که سه که و به ناوه به بینچ و په ناو چونیه تی بیروبو چونه کانی ناشنا بوه، هم لبه یاره مه و بالپشتی په روه رد گاره وه ده هاتنه دی.

پیاویکی پیری پشت چهماوه دیته لای و لهبارهی کردهوهیه لینی دهپرسی، که تا ماوه بتوانی لهسهری بهردهوام بی، نهویش کردهوهیه کی بی دهسنیشان ده کا که له گهل حاله لاوازه کهی بگونجیت و لههمان کاتیشدا چاکترین کردهوه ناسانترین عیباده و ساناترین گویز ایه لی بی. بهدو - سی وشهی پوخت و

⁽١) (النساء - ١٢٧).

⁽٢) چەشە: تام، جێڙ .

پروه لامی ده داته وه، که رهنگه له یه کینکی تری پرسیبوایه، بینه وهی بیتاقه تی و پیرییه کهی لهبه رچاو بگری، پیده گوت: ما دهم خوری تهمه نت روی له ناوابونه، بویه تاماوی هه لیقوز وه و تا ده توانی له خواپه رستی خوت ماندو که. فه رمو ته ماشای نه و چه ندوشه جوانانه بکه:

لا يزال لسانك رطبا من ذكر الله (١)

با هدمیشه زمانت بهیادی خوا ته بین. بروانه چهند به جوانی وینای کردوهو چهند به شیرنی و به لیزانی مهبهسته کهی گهیاندوه، دهسته واژهیه کی نهوتویه، که بیسه ر به بهدوقه به به کرده و که هه نگاو هه لگری.

غهیلانی سهقه فی- که پیارنکی زهبه للاح و به هیزو به توانا دهبی، دیته لای و داوای لیده کا، کردهوه یه کی نیشان دا له خوای و هنزیك خاته و ، نهویش ده فه رموی:

عليك بالجهاد في سبيل الله

جيهاد بكه لهپيناو خوا.

بروانه چ کردهوهیه کی شایهن به حال و تین و توانای بن نهو که سه ده سنیشان کردوه، به راستی نه و په ری دانایی و زیره کی نیشان ده دا.

ئەبوزەپ كە پياويكى توپوو توند دەبىي ديىتە لاى و داواى ئامۆژگارى لىدەكات، ئەويىش سىي جاران پىي دەفەرموي:

لا تغضب توره مهبه" ثلاثا.(١)

بینگومان نهمه دهرمان و چارهی دهردی نهوه. دهرمانیک که له دهرمانخانهی پیخهمبهرایهتی نهبی نابهخشری، که دواتر نهم وشهیه بوه بنه و هیک له بنه و همکانی ناین و شهریعهت.

جاریکیان پیغهمبهر (صلی الله علیه و سلم) چاوی بهنهبوموسای نهشعهری

⁽۱) أخرجه أحمد (۱۷۲۲۷، ۱۷۲۲۵) والترمذي ۳۳۷۵ وابن ماجه ۳۷۹۳ وانظر المشكاة ۲۷۷۹.

⁽٢) أخرجه البخاري ٦١١٦ عن أبي هريرة رضي الله عنه.

دەكەرى بەسەر شاخى ھەلدەگەرى، پىيى دەفەرموى:

عليكَ بِلا حول ولا قوة إلا بالله، فإنّها كنزٌ من كنوز الجنة "

بلّی: هیچ ههول و هیّزی نکاری، مهگهر بهسای پهروهردگاری، نهم وتهیه گهنجینهیهکه له گهنجینهکانی بهههشتی.

ئهم وتهیه ده گهل بهسهر شاخ ههلگهران و ههلگرتنی کوّل و باران ده گونجی، چونکه نهوه دهسهلمیّنی که بهنده چ ههول و هیّزیّکی لهدهست نایه، نه گهر کوّمه کی خوای له گهلدا نهبی، نای که نهم ناموّژ گاریه چهند لهجیّگای خوّیه تی و چهند شایهن به و شویّنهیه.

همروهها لمبهرئهوهی که دهبینی نهبوزه لاوازیه کی تیدایمو کهم به رگه در واری ده گری ، فهرمانی پیده کا خوی له به رپرسیتی به دور بگری ، چونکه به رپرسیتی هم راسپاردهیه که له گهردنی ناده میزاد و همیش ریسوا بون و په ژیوانیی روزی رابونی له دوایه ، نه گهر شایه ن به نه رك و داخوازیه کانی هه لسو که و تی له گه لذا نه کری ، ویرای نهمه گه لا ده رگای تری خیروخیرات له به دوم که سانی وه کو نه بوزه روالایه . جا بروانه که پیخه مبه ر (صلی الله علیه و سلم) خاوه نی زیره کی و شاره زاییه که به تواناو به هم هی که کمکنی

﴿ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحَيُّ يُوحَىٰ ﴾"

هەرچى دەيلىن سروشىكە لەخواو، پىيىدەگا.

موعاز دەنێرێتە يەمەن و پێى دەڵێ:

إنك تأتي أقواماً أهلَ كتابٍ (٣)

تۆ دەچيە لاى گەلانىكى خاوەن كتىب.

تا موعاز بهناستی نهو خه لکانهی دمیاندویّنی شارهزا بی و حالهته که یان له به رچاو بگریّ و به جوّریّکی وا بیاندویّنی له گهل رِهوشه که یان بگونجیّ.

⁽١) أخرجه البخاري (٤٢٠٥، ٦٦١٠) ومسلم ٢٧٠٤ .

⁽٢) (النجم - ٤).

⁽٣) أخرجه البخاري (١٤٥٨، ١٤٩٦) ومسلم ١٩ عن ابن عباس رضي الله عنهما.

جاریکی دیکه لهگه ل موعازا به سواری که ری ده بن، ناموز گاری ده کات که ما فه کانی خوا له سهر به نده کانی و ما فی به نده کانیش له سهر خوا چین. نهم جوّره ناموز گاریه شایه ن به که سیّکی زاناو بانگبه ری وه کو موعاز زور له جیّگای خوّیه تی په په نهویش له لای خوّیه وه هه مان ناموز گاری به خه لکان راده گهیه نی و بهم پیّودانه ناراسته و ناموز گاری و ریّبه رایه تی خه لك ده کات. خوّ نه گه ر بیاباننشینی بوایه نه م جوّره قسه یه ی بو نه ده گونجا.

جاربکیان حوصه ینی کوری عوبه ید دیته لای و نهویش لنی ده پرسی:
"کم تعبد: چهند خوا ده په رستی؟" ده لین: حموت، یه کیان له ناسمانه و شهشیش له نه رزی. ده فه رموی:

من لرغبك ورهبك: كاميان لهپيناو ترس و تهماتن؟ دالمي: نهوى له ناسمانه.

دەفەرموى:

فاترك التي في الأرض واعبد الذي في السماء

کهواته واز لهوانهی نهرزی بینهو نهوی لمناسمانه بیپهرسته.

یاشان فهرموی:

قل اللهم ألهمني رشدي وأعذني من شرّ نفسي '''

بلّي: خوايه راستهريم بكهي و له بهديبي دمرون پهنام بدمي.

ئهم دوعایه له گهل حالی حوصهین ده گونجی، چونکه نه و له حاله تینکی گومان و دودلی و دوری له رئی راست ده ریا، بزیه نه وه ی بز ده شیا که راسته ریبون و خزیه نادان لهبه دیی ده رون، له خوا بخوازی، چونکه هه مو به لایه ك له ده رونه و مدرجا و ده گری.

هدروهها بدوه ناموز گاری عدلی کوری ندبوتالیبی کرد که بلنی:

⁽١) اخرجه الترمذي ٣٤٨٣ واللالكائي في شرح اعتقاد أهل السنة ١١٨٤ عن عمران بن حصين رضى الله عنه وانظر المشكاة ٢٤٧٦

الَّلهم اهدني وسدَّدني 🗥

خوایه هیدایهتم بدهی بمخهیه سهر راستهری.

نه مه له گهل حالی عهلی ده گونجی، چونکه نه و تا سه رده می دوبه ره کی و پهیدابونی فیتنه ژبا، بینگومان رهوشیکی ناوا تاریك و پر کاره سات و پر له همدراوه منگامه ی هموه ست و رای جوّراوجوّرو دژ بهیه کدا نه وه ده خوازی که داوای هیدایه ت و داوای راسته ریبون له خوای هم ره زیندوی را گر بکری . پاکی بو نه و پهروه ردگاره ی که رازی دلانی بو پیغه مبه ره که که ناشکرا کردوه، پهرده ی له سه رفامه پهنهانه کانی بو هملداوه ته و و دنیایه ک له تیگه یشتنی پیهد خشیوه دنیایه که له تیگه یشتنی پیهد خشیوه تیگه یشتنیک که له وه سه نا نایه ت.

پینه مبه ر (صلی الله علیه ر سلم) نه دیبین نه بو له هه گبه ی رؤشنبیریی خوّی هه لُگوزی و له زانیاریه کانی یادگه ی هه لُریوی سای نه و نه دیبانه ی که لهبه رهه می خه لُکان و له کلتوری مهردومانی قور زادو نه ژادخو لهوه، روزشنبیریه کی پیکهیناوه، به لُکو نه و مامو ستایه کی پایه به رزو له سه رچیخچون و و به رگه ردانی پاریزراو بو.

(١) اخرجه مسلم ٢٧٢٥ عن على رضى الله عنه.

⁽۲) هاتمران و پاتمران: شرِم و برِمی شیّواوان، وریّنه .

پاکیی میکانی (صلی الله علیه و سلم)

﴿ يَنَأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ إِنَّا آَرْسَلْنَكَ شَنِهِ دُا وَمُبَشِّرُا وَنَـذِيرًا ﴿ فَيَ وَدَاعِيًّا إِنْ اللَّهِ بِإِذْ نِهِ وَسِرَاجَا مُّنِيرًا ﴾ ".

خوا ته واوی به هره چاك و جوانه كانی به پنغه مبه ره كه ی به خشیوه و به تایبه ت چاود نری لنكردوه، تانه وهی بن ته سه رمه شقی چاكه كاری، نه و سه رچاوه ی فنربونی رنزو رنز كاربیه، كانگهی پله و پایه دارییه. هه نبه ت مه رجه نه و كه سی سه رمه شقی كه سان بی، خاوهن به رزترین و هوشت و ناكاری جوان بی، په یامبه ریش نه و كه سه یه كه له لایه ن په روه ردگاری هه نبر نز دراوه، تا خه نك به ره و جوانترین ره و شت و مه ردانه ترین هه نونست و پایه دارترین رنباز را پنش كا.

پنغهمبهر (صلی الله علیه و سلم) نهو پاك و پیروزویه، که دلّی بهناوی ژیان شوراوه تهوهو وهك به فر سپی و خاوین بوتهوه، ههرچی رق و کینهو نیرهیی و گزی و غهرهزه خوا له سینهی دهرکیشاوه، لهسهرجهم خهلکی به بهزهییترو چاکهوهرترو ریزهوانتره، ریزو حورمهت و نهرم و نیانی و بهخشندهیی بهتهواوی گوندو شارو دورو نزیکان راگهیشتره، دهرونی له گشت دهرونان سافتره، سینهی له سهرجهم سینان فرهوانتره، ویژدانی له ههمو ویژدانان خاوینتره. بینگومان نهو شایسته یه خاوهنی نهو ههمو پاکییه بین، چونکه بو سهرکردایهتی جیهان و چاکسازاندنی بونهوهران و راستهریکردنی مروفایهتی ههلبریردراوه.

﴿ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِلْعَكِمِينَ ﴾ "

ئیمه همر بۆیه تۆمان نارد که بهزمیی بیت بو هممو خملکی دنیا .

خەلكى ھاندەدا تورە نەبن و دەيفەرمو:

لا تغضب: توره معهه.

خوّشی له ههمو پالنهرو هوّیه کانی هه لمچون و تورپی بهدور ده گرت. بگره بالی نهرم و هیّمنی بهسهر تهواوی خه لکاندا راده هیّلا، ریّزو حورمه تی بوّ دهنواندن و دم گای لیّبورده یی له گشت که سیّ ده کرده وه. ده یفه رمو:

لا تحاسدوا (۲): ئيرسي بديدكتر مدبدن.

خۆشى لەو دەردە كوشندەيە دەپاراست، تەنانەت تاقە گەردىكى ئىرەيى و دلۆپىك كىنەشى لەناخىدا نەبو، خوا لەو سىفەتە بەدە پاراستبوى، بگرە مايەى بەشكردنى خىرو بىرو چاكىەكانى خوا بو بەسەر خەلكى. دەيفەرمو:

ولا تدابروا، ولا تقاطعوا

پشت لەيەكتر ھەڭمەكەن و پەيوىندى لەگەڭ يەكترى مەبرن.

خۆشى لەئاستى وتەكانىدا بو، پەرەى بەپەيوەندى خزمايەتى و چاكەو چاكەخوازى دەدا، سەردانى ئەوانەى دەكرد كە سەردانيان نەدەكرد، ئەوانەى زولمىكىان دەرھەقى دەكرد لىلىدەبورىن، ئەوانەى پىيان نەدەبەخشى پىلىدەبەخشىن. موحەممەد (صلى الله عليه و سلم) مەزنترىن بەندەى خوا بو كە ئەم ئايەتەى لا وەدىھاتىىخ:

﴿ ٱلَّذِينَ يُنفِقُونَ فِي ٱلسَّرَّآءِ وَٱلضَّرَّآءِ وَٱلْكَنظِمِينَ ٱلْفَيْظُ وَٱلْمَافِينَ عَنِ ٱلنَّاسِ وَٱللَّهُ يُحِبُ ٱلْمُحْسِنِينَ ﴾ "

ئەوانەي ركى خۇيان دەخۆنەومو لە خەڭك دەبورن.

(١) (الأنبياء - ١٠٧).

⁽۲) أخرجه البخاري (٦١١٦، ٦٠٧٦)، ومسلم ٢٥٥٩ عن أنس بن مالك رضي الله عنه هامش ١٢٧

⁽٣) (آل عمران - ١٣٤).

دەيفەرمو:

إن الله أوحى إلىّ أن تواضعوا "'

خوا سروشی بۆ ھەناردوم كە بينفيز بن.

ته واوی ماناکانی خاکیبون له ژیانیدا له شیّوه ی زندوترین دیمه ندا رهنگی دابوه وه. سواری که ری ده وه که وشه کانی جوت ده کرد، له سهر خوّلی داده نیشت، به ده ستی خوّی مه ری ده دوّشی، له گه ل پیران را ده وه ستا، گویّی له حال و سکالای که نیزان را ده گرت، میوانداری سه حرانشینانی ده کرد، ده چوه کوّری هه ژاران و له گه لیان تیّکه ل ده بود. ده یفه رمو:

خيركم خيركم لأهله وأنا خيركم لأهلي 🗥

چاکترینتان ئەوكەسەيە بۆ خاوخيزانى چاكترین كەس بى، منیش بۆ خاوخيزانى خۆم لە ھەموتان چاكترم.

ئهم فهرموده به جوانترین شیّوه له ژیانی خوّیدا رهنگی داهوهته وه لهمه پ خاوخیّزانه که یدا میهره بان و به سوّزو به زهبی بو، که ده هاته وه مالّی به بزهو پیکه نینه وه روی تیده کردن، ناسکترین گالّته و خوّشترین ره فتاری له گهلّدا ده کردن، له خزمه تکردنه کانی مالّه وه یارمه تی ده دان، به شیرنترین و شه سه رنجیانی پاده کیّشا و جوانترین گفتو گوی شه وانه ی له گهلّدا ده گورینه وه، دور له هه موره تی و توندوتیژی و سه رکونه یه ک ره فتاری له گهلّیان ده کردن.

﴿ وَإِنَّكَ لَعَلَى خُلُقٍ عَظِيمٍ ﴾ "

بەراستى تۆ لەسەر خورەوشتىكى بەرزى.

جارِنکیان که غهنیمه تی دابه ش دوکرد پیاوینك پنی گوت: به دادگهری دابه شی که نهی محمد (صلی الله علیه و سلم).

له وهلاميدا فهرموي:

⁽١) (أخرجه مسلم ٢٨٦٥ عن عياض بن حمار رضى الله عنه.

⁽٢) أخرجه الترمذي ٣٨٩٥ والبيهقي في السنن ١٥٤٧٧ عن عانشة رضي الله عنها.

⁽٣) (القلم - ٤)،

خبت وخسرت فمن يعدل إذا لم أعدل (١)

رەنجەرۆ و دۆراوم ئەگەر دادگەر نەبم، جا ئەگەر مىن دادگەر نەبم كى دادگەرە؟!

راستی کردو دروستی فهرمو، لهسهرتاپای جیهاندا لهوی دادگهرتر نیه، خوّ نهگهر ثهو دادگهر نهی داد لهدنیا دهبری تتهوه مهشخه له کهی ده کوژی تتهوه و خه لُك ریّبان بهریّی داد ناکهوی. نهگهر داد، حوکمه کانی نهو نه بی چیتره ۴ نهگهر داد که سیّك بوایه پرسیاری لیّبکرایه که کی دادگهرترین بونهوه ۱۵ ده یگوت: محمد (صلی الله علیه و سلم).

له دادگهری حوکمه کانی بروانه ته نانه ت له ناست خودی خوشی ههر دادگهر بو، داوای له هه ندی یاوه رانی کردوه ما فی خویانی لی بستینن، سویندی خواردوه نه گهر فاتیمه ی کچیشی دزی بکا دهستی ببری، له هه ق بو که سی لانه داوه، له حوکمه حه ددیه کان تکای که سی قبول نه کردوه. نوسامه ی کوری زمید که خوشه ویسترین که س بوه له لای، جا کاتیک تکا بو مه خزومیه که ده کا. پیغه مبه ر (صلی الله علیه و سلم) هاوار به رویدا ده کات و ده فه رموی :

أتشفع في حدّ من حدود الله 🗥

تكا بۆ جيبهجينه كردنى حهددى خودا دەكمى؟

جارِنکیان لهنیران زوِبیرو پیاوِنکی ئهنساریدا ناوبژی دهکات، پیاوه ئهنسارییه که ده لُی: بویه نهو حوکمه دهده چونکه زوییر کوری مامورژنته؟ مهبهستی صهفیهی مامورژنی پیغهمبهر (صلی الله علیه و سلم) بو، لهمبارهیهوه خوا نهم نایهتی دابهزاند:

﴿ فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَكَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي آنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمًا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا شَلِيمًا ﴾ "

⁽١) أخرجه البخاري، ٣٦١٠ ومسلم ١٠٦٤

⁽٢) أخرجه البخاري (٣٤٧٥، ٦٧٨٨)، ومسلم ١٦٨٨ عن عائشة رضي الله عنها، ل ١٣٠ .

⁽٣) (النساء - ٦٥).

سویند به پهروهردگارت، نابنه خاوهنی بروا، تا تو نه کهن نه کهن به دادوهری کیشه کانیان، به ههر فهرمانیکی توش بیدهی، رازی بن و ختوکه نه خهنه دل. نهوهنده به سه که خوا شایه تی له سهر دادگهری پیغه مبهره که ی و راستگویی حوکمه کانی و دروستیی ناویژیه کانی داوه.

ئه و خوی بهرپاکهری دادگهری و روخینهری کوشکی ستهم بو له جیهاندا، دوست و دوژمن و یارو نهیاران دانیان بهم ئاکارهی ناوه.

ندوه بکه بهپیّوهری رموشته هدره بهرزهکانی، که هدرچی بانگدوازی بق کردوه خوّی یهکدمین کهس بوه پهیروی لیّکردوه، کردهکانی راستخدرموهی وتهکانی بون، ئاکارهکانی ئاویّنهی ناخی بون، ئهندامهکانی سهربازی دلّی بون.

جوانیی دیمه نه که ی ناونیشانی کتیبی به ها به رزه کانی بو، ده رگای کوشکی چاکیه دره وشاوه کانی بو، جوانترین ده موچاو روناکترین نیرچه وان و گهشترین سیماو روخساری هه بو، پیستی ته نك بو، بونی خوش بو، ناره قه ی ساف بو وك مرواری، بونی میسکی لیده هات، نه نه سده در ناره قه هیچ ناوریشمی نه داوه هینده ی ناوله پی پیفه مبه ر (صلی الله علیه و سلم) نه رم بی، هیچ میسك و عه نبه ریکیشم بون نه کردوه له بونی پیغه مبه ر (صلی الله علیه و سلم) خوشتر بی او که ته وقه ی له گه ل ده کرد تا چه ندین روژ ناسه واری بونه خوشه که ی له اله که ناوله ی ده مایه وه.

پنهممبهر (صلی الله علیه و سلم) خاوهن سۆزنکی بهجونش بو، دلنکی زیندوی ههبو، بهقسه ی خوش پنده کهنی و به گالتان ده شنایه وه، به هه لویستان کاریگه ر دهبو، به درایی هاتبایه وه دلی نهرم دهبو، زگی به شتی بسوتابا ده گریا، ترسی خوا دلی داگیر ده کرد، له ناشتیدا له هه مو که س وه فادار ترو له هه مو دوستان به پنرتر بو، له شه پیشدا له (با) ش توند تر هه لیده کردو له تیژه نیش تیژ پوتر بو، بیبه خشیبایه له هه مو که سنکی بن نه م ناسمانه ده ستوالاتر بو، پنیوابو قومی ناو ده به خشین، که ره زامه ندی ده دورد بری دله کان پر ده بون له فه ره حنایی و کور

⁽١) أخرجه البخاري، ٣٥٦١ ومسلم ٢٣٣٠ .

ناوهدان دهبوهوه گهرموگوری تیدهکهوت، که له ههقیکا توره دهبو له شمشیر گردهبرترو له روز گاریش به تالوکهتر تاوی دهدا.

به ددانیکی تهزره ئاسا پیده کهنی، به ئهسرینیکی باران ئاسا ده گریا، به دهستیکی ههورئاسا دهیبه خشی، به رویکی سپیده ناسا رویه روی خه لک دهبوه و هاوکو رانی له قسه کانی بیزار نه دهبون، هاوه لانی له هاورییه تی وه رز نه دهبون، نه وی بیناسیبایه نه ده ده ده بین بین جیابیته و ه وی بیناسیبایه نه ده ده وی بیناسیبایه نه ده ده وی بیناسیبایه نه وی بیناسیبای وی بیناسیبایه نه وی بیناسیبای نه وی بیناسیبای بیناسیبای نه وی بیناسیبای نه وی بیناسیبای نه وی بیناسیبای نه و بیناسیبای نه وی بیاند و نه وی بیاند و نه وی بی بیاند و نه وی بیاند و نه وی بیاند و نه وی بیاند و نه وی بیاند و

به جلیّکی رونگ سوری جوانی کراوه به رویّکی گهش و شادهوه بیّ جهژن دهردهچو، جوانترو شادمانتر له خودی جهژن و شادمانیه کهی. جهژنی همره گهورهی یاوهران نهوهبو که بیبینن و گوی له وته کانی راگرن و چیّر له دیداری وهرگرن، به دلّی کزوّل و چاوی به فرمیّسك و رو له خوایی ده چوه نویّری بارانان، مسولمانان گهوره ترین پهندیان له روخساری له خواترسانه و له فرمیّسکه راستگوّکان و دیمه نه کاریگهره کانی نه و داوه رده گرت.

به دلّیکی قایم و ورویه کی به رزو به پروحیّکی کوّلنه ده رهوه ده چوه مهیدانی شه پی و شه پی گهرم ده کرد، پیزی دوژمنان له پروبه پروبونه و بیدا داده ته پین و له هملّمه ته مهرده کانی ده پرینگانه وه (۱). نازاترین سه حابه له گهرمترین گهرمه ی شه پدا خوّی به وی ده پاراست، کاراترین تیرها ویژ له ساتی مه رگ و ماندا خوّی له په نای وی ده نا.

خۆشەويستىي كالله عليه و سلم)

﴿ فَٱلَّذِينَ ءَامَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا ٱلنُّورَ وَاتَّبَعُوا ٱلنُّورَ اللهِ عَلَيْ اللهِ عَلَيْ اللهِ اللهُ اللهِ اللهِ اللهُ ال

نهوانهی بروایان پیهینناوهو پشتیانگرتوه و یارمهتیان داوهو وهدوی نهو نوره چون، که له گهلی نیردراوه.

لا یؤمن أحدکم حتّی أکون احبّ إلیه من والده وولده والناس أجمعین (۱) کهستان نابنه برواداریّکی تمواو تا منتان لهباوك و مندال و گشت خهلّکی خوّشتر نمویّ.

نه وکه سی ژیانی یاوه ران بخویننیته وه نه وه به دی ده کا که خوشه ویستیه کی به که فوکول و نیجگار راستیان بو خودی پیغه مبه ری نازیز هه بوه، خوشه ویستییه که دل و ده رون و هه سته کانی داگیر کردون، ته نانه ت له خوشه ویستی دایك و باوك و کورو خیزانیش گه وره تر، خوشه ویستیه که له ناخی دل و له کانگه ی روحه وه هملقولایی .

به لام ناخر برچی ناوا خرشیانویستوه؟ که له تهواوی میرودا هیچ گهل و نعته ویده نه نهوه، به قهد خرشهویستی یاوهران بر پینه مبدر، پیشهوا یا ریبهر یا براگهوره یا سهرکرده یا ماموستاکهیان خوشویستین. سهرو مالیان لهری

⁽١) (الأعراف- ١٥٧).

⁽٢) أخرجه البخاري ١٥، ومسلم ٤٤، عن أنس رضى الله عنه.

دادهناو خوّیان ده کرده قوربانی، لاشه ی خوّیان ده دایه به ر تیرو رم و دهبونه ممتال و قه لفانی، تا نه و بریندار نه بی و دور بی له تیغی دورٔ منانی، ههندیّکیان پروهور و لیّیان نه پروانیوه له به ر قه در گرتن و پیّرلیّنانی، هی وا هم بوه به رهوییری ممرگ پرویشتوه نه یشکاندوه فه رمانی، نه که هم ر مه رگی له به رچاو نه بو بگره پیّیوابو ده چیّته زهماوهندی ژنهیّنانی، هم بو وه ک نوّشینی ناوی زولال شه هیدیی هملمنویشی و بیمنه ت بو له نه مانی، چونکه پربه دل خوّشیاندهویست نه و پهیامبه ری جیهانیی. نه ویان هیّند له به ردل بو، قه ت دلّیان نه ده شکاندو بگره بیّدلی خوّیان ده کرد و دلی نه ویان پراده گرت، خوّیان ماندو ده کرد له پیّناوی همسانه وه ی، خوّیان برسی ده کرد له پیّناوی تیربونی، ده نگیان له ده نگی به رزتر همانه ده کرده و دو کاروباری خوّیان پراییشتر نه ده کرد، ده ستیان له کاری همانه ده گرت مه گه ر به پرس و فه رمانی، هم نه و فه رمانده و پیشه دای و پیشه وای پیروزیان بو، که سیّکیان له و به خو شه ویستتر نه ده زانی.

پاندهرو هزکانی نهم خزشهویستیهش نهمانه بون: له سهروی ههمو هزکاران نهوهبو که پیغهمبهری خوایهو لهناو تهواوی مهردوم و جنان ههنبریزدراوهو پهیامی پی سپیردراوه، تا له تاریکاییهکان پزگاریان کاو بیانخاته سهرریی پوناك، تا بهرهو بهههشتیك بیانبات که بهقهد نهرزو ناسمانان بهرههراوه.

نهوهشیان بو ناشکرا ببو که پینهمبهر (صلی الله علیه و سلم) پیشهوایه کی کامل و خاوهن چاکهو بهخشنده بی بیوینه به ناکاره پیروزو رهوشته بهرزه کانی ههموانی یه خسیر کردبو، لایان رون بو تا پتر لیی نزیك ببهوهو تا زیتر گویرایه لی بن پتر له کلّهو کولّی بیبروایی و نه فامیتی دور ده کهونهوه و زیتر بهبههشتی فرهوانی ئیمان ئاسوده دهبن، چونکه نهو به نیزنی خوا گیانی له چلّك و چههلی ههوه ستپه رستی و دهرونی له گوناح و دژوینی هاوه لپه رستی و ویژدانی له ماك و قریری گریانی پر لهریزو حررمه تی کردن، شادی به سینه یان کردنه وه دوای نهوه ی تهمه نیکیان له دودلی و نیگه رانی و خهم و نائارامی به سهر برد، کوشکی یه قینی له دلّدا دروست کردن و نیگه رانی و خهم و نائارامی به سهر برد، کوشکی یه قینی له دلّدا دروست کردن

دوای نهوه ی له کاولگه ی دود لی و گومان و لارتیی (۱) ویل ببون.

به له بانگهوازه که ی، وه ک ناژه لان سه رگه ردان بون، نه خاوهن برواو ریزشوین و نویژ و

زه کات بون، نه خاوهن روناکی و رینگه ی بنیات بون، له ژیانینکی تاریك و بتپه رستانه و

زیناکاری و مهیخوری و خوینریوژی و تالان و برو کاری ده گوزران، چ پهیام و

خهبه ریکیان لهباری خواو ناخیره تا پی نهبو، له گوم رایی چه قی بون و نوقم دهبون.

دلیان لهبه ردی ره قترو ناخیان له شه و تاریکترو حالیان له مردن په شیوتر بو،

عه قل و خوین و ناموسیان پاریزراو نهبو، مالیان حه لال نهبو، ده رونیان نارام

نهبو، ره و شتیان په سند نهبو، کو مه لگهیه ک نهبون ریزی چاکه یان له لابی، گهلینک نهبون روی داکوکییان له لهبیرورا بین.

جا خوا که ویستی مرؤ قایه تی رزگارو به خته و مر بکاو ره وشی به چاك بسازینی موحه مه دی ره وانه کرد، ده تگوت خه لك تازه وا له دایك بونه ته وه، تازه دنیا روی گوریوه و زهوی به رگیکی دی پوشیوه، سروش له لایه ن خوای داناوه بو سه رندم پیشه وایه داده به زی به به بریل به یا نیزاران شه ریعه تی بو ده هینا، شه ریعه تیك ره شکه ره وه ی هه مو شه ریعه ته کانی تر بو، مایه ی خوشبه ختی به ندان و چاکسازی مه ردومان و ناوه دانی بو بو زهوی. مزگه و ت دروست ده کران، به نده و کویله ره ها ده کران، دل ناوه دان دهبونه وه، جهسته پاك ده بونه وه، نویش ده کران و قورنان ده خورین رایه وه، ناید ته شیده کرایه وه و واتای فه رمودان هه له دادی هه له ده رشدی ده که ده می کایه و هو گه له هوای نازادی هه له ده شدی .

﴿ هُوَ ٱلَّذِى بَعَثَ فِى ٱلْأُمِيِّتِ َنَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَشْلُواْ عَلَيْهِمْ ءَايَنِهِ، وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ ٱلْكِنَنَبَ وَٱلْحِكْمَةَ وَإِن كَانُواْمِن قَبْلُ لِغِي ضَلَالِ ثَمِينٍ ﴾ "

خوا لهناو نهخویدندهواراندا پیغهمبهریکی بن ناردن، تا به نیشانه کانی خوایان ناشنا بکا و له گوناح پاکیان بکاتهوه و فیری قورنان و داناییان بکا، ههرچهند له پیشودا لهوپهری گومراییدابون.

⁽١) لاريّيي: انحراف .

⁽٢) (الجمعة - ٢).

یاوهران پیّغهمبهریان (صلی الله علیه و سلم) خوّشدهویست چونکه نهو خوای پیّناساندن و ریّی رهزامهندی خوای پی ناشناکردن و بوّ ریّگهی راست هیدایهتی دان. ههرچهندی خوّشیانویستبیّ هیّشتا ههرکهمه، چونکه ههر نهوان بون لهبهر بتپهرستی لهسهر دهمدا کهتبون و ههمبهری بهردان دهپارانهوه، بهلام پیّغهمبهر (صلی الله علیه و سلم) هات و زایهلّهی دا:

قولوا لا اله الا الله تفلحوا 🗥

بلَّيْن خوا يەك خوايە رِزگار دەبن.

نویژی پیکردن و فدرموی:

صلّوا كما رأيتموني أصلّى '''

چۆنتان دىيو، كە نويىر م كردو، ئېيوەش ئاوا نويىر بكەن.

حدجي پێکردن و فدرموي:

أخذوا عنى مناسككم (٣)

رينور هسمه كانى حهج لهمنهوه ومركرن.

سوننهتی فیرکردن و فهرموی:

من رغب عن سنّتي فليس مني 😘

ئهوهی له ریوشوینی من لادا، لهمن نیه.

بهرهو تعقوا ههلینان و فهرموی:

انّ اتقاكم واعلمكم بالله انا (٥٠

من لهههموتان بهتهقواترو خواناسترم.

(١) أخرجه أحمد، ١٨٥٢٥ والحاكم ٣٩.

(٢) أخرجه البخاري ٦٣١ .

(٣) أخرجه مسلم ١٢٩٧.

(٤) أخرجه البخاري، ٥٠٦٣ ، ومسلم ١٤٠١.

(٥) أخرجه البخاري، ٢٠.

خوا بهسای نهو پیخه مبه ره ناگر رزگاری کردن، له کویزیدابون چاوی رونکردن، له نه فامیتیدابون زانستی پیدان، پاشی نهوهی که به دکاربون حالی چاك کردن، پاشی نهوهی که گومرابون رینوینی کردن، پاشی نهوهی که سه رگهردان بون له راسته ریگا شاره زای کردن.

چۆن ياوەران و بگره سهرجه مسولمانان خۆشياننهوى، لهكاتىكا ههر دەسنويتۇيكى كه هملىگرن، ههر نويتۇيكى كه بيكەن، ههر رۆژويكى كه بيگرن، ههر حهجيكى كه بيكهن، ههر باوەريكى كه بيهينن، ههر رەوشتىكى كه بينوينن، محمد (صلى الله عليه و سلم) يان لهبهرچاوه و له ديدارى دەروانن، ههر چاكهيهكى كه بيكهن محمد (صلى الله عليه و سلم) پيشهوايه! ههر كاريكى كه بيكهن تا له خوا نزيك ببنهوه، ههر محمد (صلى الله عليه و سلم) پيشكهن و سلم) پيشكهن محمد الله عليه و سلم) بيشكهن دو سلم) بيشكهن دو سلم) بيشكهن دو سلم) بيشكهن محمد الله عليه و سلم) بيشكهن جوان كه پيشكهشى برسورايه، ههر خزمهتیكى جوان كه پیشكهشى بكهن، ههر محمد (صلى الله عليه و سلم) نمونهو وينهى ههره بالايه.

بینگومان ئینسان بهوه بهختهوهر دهبی، که بینته سهر رینگای ئهو پیشهوایه، چونکه ئهو تاقه کهسینکه که لهههر شویننی بی ههن و رهوا لهو جینگایه، ههمو وتهیهك بهوتهو كردهوهو حالمهتهكانی نهو تهرازو دهكرین و دهپیورین.

بهرهكهتى عِلْمُ (صلى الله عليه و سلم)

بهره که ت له گه نیداو له لای نه و دا داده باری. و ته کانی موباره ک بون، و ته یه کی کورتی ده فه رمو، به لام نه وهنده به نابوتاب و به ره وانی ده ریده بری و نه وهنده په ندو نام قرر گاری لیده چوری، عه قلی مهردومی سه رسام ده کرد، و تاری نه و توی ده داو خوا هیند سودو به ره که ت و کاریگه ری پیده به خشی، که به هه زار ناواز ده نگداته و و نه وه به نه وه ی بداته وه.

عومریکی مویاره کی به سه ربرد، بیست و سی سالان په یامی خوای به خه لکی پاگهیاند، نه وه نده خیروبیرو سودو زانست و نیمان و سه رکه و تن و چاکسازیه ی له رماوه یه دا به خه لکی به خشی، به ده یان سه ده و روز گاری دورودریژ نابه خشری، له ماوه ی بیست و سی سالدا توانی په یامه که ی پاگهیه نی و راسپارده که ی بگهیه نی و قور نان فیری خه لکی بکاو ریوشوینه کانی بلاوکاته وه، همروه ها بیبروایی له ناوبه ری و و ده و له تی داد دامه زرینی و مه زنترین شارستانی که مرؤقایه تی به خویه وی دیوه بینیته دی.

فدرمو تدنها له یدك روّر له روّره به بدره که تدكانی بروانه که روّری قرربانی کردندو ریّککه و تی دی زیلحیججه یه، له و تاقه روّره دا نویّری به یانی له موزده لیفه به خدلّکی کردوه پاشان به زیکرو پارانده به بدره مینایی روّییوه، خدلّکه که ی به چوّنیه تی حه جکردن ناشنا کردوه و وه لامی پرسیاری حاجیانی داوه تدوه، پاشان ره جمی شدیتانی کردوه، پاشان سدری تاشیوه، پاشان چوه ته مزگه و تدوانی به دهوری که عبددا کردوه، پاشان نویّری نیوه پوی کردوه، و روّای نه مانه خدلکیشی ناراسته کردوه. هدمو نه مانه ی به یه که دانه

رِوْژُ تا نویْژی نیوه پو ندنجام داوه، کهچی تاکه نامرازی گواستنه وهشی وشتر بوه و پنگاکه شی دورو قهر مبالغ بوه خهلك بو پرس و را رایانگرتوه. سوبحانه للا له و خوایدی که به ره که تی خستوته سه رجم ساته کانی تهمه نی.

نه و شتی به جیده هیشت به ره کهت بو، به لای دو گوْ پر ده بوری که مردوی کیان تاره تی میزی به باشی نه کردوه و خوّی به جوانی پاك نه کردوه، نه وه تریش دوزمانی کردوه، یه که و لقه داری کی له سه ر گوْ په کان چاندو فه رموی:

أرجو أن يخفُّف عنهما من العذاب حتّى تيبّسا '''

ته ماخوازم تا وشك دهبن، خوا سزایان له سهر سوك كا. بینگومان نهم كاره تایبه ت بوه به پیغه مبهر (صلی الله علیه و سلم) و بن كه سینكی دی دروست نیه و خوا نهم به ره كه ته ی ته نها به پیغه مبه ربه خشیوه.

⁽١) أخرجه البخاري (٢١٦، ٢١٦)، ومسلم ٢٩٢ ، عن ابن عباس رضى الله عنهما.

لا دهبری و حالیان دهپدشوکی و خدریك دهبی بههیلاك بچن، پیغهمبهر (صلی الله علیه و سلم) فهرموی كوندهیه کم بو بینن كهمی ناوی تیدا بی، ههندی ناوی بهسهر دهسته پاك و موباره که کانی داکرد، ئیتر ناو له بهینی پهنجه کانی هم لقولین، خهلك دولكه و كونده کانیان هینا پریان کردو و شترو و لاخه کانیان ناودا، همروه ها تیریان لا خوارده و دهسنویویان پی هملگرت و خویان پی شوشت.

﴿ أَفَي حَرُ هَاذَا أَمْ أَنتُم لَا نُبْعِيرُونَ ﴾"

ئاخۆ ئەمە جادو، يا ئۆرە كويرېونەو نايېينن؟.

خوا بهرهکهتی بهسهر نهم دهسته پاکهی داباراندوه، که قهت دزی و گزی و تالان و بروی پینهکردوهو خوینی کهسی پینهرشتوه.

سه عدی کوری نه بو وه قاص نه خوش ده که وی و تایه کی زور گهرم ده یگری، پیغه مبه ر (صلی الله علیه و سلم) سه ردانی ده کات و ده ستی موباره کی ده خاته سه ر سینگی، سه عد هه ست به سارداییه کی به فرناسا ده کات و به ثیرنی خوا شفای بو دی. سه عد دوای تیپه ربونی چه ند سالیکیش ده یگوت: نیستاش هه ست به و سارداییه ی سه ر سینگم ده که م.

پاشماوه ی ناوی دهسنویژه که ی به سه ر جابری کوری عبدالله دههپرژینی و به نیزنی خوا له نهخزشیه که ی چاك دهبیته وه له مینایی و له روزژی قوربانیدا سهری ده تراشی و موه کانی لاراستی پرچی به نهبوته لحه ی نهنساری دهبه خشی، له پای نهوه ی که له ناو له شکردا ده نگی به قه د سه د سوار چاکان به رز بود، موه کانی لا چهپیشی به سه ر خه لکی دابه ش کردو خهریکبو ببیته شه ریان و هه رکه س ده یویست به ری که وی، هی وا هه بو تاله مویکی به چنگ که وت، هم بو یه یه ناله مویک ی ده به خشی، هم بو یه و موه که ی ده خوارده و یار چه یه که وی ده به دوریکه ی ده خوارده و موه که ی له ناو هه لدنناو ناوه که ی ده خوارده و .

ئەبومەحزورە لەوكاتەى مندال بو، پنغەمبەر (صلى الله عليه و سلم) دەستى بەسەر پرچى دادىنى، سويند دەخوا تامابىي ئەو پرچە نەتراشىي كە بىغەمبەر (صلى

الله علیه و سلم) دهستی بهسهردا هیّناوه، جا تا مردیش مویّکی لا نهتراشی. مندال جامه ثاو و شیریان دههیّنایه لای و پهنجهی مویارهکی تیّههلّدهناو به ئیزنی خوا دهبوه بهرهکهت و شیفا برّیان.

سهربرده موباره و موعجیزه پیروزه کانی له ژماره نایهن، لهههر شویننی بوایه و بو همرکوی سه فهرو سهردانی بکردایه، بهره کهت و خیروبیری هه لده پرژاند.

پهروهردهکاریی کی (صلی الله علیه و سلم)

﴿...يَتُ الْوَاعَلَيْمِ مَايَنِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ ٱلْكِنْبَ وَٱلْحِكْمَةَ . ﴾"

به نیشانه کانی خوایان ناشنای ده کردن و له گوناح پاکی ده کردنه و و فیری قور ثان و دانایی ده کردن.

إن الله رفيق يحبّ الرفق، ويعطي على الرِّفق ما لا يعطي على العنف (۱) خوا زوّر نهرمه و نهرميشى خوّشدهوى، ئهوشتى له پاى نهرمى دهيهخشى، سهبارهت به توندوتيژى نايبهخشى،

پیفه مبه ر (صلی الله علیه و سلم) په روه رده کاریکی لیزان بو، له فیرکردن نه رمونیان بو، دهیفه رمو:

ما كان الرفق في شيء إلا زانك، وما نزع من شيء إلا شانه (٣) ندرمونياني لهههر شتيكدا بي جواني دهكا، لهههر شتيكيش دامالدري ناشريني دهكا. زور به ندرمي دهجوه دلان، خوا لمبارهيهوه فهرمويهتي:

﴿ فَبِمَا رَحْمَةِ مِنَ ٱللَّهِ لِنتَ لَهُمٌّ وَلَوْكُنتَ فَظًّا غَلِيظً ٱلْقَلْبِ لَٱنفَضُّواْ مِنْ حَوْلِكَ...﴾"

⁽١) (الجمعة - ٢).

⁽٢) أخرجه البخاري ٦٩٢٧ ومسلم ٢٥٩٣ عن عائشة رضى الله عنها.

⁽٣) أخرجه مسلم ٢٥٩٤ عن عائشة رضى الله عنها.

⁽٤) (آل عمران - ١٥٩).

بهسای بهزمیی خوایه که تل هیّنده لهگهلّیان نهرمی، ئهگهر کهسیّکی توندوتوړهو دلّرهق بای، بلاومیان لیّدهکردی .

پیّغُهمبهر (صلی الله علیه و سلم) نهو کهسه بو که پتر له ههمو خهلکان، رهوشتهکانی قورئانی دهنواند، بزیه نزیك و خوشهویست بو لهناو دلان.

بیابانییه ک دیّته لای و دوای شایه تمان ده لمّی: خوایه ره حم به من و به محمد بکه ی و به که سی تر نا.

ئەرىش دەفەرموى:

لقد حجرت واسعا 🗥

رەحمەتى بەرھەراوى خوات بەرتەسك كردەوه.

پاشان بیابانییه که هه لله همه و له په په گهیه کی ناو مزگه و تی دهمیزی، هه ندی له سه حابه کان دهیانه وی تیپروکه نی و لیده ن، به لام پیغه مبه ر (صلی الله علیه و سلم) لیناگه پی و داوای دولکه بی ناو ده کات و به سه ر جیمیزه که ی داده کا، پاشان بانگی بیابانییه که ده کات و به و ته یه کی نه رم و به په و شتیکی زور جوانه و پیده لی:

إن هذه المساجد لا يصلح فيها شيء من الأذى والقذر، وإنها هي للصلاة والذكر و قراءة القرآن (٢)

مزگهوتهکان بو نویژ و زیکرو قورِئان خویندنن و ناشی شتی پیس و قیزهونیان تیدایی.

بیابانیه که بهم نهرمییه سهرسام دهبیت و ده گهریتهوه لای هوزه کهی، بهرهو نیسلام بانگیان ده کاو نهوانیش دهبنه مسولمان.

کوریژ گهیه ک لهسه ر سفره ی خواردن له گه ل پیخه مبه ر (صلی الله علیه و سلم) داده نیشی، که خواردن دهخوا دهست بز ههمو لاکانی له گهنه که دریژ ده کا.

به لام پینه مبه ر (صلی الله علیه و سلم) خوی لا گرژ ناکات و به سه ر خوی

⁽١) أخرجه البخاري، ٦٠١٠ عن أبي هريرة.

⁽٢) أخرجه مسلم، ٢٨٥ عن أنس بن مالك رضى الله عنه.

نايشكێنێتەوە، بەڵكو زۆر بە نەرمى پێى دەڧەرموێ:

سمّ الله وكل بيمينك وكل ممّا يليك ""

ناوی خوا بیندو لدلای خوتدوه بارو هدلگره.

جوله که یه دینه لای و دولمی: (السّام علیك: مهرگت له سهر بین) عائیشه ش دولمی: (وعلیکم السّام واللعنة: مهرگ و نه فروت له سهر نیّوه ش).

پیّغهمبهر (صلی الله علیه و سلم) دهفهرموی:

يا عائشة، ما هذا؟ إن الله يكره الفحش والتفاحش، وقد رددت عليهم ما قالوا، فقلت: وعليكم (٢)

ئهى عائيشه ئهمه چيه؟! خوا رقى له جوين و شهر وجوينانه، من ههر ئهوهنده وهلاميانم دايهوه كه وتم! وعليكم! لهسهر ئيوهش.

له فهرهه نگی ژیانی پیخه مبه ر (صلی الله علیه و سلم) و که شکو لّی روه شته که یدا تاقه و شهیه کی ناشرین و نالایه ق و ته نانه ت جوینی کیشی تیدا نیه ، بگره هه موی هه ر بینگه ردو بی له که و بی ماك و پاك و نه رم و پر نه مه کن . چون که پیخه مبه راصلی الله علیه و سلم) نیعمه ت و ره حمه تینکی هیدایه تکاری خوایی و به ره که ت و خیروبیرینکی به برستی به رده وامه بو مروقایه تی .

پیغهمبهر (صلی الله علیه و سلم) لیکدا لیکدا کوّری ناموّر گاری بو یاران نهبهستوه، نهبادا توشی بیّزاری و وهرسی بن، بهلکو ناوهناوه ناموّر گاری دادهدان و ماوهماوهش هیچی بو نهده فهرمون، تا گوروتین به دهرونیان وهربیّتهوهو دلّیان نارام بیّتهوه، ناموّر گاریه کانیشی کورت و پوخت و پاراو بون، فهرمانی بهوهش کردوه که نویژه کان زوّر دریّر نه کریّنهوهو وتاره کان دریّر دادر نهبن و خهلّك نهخهنه ههراسانیهوه، دهیفهرمو:

إن قصر خطبة الرجل وطول صلاته مننة من فقهه (٦)

⁽١) أخرجه البخاري (٥٣٧٦، ٥٣٧٨) ومسلم ٢٠٢٢ عن عمر ابن أبي سلمة رضي الله عنه.

⁽٢) أخرجه البخاري (٢٩٣٥، ٦٠٣٠) ومسلم ٢١٦٥ عن عائشة رضي الله عنها.

⁽٣) أخرجه مسلم ٨٦٩ عن عمار رضي الله عنه.

کورتکردنهوه ی نوی ر که می دری رکردنهوه ی نوی ر نیشانه ی له دین گهیشتنه. عومه ر ناره زایی له حهبه شیه کان ده ربری که له مزگه و تی یاری نه که ن به لام پیغه مبه ر اصلی الله علیه و سلم) فه رموی:

دعهم يا عمر، ليعلم يهود أن في ديننا فسحة "

عومه رلييانگهري، با جوله که بزانن دينه که مان فرموانه.

نهبوبه کر له مالّی عانیشه دا دهبیّته میوانی پیّغه مبه ر (صلی الله علیه و سلم)، دهبینی دو کهنیزه بهبیّنه که دهبینی ده گورانی دهلیّن، به نار وزاییه وه دهلی : مالّی پیّغه مبه رو زر وزری شهیتان!

به لام پنغه مبهر (صلى الله عليه و سلم) ده فهرموي:

دعهم يا أبا بكر، فإن لكل قوم عيدا وهذا عيدنا 🗥

ئەبوبەكر لىيانگەرى، ھەمو گەلى جەژنىكى ھەيە، ئەمەش جەژنى ئىمەيە. پىغەمبەر (صلى الله عليه و سلم) له عانىشە دەپرسى، كە لە زەماوەندى ژنگواستنەوەى ئەنسارىيەكان بەشدارى كردېبو:

هل كان معكم شيء من لهو؟ -أي من طرب- فإن الأنصار يعجبهم اللهو (٣) نايا دهف و گۆراني همبون؟ چونكه ئەنسارىيەكان حەزيان له گۆرانىيە.

دەف لندان و گۆرانى گوتن لەسنورى موباحدا بون، كە مايدى ھنوربونەوەى دەرون و رادانى وەپسى و بنزارىيە، بەلام ئەو شتى حەپام بو پنغەمبەر (صلى الله عليه و سلم) لە ھەمو خەلكى لنى دورتر بو.

پنههمبهر (صلی الله علیه و سلم) به کردهوه پیشهنگیان بو، داوای لیدهکردن له خوا بترسن و خوّی له ههموان به ترستر بو، نهیدههیشت له خراپه نزیك بن و خوّی له ههموان به دورتر بو، نامورژگاری دهکردن و فرمیسکه موبارهکهکانی بهسهر رومهتی پیروزی دهاتنه خواری، داوای لیدهکردن خاوهنی جوانترین

⁽١) أخرجه أحمد (٢٤٣٣٤، ٢٥٤٣١) عن عائشة رضي الله عنها أنظر كشف الخفاء: ٦٥٨.

⁽٢) أخرجه البخاري (٩٥٢، ٣٩٣١) ومسلم ٨٩٢ عن عائشة رضي الله عنها.

⁽٣) أخرجه البخاري ٥١٦٣ عن عائشة رضى الله عنها.

ر بوشت بن، خوشی خاوهنی جوانترین ر بوشت بو، پنی ده فهرمون یادی خوا بکه نه به خوشی له ههموان یادهو برتر بو، هانی ده دان له پنناوی خوا زور ببه خشی له ههموان به ر چاوتیرو بنباکتر بو، پنی ده فه دمون له گه ل خاوخیزانیان باش بن، خوشی له ههموان باشترو له ههموان پتر ره حم و سوزو نه دم دو دورده برین.

پیغهمبهر (صلی الله علیه و سلم) هیند به ژینهاتی نه ونه مامی چاکه ی له دلی یاوه رانیدا ده پواند، که تا له ژیاندا بون و شکی نه ده کردو همر گؤپکه ی ده کرد، پشت به پشت و دی به دی و شار به شاریش نه و نه مامه یان موتوربه کردو ته وه، پیاو نه گهر پوژی یا چهند ساتی له گه لمی بوایه بروای پیده هینا و وازی له بیب پوایی دینا، کاریگه رینکی نه و توی له سه ربه جیده هیشت که تا مردن نه په وی و سلم ایندا دی وه به و سلم ایندا دیوه، ده بوه یادگاری نه مرو وایده زانی ژیانه که ی هم هی هینده بوه که له گه ل نه و دیوه، ده بوه یاد گاری نه مرو وایده زانی ژیانه که ی هم هی هینده بوه که له گه ل نه و زاته به رزه بوه.

ههمو ئهمانه لهبهرئهوه بو که ئهو پیغهمبهریکی راستگوی خودایی بو، بانگهوازی موباره بو، دلسورو میهرهبان و بهههیبهت و ناکار جوان و بهخشنده بو.

ســهڵوات لـێدان لهســهر پێغــهمبــهر (صلى الله عليه و سلم)

﴿ إِنَّ ٱللَّهَ وَمَلَكَبِكَتَهُ. يُصَلُّونَ عَلَى ٱلنَّبِيِّ يَكَأَيُّهَا ٱلَّذِيكَ ءَامَنُوا صَلَّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴾ "

خواو فریشتان درود دهنیرن بن سهر پیغهمبهر، بروادارینه! نیوهش درود بنیرن و سهلاوهتان لیدهن،

سه لاوات لیدان سوّمای چاوانه، شادیی دلانه، پاراویی زمانه، نارامیی گیانه، میسکی کوّرانه، گولاوی ژیانه، جوانیی روّژانه، بوّ دیده نوره، زه کاتی عومره، رونیی بینینه، خه فه تر هوینه، ناسوده هیّنه، فه ردابه زیّنه، هه دابزویّنه، مایه ی خوّشی شه و چه ران، شیرینی و ته و قسان، نیشانه ی خوّشه ویستی و ریّی پیخه مه مر گرتنه، به لگه ی چاکه په روه ری و هانا بو دین بردنه.

پيغهمبهر (صلى الله عليه و سلم) فهرمويهتي:

من صلى عليّ صلاة واحدة صلى الله عليه بها عشر صلوات، ورفعه عشر درجات، وكتبت له عشر حسنات، ومحى عنه عشر سيئات (٢)

ئهوی یه ك سه لاواتم لهسه رلیدا، خوا (ده) جاران به ره كه تی به سه ردا هه لده پیژی و (ده) پله به رزی ده كاته وه، (ده) چاكه شی بن ده نوسری و (ده) گوناحی هم لده و دری.

⁽١) (الأحزاب - ٥٦).

⁽٢) أخرجه النسائي في الكبرى ٩٨٩٠ وفي عمل اليوم والليلة ٣٣ عن أنس بن مالك.

أكثروا عليّ من الصلاة ليلة الجمعة ويوم الجمعة '''

له شموان و روزانی همینییاندا زور سه لاواتم لهسمر لیدهن.

رغم أنف من ذكرت عنده ولم يصلّ عليّ ""

هه شبه سه رى ئه وكه سى كه ناوى منى گوئ ليد هبى و سه لاواتم بو نانيرى. البخيل من ذكرت عنده فلم يصل على (٣)

قرچۆك ئەو كەسەيە، ناوى منى بەرگوى كەوى و سەلاواتم بۆ نەنيرى .

إن لله ملائكة سياحين في الأرض يبلغونني من أمتي السلام (١٠)

خوا فریشتهی گهریدهی ههن، بهزهویدا ده گوزهرین، نهوی سلاوم بو بنیری خوا پیمی ده گهیهنی.

ئوب مى كورى كەعب يتى دەلىن: لەمەودوا دوعاكانم لەبۆ تۆيە، يتى دەفەرموى: إذن يغفر ذنبك، وتكفى همّك (٥)

کهواته خواش له گوناهت دهبوری و بهخهم و هاوارت رادهگا.

له تهحیاتی گچکه و گهوره، لهکاتی ناو هیّنانی، له وتاری جهژن و جومعان، له کردنی نویری بارانان، له مارهبرینی ژنان، له کوّری ناموژگاری، له نامه و له پهیامان، له گریّبهست و ریّککهوتنان، له وهختی سه فه رکردن، له نزاو پارانه وه له زیکری سبهینان و نیّواران، له پیشهات و وهختی خهمان، له توشبونی به لای زهمان، له موژده و مزگیّنیان، له نوسینی کتیّبان، له لیّکدانه وهی فه رمودان، له نوسینه وهی ژیانی، له باسی به سه رهاتی، درود و سلاوی بر دهنیّرن.

⁽١) أخرجه ابن عدي في الكامل ١٠٢\٣ والبيهقي في الكبرى ٥٧٩٠ وفي الشعب ٣٠٣٠ عن أنس بن مالك وانظر كشف الخفاء ١٩٠١١.

⁽٢) أخرجه أحمد ٧٤٠٢ والترمذي ٣٥٤٥ والحاكم ٢٠١٦.

 ⁽٣) أخرجه أحمد ١٧٣٨ والترمذي ٣٥٤٦ عن على رضي الله عنه وانظر كشف الخفاء
 ٢٣٣١١ .

⁽٤) أخرجه أحمد (٣٦٥٧، ٣٦٥٨) والنسائي ١٢٨٢ والدارمي ٢٧٧٤ والحاكم ٣٥٧٦ عن عبدالله بن مسعود .

⁽٥) أخرجه الترمذي ٢٤٥٧ .

له گه آل شنه باو سروه و شه ما لان، له گه آل بلاوه ی ده نکه هه آل آلان، له گه آل شکه فتی گول و گولالان، درودو سلاوی خوات له سهر بی . له گه آل لیکدانی بالی بالی مه لان، له گه آل جریوه و جیکه ی بولبولان، درودو سلاوی خوات له سه ربی . له گه آل تنوکی و قندکی چاوان، درودو سلاوی خوات له سه اللاوی خوات له سه ربی . له گه آل تنوکی باران، له گه آل چه که ره ی سلاوی خوات له سه و جرق به هاران، له گه آل ها ژبین و ورشینی داران، درودو سلاوی خوات له سه ربی . له گه آل تارینی ئازارو خه مان، له گه آل زریوه ی نه ستیره ی ناسمان، له گه آل شادبونی په وی سیماو روخساران، درودو سلاوی خوات له سه ربی . هه روه ها له سه رخانه واده ی پاکیزانت، یاری کو چه رو پشتیوانانت، د آل سوزان و شوین که و توانت .

ئەدەبنواندن لەگەڵ پێغەمبەردا (صلى اللە عليە و سلم)

﴿ يَكَأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تَرْفَعُواْ أَصْوَتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا يَحْهُرُواْ لَدُ، بِالْقُوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِ كُمْ لِبَعْضِ أَن تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنتُ لَا تَشْعُرُونَ ﴾ "

ئهی ئهوانهی برواتان هینناوه! دهنگتان بهسهر دهنگی پینغهمبهر بهرز مهکهنهوه، دهنگتان بهو شینوازه بهرز نهبی که لهگهل یهکدی دهدوین، نهبادا کردهوهکانتان پوچهل بینتهوهو پیشی نهزانن.

نده به نواندن له گهل پیغه مبه ردا (صلی الله علیه و سلم) به ندیکه له شه ریعه تی نیسلام و نه وهی بینوینی پاداشت و هرده گری، نه وهی نه ینوینی سزا و هرده گری. نه ده بنداندن و گه وره گرتن و پیزلیکرتن و به شکو دارو پایه دار زانینی، هه روه ها په خنه لینه گرتن و قسه نه برین و له قسه ده رنه چون و به پاست و بیخه تازانین و پاییسته کردنی قسمی خه لکانی تر، جا هه رچی و چونیکیان گوتبی، هه روه ها به وشك و دردونگ نه پروانین له و ته کانی و په تنه کردنه وهی فه رموده کانی، گومان نه بون له ناوبری و بریاره کانی، به رزتر گرتنی له گشت سه رکرده و پیبه رو پاشایان، له دین ده رچون و زید هر پیه به به وینکه نه و پیغه مبه ری خواید، خاوه ن نه ده به پیغه مبه ری خواید، خاوه ن نه ده به پینه دی شکو و پیزانه و پایه ی هه ره بالایه.

بگره به پیچهوانهوه رهخنه گرتن و لیدردونگبون و لوتهه لبرین له ئاستیدا

حدرامه، واجبیشه که پیاو بروای پی بینی و به پیغهمبهر قبولی بکار له مال و مندال و خهلکی خوشتری بوی، هدرچی رایگدیاندوه به راست و دروستی بزانی و فهرمانه کانی جیبهجی بکاو خوی له (نا)کانی بپاریزی، له رینگای لانه دات و ریوشوینی به رنه دات و رازی بی به بریارو به پیچهوانه ره فتار نه کات، که ناوی دینن ریزو حورمه تی بو بنوینی، ده نگی خوی له مه رباس و به سهرهاتی به رز نه کاتهوه گالته و پیکه نینی راگری و ملکه چی سوننه ته کانی بین که به لگه به و ته کانی دیننهوه نه ده بنوینی، بروا به موعجیزه کانی بینی و داکوکی له که سایه تی و که س و یا رانی بکات.

﴿ فَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ بِهِ وَعَنَّرُوهُ وَنَصَكُرُوهُ وَاَتَّبَعُواْ ٱلنُّورَ ٱلَّذِى أُنْزِلَ مَعَهُۥ أُوْلَئِهِكَ هُمُ ٱلْمُغْلِحُونَ ﴾"

ئهوانهی بروایان پیهینناوهو پشتیانگرتوه و یارمهتیان داوهو وهدوی ئهو نوره چون، که لهگهلی نیردراوه.

موسلمان دهبی هاوشیّوهی سه حابه کانی محمد (صلی الله علیه و سلم) نه ده ب بنریّنی، سه حابه ههبوه له حزوریدا به دهنگیّکی کزو پر له پیّزه وه نهبوایه نه ده دوا، که ثهو ده دوا چرپهیان لا نه ده بیسترا، سه حابه ههبوه به رهو مزگه و تی چوه، که گونی لا بوه له ناو مزگه و تی به خه لکی فه رموه:

يا أيها النّاس اجلسوا (٢) خدلْكينه دانيشن.

یه کسه ر له شویننی خوی دانیشتوه، که چی هیشتا له رینگادا بوه و نه گهیشتوته ناو مزگهوتی، سه حابه هه بوه سویندی خواردوه تاماوه قسه له گهل کوره که ی نه کا، چونکه در به قسمی پیغه مبه ر وهستاوه.. دمیان و دمیان هملویستی ناوا جوان و مهردانمی تر، که دیمه نی نهویه پی نه ده بنواندن له گهل پیغه مبه ردا (صلی الله علیه و سلم).

⁽١) (الاعراف- ١٥٧).

⁽٢) أخرجه أبو داود ١٠٩١ والحاكم ١٠٥٦ عن جابر رضى الله عنه .

مزگینی پیغهمبهر (صلی الله علیه و سلم)

﴿ وَيَشِرِ ٱلْمُوْمِنِينَ بِأَنَّ لَهُم مِّنَ ٱللَّهِ فَضَّلًا كَبِيرًا ﴾" موژده بده برواداران كه لهلاى خوادا پلهوپايهكى گهورميان ههيه.

بشروا ولا تنفروا، ويسروا ولا تعسروا

موژده بدهن و خه لك له دين هه لوه دا مه كهن، ناسانكار بن و دين له خه لكى سه خت مه كهن. يه كيّك له مه زنترين ناكاره كانى پيغه مبهر (صلى الله عليه و سلم) مز گينيدان و مز گيّنيده ر بو:

﴿ يَتَأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَكَ شَنِهِ كَاوَمُبَشِّرًا وَنَدِيرًا ﴾"

نهی پیغهمبهر ئیمه تو مان وه که که واهیده ریکی موژده به خش و ترسینه رهه ناردوه. مزگینی هه ره گهوره ی له گه ل خو هینا که برواهینانه به خوا، مزگینی دا که خوا خاوه ن ره زامه ندی و به زهیی و لیبوردنه، مزگینیدا که به هه شت هه یه هینده ی نه رزو ناسمانان به رینه، مزگینیدا که هه رکه سی توبه بکا خوا لیی وه رده گری و له په ژیوانان ده بوری. دین و دینداری پر له مزگینی و موژده کانی نهون، مزگینیدا که ده سنویژ هه لکرینی گوناهانه، نویژ و روژی و حه و عرم و عرم و لابه ری گوناهانی نیزانیان که وره کانی ایده رحی و فراه که نابینان به هه شتین، مزگینیدا به وانه ی که کوریان ده مری و نارامگرن به کوشکیکی نیو به هه شتین خه لات ده کرین، مزگینیدا به وانه ی که توشی نه خوشی ده نوش بوی ده دیخاته به روینا گوناهیان ییه ها لده وه دی که خواش خوشی بوی ده خاته به ردین گوناهیان ییه ها لده وه دی که خواش خوشی بوی ده خاته به ر

⁽١) (الأحزاب - ٤٧).

⁽٢) (الأحزاب - ٤٥).

نه زمونه وه، مزگینیدا به وانه ی که ده سنویژیان هه لگر توه و چاوه روانی نویژی ده که ن و ماده م ده سنویژیان ناشکی فریشته کان درود بارانیان ده که ن، مزگینیدا به وانه ی که سویحانه للایی ده لین دره ختیکیان له به هه شتی بو ده روی و نه وی که سه د جاریش بلی : (سبحان الله وبحمده) سه رجه م گوناهه کانی له کول ده بیته وه نه گه رچی زوریش بن وه که فی ده ریا، هم روه ها نه و که سی گوناهی ده کاو پاشان ده سنویژی ده شواو روی تکای له خوا ده کا خوا لیمی ده بوری، مزگینیدا به وانه ی که ده ردو نه خوشی ده گرن یا که نه فت و شه که ت ده بن، یا خه م و دلته نگیری یه خه یان ده گری و نه زیمت ده بین ته نانه ت نه گه ر چقلی له خوا را چی خوا گوناهیان پی یاک ده کاته وه.

کتیبینکی مهزن و یادینکی دانای (الذکر الحکیم) بن هیناوین و مزگینی دهدا بهواندی که چاکه دهکهن پاداشتینکی پر بهدل وهرده گرنهوهو پیشیفهرمون که توشی بیهومیدی نهبن.

﴿...إِنَّهُ وَلَا يَأْيُنُسُ مِن رَّوْجِ ٱللَّهِ إِلَّا ٱلْقَوْمُ ٱلْكَنفِرُونَ ﴾"

کهس له رهحمی خوا هیوابر نابئ مه گهر گهلای بیبروایان.

پنی فدرمون له روحمی خوا هیوابر ندبن:

﴿...وَمَن يَقْنَطُ مِن رَّحْمَةِ رَبِّهِ } إِلَّا ٱلضَّالُّوت ﴾"

ومن يقنط من رحمة ربه إلا الضّالون: جا كي هديه له بهزيبي خوا ناهو ميد بي مهكدر گومرايان.

دوچاری دلتهنگی مهبن:

﴿ وَلَا تَهِنُوا وَلَا يَعْنَزُنُوا ﴾ "

خوتان به لاواز مهزانن و دلْتهنگ مهبن.

⁽١) (يوسف - ٨٧) .

⁽٢) (الحجر - ٥٦).

⁽٣) (آل عمران - ١٣٩).

دەرگاى لېبوردنى بۇ تۆبەكاران خستۇتە سەرېشت:

﴿ قُلْ يَعِبَادِى ٱلَّذِينَ أَسَرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا لَقَ نَطُوا مِن رَحْمَةِ ٱللَّهِ إِنَّ ٱللَّهَ يَغْفِرُ ٱلدُّنوُبَ جَمِيعًا إِنَّهُ مُواَلْغَفُورُ ٱلرَّحِيمُ ﴾ "

بلّی ندی ندواندی بدنده و خوان و گوناهٔ تان به زیددروی کردوه، له رهحمی خوا ناهومید مدبن، خوا له هدموو گوناهی دهبوری، خوا لیبورده و میهرهبانه. پینغه مبدر (صلی الله علیه و سلم) که نیرده کانی به هدریماندا بلاو کرده و تا بدره خوا خدلکی بانگ بکدن، پییفه رمون:

بشروا ولا تنفروا، ويسروا ولا تعسروا

موژده بدهن و خه لک لهدین هه لوه دا مه کهن، ناسانکار بن و دین له خه لکی سهخت مه کهن. موسلمانانی وریا کردو ته وه دین به توندی نه گرن و خه لک له دین و ورز نه کهن و فه رموی:

يا أيها الناس! إن منكم منفّرين، من صلى بالناس فليخفف، فإن فيهم الكبر والصغير والمريض وذا الحاجة (١)

خه لْکینه هی واتان ههیه خه لْك له دین هه لوه دا ده کا، نهوه یی پیشنویری کرد با نویری کورت کاته وه، چونکه پیرو مندال و نه خوش و خاوهن پیویستیش له دواوه ی نویر ده کهن.

سهرکونهی نهوانهی کردوه که باری دینداری خه لکی قورس ده کهن، مزگینی به عانیشه داوه که نهو لهوجوّره کارانه بینهرییه، مزگینی به که عبی کوری مالیك داوه که خوا توّبهی لیرهرگرتوه، مزگینی به جابیر داوه که خوا له گهل باوکی ناخاوتوه، مزگینی به مسولمانان داوه که زهیدو جهعفه رو نیبنی رهواحه به ههشتین، مزگینی به بیلال داوه که گوینی له خشهدی کهوشه کانی نهو بوه له به ههشتین، مزگینی به بیلال داوه که گوینی له خشهدی کهوشه کانی فریشته

⁽١) (الزمر - ٣٥).

⁽٢) أخرجه البخاري (٩٠، ٧٠٢) ومسلم ٤٦٦ .

هدرهبدرزهکان ناوی به چاك بردوه، مزگینی به (ده) یارهکدی داوه که به هه شتین، مزگینی به جهنگاوهرانی به در داوه که خوا پییفهرمون:

اعملوا ما شئتم فقد غفرت لكم ١١١

چيدهکهن بيکهن، خوا ليتان خو شبوه.

ئەوانەى لەژىر درەختەكەدا بەيعەتيان لەگەڵ پېغەمبەر (صلى الله عليه و سلم) بەستوە، مزگىنى پېداون كە خوا لېيان رازىيە. ئەوەى ھەردەم بلىي:

﴿ قُلْهُو ٱللَّهُ أَحَادُ ﴾ "

مزگیّنی پیداوه که خوا خوّشی دهوی، پیاویّك که گوناهیّکی شایهن به حهدد لیّده رکردنی کردبو، دوای نهوهی نویّژی لهگهل پیّغه مبهر (صلی الله علیه و سلم) کرد، مزگیّنی پیّدا که خوا له گوناهه کهی خوّشبوه.

هه لْبهت که یه کیّك له ناكاره جوان و جیّ سوپاسه کانی پینه مبهر (صلی الله علیه و سلم) نهوهبو، که مزگیّنی بداته خه لْکان و شادی بخاته دلْیان.

⁽١) أخرجه البخاري (٣٠٠٧، ٣٩٨٣)، ومسلم ٢٤٩٤ عن على رضى الله عنه.

⁽٢) (الإخلاص - ١).

مامۆسـتايەتى پێغـەمبــەر (صلى الله عليـه و سلم)

﴿ وَعَلَّمَكُ مَا لَمْ تَكُن تَعْلَمُ وَكَانَ فَضْلُ ٱللَّهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا ﴾ (١) شتى واى فيركردى كه پيشتر نهتزانيوه، بهراستى چاكهى خوا بهسهرتهوه زور گهورهيد.

من سلك طريقاً يلتمس فيه علماً سهّل الله له به طريقا الى الجنة (۲) نهوهى ريّگاى زانست بگريّته بهر خوا ريّى بهههشتى بو ئاسان دهكات. پيغهمبهر (صلى الله عليه و سلم) به ماموّستا نيّردراوه، تا خهلّك فيّرى رهوشتى جوان و كردووى ريّك و ئاكارى مهردانهو ههلسوكهوتى پهسند بكا.

که ناموژگاری دهکردن، دلّی وا دهخستنه جوّش و خروّشهوه، دهتگوت وا دیدهوانی سوپا هاواریان دهکاتی: گهلوّ زوکهن خوّ شهته ک دهن، خهریکه دوژمن بگاته سهرتان. که خوتبهی بوّ دهدان له تورهییان سور ههلّده گهرا، پرمهی گریان و نرکهو نالهو ناهی حهسره و پهشیمانی خهلّکه که نهو ناوه ی پر دهکرد، گستیان پهژیوان دهبونهوهو تکاو سکلایان دهبرده بهر باره گای خوا.

له ریّی وتاره بههادارو پرسوده کانی که له بوّنه پهرسته نیه کان پیشکه شی ده کرد، که وه ک لافاویک له هیدایه ت و روباریک له نور بون، خه لُکه که ی فیّر ده کردو بروای به رز ده کردندوه و یه قینی قایم ده کردن.

له رني نهو فهتوايانهي كه بق نهو كهسانهي دهدا كه پرسياريان ليدهكرد،

⁽۱) (النساء - ۱۱۳).

⁽٢) أخرجه مسلم ٢٦٩٩ عن أبي هريرة رضي الله عنه.

خه لْکه که ی فیر ده کرد، پیغه مبه ر (صلی الله علیه و سلم) له هه مو خه لْکی تیکه یشتو ترو وه لامه کانی دروستتر و پر بایه ختر بو، له ده رمانی حالٰی بیماران شاره زا بو و له وه لامان نه خشی دینا.

له رینی ناموژ و راسپارده کانی، که دل و دهرونی به چاکی و پاکی و ترسی خوا ناوه دان ده کرده وه، خه لکی فیر ده کرد، تانه ی سهر چاوانی لاده داو رینی تاریکی بغ روناك ده کردنه وه.

به هینانهوهی نهو نمونانهی خهلک پنی ناشنابون و بهرههست بو بوّیان فیّری دهکردن، ماناکانی بوّ شیده کردنهوه و پاک و پوکی هاویّر دهکرد، راستی و ناراستی شدن و که و دهکردو تهمومژی و همی له هدقیقه ت دور دواندهوه.

به گیرانهوهی بهسهرهاتی دلّر فیّن و سهرنجراکیّش فیّری دهکردن، بهسهرهاتی وا که کاریگهری و سهرسامی دهخسته دلان و پهندو وانهی پیّدهبهخشین.

وه پیشه نگینکی کارامه و به رچاو، به ریزینه گولاوین و رهوشته ههرهبهرزو ناکاره شیرنه کانی فیری دهکردن، نهو ریزینه که تهواوی هوشمه ندان پییان جوانه و سهرجه م ته قواداران خوشیانویستوه گشت نهولیا پهیره ویان لیکردوه.

یه که م وشه که بوّی دابهزی (بخوینه) بو، که گهوره ترین به لُگهیه له سهر ریّزی زانست و نرخی مه عریفه ت، ههروه ها خوا فهرمانی پیکردوه که بلّی: خوایه زانستم زوّرتر که، ته نها بو زانست فهرمانی پیکردوه داوای زیده بون بکا، چونکه زانست ریّی رهزامه ندی خواو ریّبازی رزگاربونه. خوا منه تی له سهر ده کا که زانست و مه عریفه یه کی ئیمانی و به هره و بلیمه تیّکی وای فیرکردوه، که پیشتر سهره دری لیّده رنه کردوه، خوا پیّیفه رموه:

﴿ فَأَعْلَرُ أَنَّهُ لَآ إِلَّهُ إِلَّا أَلَّهُ ... ﴾

بزانه که خوا یه و خواوهندی تر له نارادا نیه.

پنغهمبهریش له زانستهوه دهستی پنکردوه، نینجا وتهو کردهوه. پنغهمبهر (صلی الله علیه و سلم) پنشهوای زانایان و پنشهنگی فنرخوازانهو ههمیشه دهتوانن

زانست و کردهوهی چاکی زیاتری لی فیربن و فهرمویهتی:

مثل ما بعثني الله به من الهدى والعلم كمثل الغيث '''

من و نعو هیدایهت و زانستهی که خوا پنی ناردوم وهکو بارانی پر بهرهکهت وایه. نهرکی ههره گهورهی نعوهبو، که خهلک فیری قوریان و دانایی بکا .

﴿ وَيُعَلِّمُهُ مُ الْكِئْبَ وَالْحِكْمَةَ ﴾"

فیری قورئان و داناییان دهکا.

له کانیاوی زانست و مهعریفهی نهو پیخه مبه ره دا چهندین یاوه و بون به زاناو فیقهناس و داناو ته فسیرزان و فهرمودهناس و فهتواده رو وتاربیّ و پهروه رده کاری گهوره گهوره و دنیان لهزانست و دانایی و هوّش و هوّشیاری پرکرد.

پیّغهمبهر (صلی الله علیه و سلم) مسولمانانی هان داوه، فیّری زانست بن و بلاوی بکهنهوه خهلکی فیرمو: بلاوی بکهنهوه خهلکی فیرمو: فلیبلغ الشاهد الغائب، فربّ مبلّغ أوعی من سامع (۳)

ئەوى لۆرەيد با بەوانەى راگەيەنى كە ئۆرە نىن، چونكە رەنگە ئەوەى پىيى رادەگەيەنرى باشتر تىبگات لەو كەسەى كە گوى بىست دەبىي.

نضر الله امرءا سمع مقالتي فوعاها وحفظها وبلُغها، فرُبِّ حامل فقه الى من هو أفقه منه (1)

خوا نهو که سه شادو بهخته و هر کا، که وته کانی منی گوی لیده بی و تیده گات و لهبه ری ده کات و رایده گهیه نی رهنگه هی وا هه بی فیقهه که ی به که سینکی فیقه زانتر بگهیه نی.

بلّغوا عنّي ولو آية 🕪

⁽١) أخرجه البخاري ٧٩ ومسلم ٢٢٨٢ .

⁽٢) (البقرة - ١٢٩) .

⁽٣) أخرجه البخاري (١٧٤١، ٧٠٧٨) ومسلم ١٦٧٩ عن أبي بكرة رضى الله عنه.

⁽٤) أخرجه الترمذي ٢٦٥٨ عن ابن مسعود رضي الله عنه وانظر: كشف الخفاء ٢٣٢١٦.

⁽٥) أخرجه البخاري ٣٤٦١ عن عبدالله بن عمرو رضى الله عنهما.

ئەوەي من دەيلىم بىگەيەنن، ئەگەرچى ئايەتىكىش بىي.

ژیانی پیخه مبه (صلی الله علیه و سلم) هه موی بریتی بو له فیرکردنی نومهه ته که به نویش و حه و زیکرو و ته و نومهه ته که نویش و خواردن و زه کات و به خشین و حه و زیکرو و ته و هه نسان و دانیشتن و خواردن و خواردنه و کانیدا، سه رمه شق و ماموستا بو بو نه وانه ی بروایان پیهینا بو و پهیره ویان لیده کرد، که م که م و به ره به ره نه که به تیکرایی و بی مه و دایی زانستی فیری یا رانی ده کرد .

﴿ وَقُرْءَانَا فَرَقَنْنَهُ لِنَقْرَأَهُ عَلَى ٱلنَّاسِ عَلَىٰ مُكْثِ ... ﴾ "

قورئاننکه به جیاجیا بؤمان ناردوی، تا به ئارامی بهسهر خهلکی بیخوینیهوه.

﴿ وَقَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ ٱلْقُرْءَانُ جُمْلَةً وَحِدَةً ﴿ كَذَلِكَ لِنُكَبِّتَ بِهِ عَنُوادَكُ وَرَتَلْنَهُ تَرْتِيلًا ﴾ "

بیّبرواکان ده نیّن، بوّچی قورنانی بهیه پارچه و به تیّکرایی بوّ دانهبهزیوه؟ ئیّمه بوّیه به بهش بهش بوّمان ناردی و هیّدی هیّدی و به نارامی بوّمان خورندیهوه، تا دلّی توّی پی سهقامگیر کهین.

له وانه کانیدا رینه و نمونه ی دینایه وه به بابه ته سه ره کی و هه ره گرنگه کان دهستی پیده کرد، پاشان بابه تی ورده و بچوك، و ته کانی دوباره و سیباره ده کرده وه تا به ته واوی تییبگه ن، به کرده وه فیری ده کردن، وه کو ده سنویی و نویی و دهیفه رمو: له به رچاوی خه لک نه نجامی ده دان، تا به هه مان شیراز فیری ببن و دهیفه رمو: صلّوا کها رأیتمونی أصلی (۳)

چۆنتان دىيوه كە نويىژم كردوه ئىيوەش ئاوا نويىژ بكەن.

لتأخذوا عنّي مناسككم (1)

رێوڕ٥سمه کاني حهج لهمنهوه وهرگرن.

⁽١) (الاسراء - ١٠٦).

⁽٢) (الفرقان - ٣٢).

⁽٣) أخرجه البخاري، ٦٣١ عن مالك بن العويرث رضي الله عنه.

⁽٤) أخرجه مسلم، ١٢٩٧ عن جابر بن عبدالله رضى الله عنهما.

ناوەرۆك

0	پێۺەكى
0	موحهممهد (صلی الله علیه و سلم) نوری رزگاری
	فيداتم يارسول الله
	پێشهکی وهرگێڕ
10	بەختەوەرىي ياران
١٧	پێشەكى نوسەر
۲٠	تاسەي دىدارى
۲۱	له دیداری سهربرده کانی یتغهمبهردا
۲۲	ناوی موحهممهد (صلی الله علیه و سلم)
۲٤	ره چـه له کـی موحه ممه د (صلی الله علیه و سلم)
۲٥	
	مندالْيتي و گەنجيتى موحەممەد (صلى الله عليه و سلم)
٣٠	پیّغهمبهریّتی موحهممهد (صلی الله علیه و سلم)
٣٤	ديني موحهممهد (صلى الله عليه و سلم)
٣٦	كتيّبي موحهممهد (صلى الله عليه و سلم)
٣٨	راستگۆیی موحهممهد (صلی الله علیه و سلم)
	ثارامـگرتنی موحهممهد (صلی الله علیه و سلم)
٤٤	جـواميّـريي موحهممهد (صلى الله عليه و سلم)
٤٦	ئازايـهتى موحهممهد (صلى الله عليه و سلم)
	دنيا به كهم گرتني موحهممهد (صلى الله عليه و سلم)
٥٣	خاکهرایی موحهممهد (صلی الله علیه و سلم)
ov	نهرم و نیانی موحهممهد (صلی الله علیه و سلم)

1	بهزهیــی موحهممهد (صلی الله علیه و سلم)
דר	زيكـرهكاني موحهممهد (صلى الله عليه و سلم)
٦٨	نـزاكاني موحهممهد (صلى الله عليه و سلم)
٧١	ئاواته کانی موحهممه (صلی الله علیه و سلم)
٧٣	پێۼﻪﻣﺒﻪﺭ (صلىاللەعليەوسلم) لـﻪ ﻗﻮړګـﺎﻧﺪﺍ
V£	ئەى پىغەمبەر خودات بەســە يَكَأَيُّهَا ٱلنِّيُّ كَشَبُكَ ٱللَّهُ
٧٦	خهمكين مهبه خوا له كه لمانه لَا تَحْسَزُنْ إِنَ ٱللَّهُ مَعَنَا
برِ	بەراستى تۆ لەسەر خورەوشتىكى مەزنى وَإِنَّكَ لَعَلَى خُلُقٍ عَظِيد
طِرمُسْتَقِيمِ٨١	بێڰومان تۆبەرەو ڕاسستەڕێ ڕێنوێنى دەكەى وَإِنَّكَ لَتَهْدِىٓ إِلَى صِرَ
غَ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ	ئەى پێغەمبەر ئەوى بۆت دابەزيـوە ڕايگـەيەنـە يَكَأَيُّهَا ٱلرَّسُولُ بَأِ
۸۳	مِن رَّيِكَ
۸٥	خوا كه خه لكى ده تپاريزي والله يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ
۸٦۲۸	مهگهر سينهمان فرهوان نهكردى! أَلَرَّ نَثْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ
۸۸	گوناهمان لـهكۆڵ كرديەوه وَوَ مَمْ غَنَاعَنل <i>َ وِ</i> زْرَكَ
۸٩	ئەو بارە قورسەي پشتى چەماندى ٱلَّذِيَّ أَنقَضَ ظَهْرَكَ
۹٠	يادمان بەرزكرديەۋە وَرَفَعُنالَكَذِكُركَ
عَ ٱلْعُسْرِيْسُرُا ﴿ إِنَّ الْمُعْلِيلِ إِنَّ الْمُعْلِيلًا إِنَّ الْمُعْلِيلًا إِنَّ الْمُعْلِيلًا	سەختى سانايى لەگەڭدايە، بەڭى سەختى سانايى لەگەڭدايە فَإِنَّمَ رَبُهُمُ مِعْرَ
97	مَعَ ٱلْعَسْرِيْسِرُمُعَ ٱلْعُسْرِيْسِرُ
تَ فَأَنْصَبُ	ک که دهســتبهتاڵ بوی، بۆ پەروەردگارت خۆت تەرخان کەوە فَإِذَافَرَخَ
۹٦	له بـه رخوا بـلالْـيْـوه وَإِلَىٰ رَبِّكَ فَأَرْغَب
نَا لَكَ فَتَحَامَٰيِينَا	دەرگاكانمان بۆ ئاوەلا كردى، ئاوەلابونێكى رونى بەرچاوان إِنَّافَتَ
۹۷	L++
1	بخوێنــه اَقْرَأ
1.7	گرياني پێغـهمبـهر (صلى الله عليه و سلم)
١.٨	رنکه دند برنغهم به رصل الله عليه وسلم)

115	ستایشی پێغهمبهر (صلی الله علیه و سلم)
177	وتــارهکانی موحهممهد (صلی الله علیه و سلم)
177	فهتواكاني موحهممهد (صلى الله عليه و سلم)
١٣٢	پاکیی موحهممهد (صلی الله علیه و سلم)
١٣٨	خۆشـەويسـتيى موحەممەد (صلى الله عليه و سلم)
1 E T	بهرهکهتی موحهممهد (صلی الله علیه و سلم)
١٤٧	پهروهردهکاریی موحهممهد (صلی الله علیه و سلم)
107(سهلاوات ليّدان لهسهر پيّغهمبهر (صلى الله عليه و سلم
١٥٥	ئەدەبنواندن لەگەڵ پێغەمبەردا (صلى الله عليه و سلم).
۱٥٧	مزگیّنی پیّغهمبهر (صلی الله علیه و سلم)
١٢١	ماموّستایه تی پیّغه مبهر (صلی الله علیه و سلم)
١٦٥	ناوەرۆكناوەرۆك

ئے و دیمہنے جوانانے کی لےم کتیبے دا رانوپنراون، دیمونی بی هاوتان و لـه میــژوی مرۆڤايەتىدا ، يەكجار ھاتونەتە ئارا، يەكجار دیدەنى خەلكى يىن ئاشنا بووە ، پەكجار ئاسےمان و زموی شاگہشےکہ کے ردووہ ، يــەكجار بيابانــەكان ، گەرمەســيْرى خۆيــان ونكــــردووه ،يـــــهكجار ديهاتــــــهكان ، بەرەكـــەتيان بەســـەردا بـــاريوە ، يـــەكجار مرۆڤەكان ،دوجار لەداپكېونەتەوە، پەكجار ئـــارامیم و بمخشــندهیم ، لـــه جـــوانترین ديمەندا وەدەركەوتون.

تــوّش ! کچــه کــورد و کــوره کــوردی دینیے مرومر! ومرہ یے کجار، گمشتم ہے و ديمەنە دڵرفيْنانەدا بكه ، تا سەدان جار، چيْرُ و ئاســودەپە وەرگــرى. وەرە پــەكجار، لــە دیداری ئمم ژیانه پاك و پیـرۆزەدا ئامادەبــە، تـا هـەزار جـار بەختـەوەر بـە و خەمـەكانت ببریّتهوه، ئازارهگانت لاچیک و برینهگانت ساریْژ بیّتہوہ ، روحت تـام لـہ شیرینہ بکـاو شادیی به دلت ووربیتهوه.

نارای کر لالی

نوسينگەي تەفسىر

بؤ بلاوكر دنەوەو راگەياندن ھەولىر - شەقامى دادگا - ژىر ھوتىلى شيرين پالاس

> +964 750 818 08 66 www.tafseer-pub.com tafseeroffice@yahoo.com

